

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Lesarstvo • Šparovni kotiček

Janko Vito

Ob prehodu v leto 2011

Recesija na področju gospodarstva, svetovna finančna kriza ter vse večja energetska in okoljska osveščenost družbe so v zadnjem letu povzročile, da je les, kot edina slovenska surovina, ki ponazarja trajnost, energetska varčnost in okolju prijazen material, dobil svojo priložnost. Les je po dvajsetih letih spet postal moderni material tudi v naši družbi.

Tudi politično-gospodarska struktura je ugotovila, da je priložnost gospodarskega razvoja v lesni predelavi, ki izhaja iz ugodnih gozdnih fondov, ter v tradiciji lesne predelave, in da je les potrebno obdelati ob samem izvoru ter mu s tem dodati vrednost.

V GG Slovenj Gradec obvladujemo polovico oblega lesa, ki prihaja na trg iz koroških gozdov. Od tega 60.000 m³ pridobimo iz državnih gozdov, 30.000 pa od drugih gozdnih posestnikov. V primarni predelavi predelamo 60.000 m³ oblovine. Na trgu ponujamo predvsem žagan les smreke, ki je najprimernejša drevesna vrsta za konstrukcije. Konstrukcijskemu lesu pa je tako organizacijsko in tehnološko kot žaga prirejena gozdarska proizvodnja. V letošnjem letu nam je uspelo pridobiti oznako CE za konstrukcijski masivni les, ki je razvrščen po trdnosti in je namenjen za nosilne gradbene konstrukcije. Smo prvi in edini v Sloveniji s tem certifikatom, brez katerega po evropski direktivi tovrstnih proizvodov v EU ni več možno vgrajevati, še posebej ne v infrastrukturne objekte javnega značaja.

Naša usmeritev je vertikalna povezava dejavnosti med gozdarstvom in lesarstvom, zato naš slogan "Od gozda do hiše" tudi dobesedno izvajamo in ga bomo v prihodnjih procesih še posodobili in razvili.

Ugotavljamo, da je čas, v katerem živimo, priložnost za uveljavitev objektov iz lesenih konstrukcij. Ugotavljamo pa tudi, da je v slovenskem prostoru precejšnje pomanjkanje znanja na področju oblikovanja, projektiranja in tehnološkega napredka pri izvedbi lesenih gradenj.

Les je prav gotovo lahko del identitete Koroške, če ne že kar Slovenije. Vloga gozdarjev in lesarjev je, da znamo prednosti lesa predstaviti, da smo pri tem dovolj aktivni, povezani in vztrajni.

Veliko volje, vztrajnosti, aktivnosti in povezanosti tako v družinskem krogu kakor v skupnosti vam želim v teh negotovih časih. V prihodnjem letu bodite zdravi in srečni! Prijetne praznike!

Silvo Pritržnik

Ob slovesu od leta 2010 ne moremo mimo dejstva, da krizno obdobje ne bo tako hitro minilo, kot smo pričakovali. Čeprav se v večjem delu Evrope že kažejo pozitivni trendi gospodarskega razvoja, za Slovenijo tega ne moremo trditi. Mogoče so bila naša pričakovanja prevelika, mogoče pa je naše gospodarstvo bolj na kolenih, kot smo si kdaj koli sploh predstavljali. Veliki menedžerji, ki jih je rodilo obdobje tranzicije, so ob "legalnem" kopičenju bogastva pozabili, da je poleg divjega lastninenja potrebno predvsem dobro vodenje, znanja in izkušnje na tem področju pa se ne da pridobiti preko noči. Na žalost je prepozno, saj je gospodarski in ekonomski krizi realnega sektorja sledila splošna družbena kriza. Najbolj pa me skrbi kriza pravnih in družbenih vrednot, ki se je globoko zasedrila v srca večine Slovencev. In sedaj smo tu, kjer pač smo. Slabše že skoraj ne more biti, zato bo prihodnost gotovo svetlejša.

Zgoraj navedena dejstva navajam samo zaradi lažjega razumevanja situacije v gozdarstvu in gozdarski stroki. Zaradi nižjih prilivov realnega sektorja je finančnih sredstev v negospodarstvu manj, varčevanje pa je presešlo že vse razumne okvire. Zmanjšala se je višina sredstev za vlaganje v gozdove, zmanjšala so se sredstva za delovanje javne gozdarske službe. Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano so šli celo tako daleč, da so najprej odvzeli napredovanja terenskemu in pisarnišnemu osebju, kasneje pa še dodatke za vodenje vodilnim delavcem na krajevnih in območnih enotah. Takšno iskanje denarja za vsako ceno je najmanj moralno sporno dejanje, v pravnem smislu pa bo zadeva gotovo dobila epilogo na sodišču. Grenak priokus pa ostaja, minister je tako v očeh gozdarjev izgubil vso kredibilnost, če jo je sploh kdaj imel. Predlog novega Zakona o davku na nepremičnine ukinja pristojbine za gozdne ceste in prispevek namenskih sredstev iz proračuna. Tako bo po naših predvidevanjih sistem vzdrževanja gozdnih cest doživel pravi kolaps, občine finančnega bremena same ne bodo vzdržale. Če omenim še pokojninsko reformo, boste dejali, da sem pesimist. Vendar to ne drži. Naštel sem le nekaj surovih dejstev, ki pa so na žalost skrb zbujajoča.

Ali nam ostane kaj optimizma? Seveda, saj lahko zapišemo, da je ob tragičnih stečajih na Koroškem gozdarstvo dolgoročno stabilno, tako z ekonomskega, razvojnega kot strokovnega aspekta. Zmernost, postopnost investiranja in trajnosten razvoj krasijo koroško gozdarstvo. Prepričan sem, da so stabilne tudi koroške kmetije. Koroški kmet je s svojo konzervativno logiko vedno preživel vse krize v preteklosti, kar je vredno vsakega spoštovanja. Škoda le, da se v preveliki meri finančno podpira le "veliko površinsko" poljedelstvo vzhodne Slovenije, vse drugo pa kot da ni vredno večje razvojne podpore. Takšen način razmišljanja postavlja koroške kmete v podrejen položaj, če ga seveda primerjamo v okviru slovenskega povprečja. Merila za zakonsko določitev obsega in načina vlaganj v gozdove so zastarela, potrebno bo postaviti strokovne kriterije, ki bodo kmetu omogočila lažji pristop do proračunskih sredstev, predvsem pa njihovo učinkovito porabo. Višino sredstev za vlaganje v gozdove pa je potrebno bistveno povečati.

Prepričan sem, da bo za gozdarstvo prihajajoče leto 2011 boljše in prijaznejše, predvsem v smislu pričakovane ponovne prosperitete celotne družbe. Dobro sodelovanje z lastniki gozdov in Gozdnim gospodarstvom Slovenj Gradec in drugimi subjekti gozdarske stroke je porok, da bomo tudi v letu 2011 uspešni. V izteku leta 2010 se v imenu sodelavcev iskreno zahvaljujem lastnikom gozdov, članom Sveta območne enote, kolegom v drugih organizacijskih enotah, poslovnim partnerjem, strokovni javnosti, predstavnikom lokalnih skupnosti in vsem drugim za tvorno in plodno sodelovanje v preteklem letu. Vsem, še posebej bralcem Viharnika, želim vesele božične praznike in srečno novo leto.

Spec. Milan Tretjak

Peta dražba hlobovine že v teku

Jože Urbanc

Foto: Jože Urbanc

V decembrskih dneh lastniki gozdov že pridno pripravljajo hlobovino za peto dražbo vrednejših sortimentov lesa, ki bo potekala v januarju in februarju na letališču v Turiški vasi.

Dovoz hlobovine se bo pričel takoj po novoletnih praznikih in bo trajal do 17. januarja 2011. Vsi dostavljeni hlobo se bodo oštevilčili in vpisali v kataloge, ki bodo nemudoma dostavljeni zainteresiranim kupcem.

Kupci bodo imeli možnost ogleda hlobovine od 22. januarja do 2. februarja 2011. Do 2. februarja morajo v zaprti ovojnici poslati ponudbe s števkami posameznih kosov hlobovine in s ponujeno ceno za posamezni hlobo. Javno odpiranje prispelih ponudb se bo izvedlo 2. februarja 2011 v prostorih restavracije na letališču.

Kupci in prodajalci bodo obveščeni o izidih dražbe do 11. februarja 2011. Takrat bo tudi organiziran tudi dan odprtih vrat. Pripravljeni bodo novi katalogi z vpisanimi cenami. Katalogi bodo predstavljeni širši javnosti, ki si bo ob tej priložnosti prišla ogledat najlepše primerke hlobov različnih drevesnih vrst iz cele Slovenije.

Kupci morajo poravnati kupnino pred odvozom lesa, prodajalci pa bodo prejeli plačilo v osmih dneh po kupčevem nakazilu. Odvoz lesa se bo pričel 13. februarja in naj bi bil končan do 1. marca 2011.

Vsi lastniki gozdov, ki razmišljate o sodelovanju na dražbi, imate čas do konca prvega tedna v januarju, da pripravite primerno hlobovino ob kamionski cesti in se dogovorite za odvoz na prireditveni prostor.

Kontaktne osebe sta Jože Jeromel, Društvo lastnikov gozdov Mislinjske doline, tel. 041 321 099, in Jože Mori, Zveza društev lastnikov gozdov Slovenije, tel. 041 657 546.

Informativni gozdarski storži v novembru

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
Zavod za gozdove Slovenije,
OE Slovenj Gradec

Foto: Gorazd Mlinšek

Poslovali smo se od predzadnjega meseca v letu. Vremensko je bil november kot koledarsko predzadnji jesenski mesec zelo zanimiv. Na Koroškem so bili prvi trije novembrski dnevi oblačni do delno oblačni z vložki lokalno različnega rahlega rosenja. Nato so sledili trije lepi dnevi. Od 7. do 11. novembra smo imeli vsak dan dež. 10. novembra 2010 je v nočnih in jutranjih urah nad 1200 metri nadmorske višine celo snežilo. Od 12. do 15. novembra smo uživali v lepih sončnih jesenskih dnevih. 16. novembra je v večernih urah in ponoči pričelo deževati. Bolj obilne padavine so se pojavljale časovno in lokalno različno 17. in 19. novembra, manj je deževalo 21. in 22. novembra. **Po treh suhih dneh se je pri nas začela neuradna zima. 26. novembra je po vsem slovenjegraškem gozdnogospodarskem območju opoldne pričelo snežiti, na zahodu države pa že prej.** Snežilo je popoldan, ponoči in

naslednji dan. Do jutra 27. novembra je v višjih predelih zapadlo več kot 30 centimetrov snega, v dolini okoli 20. Ponovno je pričelo močnejše snežiti 28. novembra, rahlo je naletaval sneg opoldan in v popoldanskih urah 29. novembra. Če je bil začetek novembra topel za ta letni čas, je bil konec tega meseca zelo mrzel. Na Koroškem so bile najnižje dnevne temperature v novembru od -6 (28. 11.

Nova urednica Viharnika Marta Krejan v družbi z nekdanjo urednico Ido Robnik

2010) do 11 °C (1. 11. 2010), najvišje dnevne pa od -4 (28. 11. 2010) do 17 °C (15. 11. 2010). **Kljub mrazu v zadnjem tednu novembra zemlja še ni zmrznila.**

Mesec november je tudi pri gozdarjih javne gozdarske službe bolj birokratski. Potrebno je bilo pripraviti programe dela za naslednje leto in urejati podatke za letna poročila o delu v gozdu. Revirni gozdarji so prevzemali zadnja opravljena gojitvena in varstvena dela in pripravljali obračune subvencioniranih del v zasebnih gozdovih. Gozdarji ZGS smo poslali zadnji zahtevek vlaganj v gozdove na Centralno enoto ZGS 24. novembra 2010. V zadnjih dveh zahtevkih so bila obračunana tudi subvencionirana dela jesenske sadnje (izvedena v novembru).

Zelo koristno za zaposlene je interno izobraževanje. V ZGS OE Slovenj Gradec načrtujemo v programu dela različne oblike izobraževanja zaposlenih (predavanja, delavnice, ekskurzije). 10. novembra 2010 smo ob pomoči vodje odseka za gojenje in varstvo gozdov v OE Sežana Boštjana Košička organizirali strokovno ekskurzijo na Kras. Pri Škocjanskih jamah nam je predstavil gozdnogospodarsko območje (zgodovino gospodarjenja, sedanje delo v malo donosnih sestojih, pomen gozda za

Nadaljevanje na str. 4

nekdaj ogolele predele, težave z ognjem in protipožarno gozdarsko službo itd.). Na terenu smo si ogledali tudi sanacijo leta 2006 nastalih požarišč. Kras pa ni zanimiv samo za gozdarje, vse več turistov obiskuje slikovito kraško pokrajino in kraške vasi. Med zelo lepimi in zanimivimi vasmimi je Štanjel, ki so ga obnovili tudi z mednarodno denarno pomočjo. Prgišče zgodovine iz časa 1. svetovne vojne sta nam predstavila Primož Marušič in njegov oče, ki sta nas lepo sprejela na njihovi turistični kmetiji v Lokovci. Primož je član Društva za zaščito in promoviranje zgodovine in zgodovinskih objektov v domačem kraju in okolici. Sprehodili smo se skozi jamo (bunker), v kateri so bili avstrijski vojaki. Nad jamo je lep razgled na Tržaški zaliv.

V KE Šoštanj smo se 12. novembra 2010 zbrali vodje Oddelka in območnih odsekov za gojenje in varstvo gozdov. Po operativnem sestanku smo se podali v gozdove Grajske planine, kjer smo imeli na dobro pripravljenih objektih delavnico iz označevanja drevja za posek. Delavnico je vodil vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov v nazarski območni enoti Marijan Denša. Na teh objektih imajo delavnice revirni gozdarji OE Nazarje.

Uredniški odbor Viharnika je imel 25. novembra 2010 sestanek, na katerega so bili povabljeni tudi najožji sodelavci – dopisniki. Direktor GG Slovenj Gradec je na sestanku uradno predstavil novo urednico Viharnika Marto Krejan, dosedanji urednici Ildi Robnik pa se je zahvalil za dolgoletno urejanje revije. **Vsi prisotni smo ldi zaželeli prijeten upokojenski staž in še nadaljnje druženje z "viharniki"!**

Pogled od Vreska na Vesevkovo kmetijo (25. 11. 2010)

Vreskov Lojz ima svoj koticček s pogledom na Smrekovec

Lepe novembrske dni so koristno izkoristili tudi nekateri gozdarski upokojeenci – gozdni delavci v nekdanjem gozdarskem črnjanskem obratu. Med njimi sta bila tudi Vreskov Lojz in Ramšakov Jože z Ludranskega vrha. Kot da bi vedela, da se bo zima hitro začela, sta zadnje lepe novembrske dni pridno pripravljala drva. Oba sta vrsto let prepevala v Moškem pevskem zboru Gozdar. **Letos mineva 30 let od ustanovitve Kulturno umetniškega društva Gozdar iz Črne na Koroškem. Naslednje leto bomo praznovali 30-letnico ustanovitve folklorne skupine v črnjanskem kulturnem društvu Gozdar. 19. februarja 2011 bomo sedanji člani društva**

obeležili ta jubilej s kulturnim programom, kjer bodo po dolgih letih ponovno skupaj zapeli pod vodstvom pevovodje Simona Potočnika pevci nekdanjega pevskega zbora.

V novembru je ZGS izdal plombe za pridobivanje okrasnih dreves iz slovenskih gozdov in z namenskih površin. Lastniki gozdov in koncesionarji v državnih gozdovih OE Slovenj Gradec so jih dobili ali pa jih še lahko dobijo na sedežu matične krajevne enote. Dobili bodo plombe v obliki rumene nalepke z oznako izvornega gozdnogospodarskega območja in letnico 2010, navodila in individualno D-odločbo za pridobivanje okrasnih dreves.

Gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec na požarišču Šumka na Krasu

Jožef Matija, p. d. Ledinek, v letu 2010 najbolj skrben lastnik gozda v OE Slovenj Gradec

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.

Zavod za gozdove Slovenije,
OE Slovenj Gradec

V letu 2010 so gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec v posameznih krajevnih enotah izbrali šest skrbnih lastnikov gozda. V KE Mislinja je bil izbran Jože Ramšak, p. d. Ramšak, v KE Slovenj Gradec Drago Pajenk, p. d. Rdečnik, v KE Dravograd Jožef Matija, p. d. Ledinek, v KE Prevalje Janez Gostenčnik, p. d. Ošven, v KE Črna Marija Magdalena Sušnik s Prevalj in v KE Radlje Jožef Uršnik, p. d. Pogorevc. Iz skupine krajevnih "naj" lastnikov je bil za območnega najbolj skrbnega lastnika gozda izbran Jožef Matija z Ojstrice.

Ojstrica je razpotegnjeno naselje nad levim bregom Drave v občini Dravograd. Razprostira se pod Košenjakom na nadmorski višini 700 do 1020 m. Na strmih pobočjih Košenjaka so sredi gozdov vpete posamezne kmetije. Ena izmed njih je tudi kmetija Ledinek. Na tej kmetiji skrbno gospodarita Jožef in Albina Matija. V veliko pomoč so jima otroci. Starejši sin Jože bo z družino ostal na kmetiji. Njegovi ženi Sonji in ostalim Matijevim prinašata veliko radosti najmlajša člana, sinova in vnuka Ožbej in Matevž. Doma sta še sin Marko, zaposlen v ateljeju Foto Anka, in hči Sabina, diplomirana varstvoslovka, ki nadaljuje študij na pravni fakulteti v Mariboru. Najmlajši sin Janez širi svoje obzorje kot

Pri Ledineku vas vedno lepo sprejme in pogosti gospodinja Albina (foto: Vlado Petrič)

študent Elektro fakultete v Mariboru. Albina in Jožef sta kmetijo prevzela leta 1978. Gospodarska poslopja so bila v zelo slabem stanju, negozdna zemljišča v zaraščanju. Ohranjen gozd s polno lesno zalogo jima je omogočil, da sta lahko obnovila hišo in hlev. Čeprav sta v gozd močno posegla, je danes Ledinekov gozd poln in ohranjen. Gozda je 36 hektarov. Zastopane so vse razvojne faze, izboljšala se je tudi zastopanost drevesnih vrst. Gozd je zelo dobro odprt z gozdnimi prometnicami, za katere skrbi lastnik sam. Ladinekovi imajo v posesti poleg matične kmetije še dve kmetiji. Eno so podedovali, drugo so zaradi zaokrožitve posesti kupili. Glavni vir dohodkov na kmetiji je živinoreja. Imajo 36 glav živine. Jožef je že od mladosti vedel, da je potrebno gozd negovati, ne pa iz njega samo jemati. Gozd jim je omogočil ustvariti trdno in ekonomsko stabilno kmetijo. Jožef ni samo dober organizator dela na 58

hektarih, je tudi neumoren delavec v hlevu in gozdu. Kot izkušen strojnik vse stroje vzdržuje sam, še posebej dobro se spozna na motorno žago in traktor. Pri delu mu veliko pomagajo domači in sosedi. V gozdu je stalno prisoten in vestno spremlja njegov razvoj. Svoje dolgoletne izkušnje pri delu stalno izmenjuje z gozdarji KE Dravograd. Upošteva njihova navodila in nasvete. Pravi, da brez mladega gozda trajnost gozda in obstoj kmetije nista zagotovljena. Gozd je banka, iz njega je bil primoran veliko vzeti, s stalno nego mladovij in z načrtnim posekom pa je v tridesetih letih lesno zalogo ojačal. Kot dober praktik se Jožef stalno izobražuje. Udeležuje se številnih predavanj in delavnic o gojenju in varstvu gozdov, gozdni tehniki in varstvu pri delu. Pri Ledineku so gozdarji javne gozdarske službe organizirali kar nekaj delavnic. Jožef poudarja, da bi morali lastniki gozdov obvezno vsako leto obnavljati in dopolnjevati znanje iz varstva pri delu, saj so nesreče s smrtnim izidom v gozdu vse bolj pogoste.

Jožef ni aktiven in priden samo doma. Je član Združenja za medsosedsko pomoč – strojni krožek Koroške in predsednik Podružnične zadruge Dravograd ter član upravnega odbora Koroške kmetijsko-gozdarske zadruge Slovenj Gradec. Sodeluje tudi z lovci.

Jožef Matija je bil gost Koroškega radia (foto: Gorazd Mlinšek)

Jožef Matija - Ledinek si je za svoje požrtvovalno delo v gozdu in sodelovanje z javno gozdarsko službo zaslužil dodelitev naslova najbolj skrbnega lastnika gozda v letu 2010 v ZGS OE Slovenj Gradec. Čestitamo!

Kmetija Ledinek na Ojstrici (foto: Gorazd Mlinšek)

Povzetek Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spraviu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov

Jerneja Čoderl, univ. dipl. inž. gozd.
Zavod za gozdove Slovenije

Foto: Jerneja Čoderl

V mesecu oktobru smo lastnike gozdov KE Radlje povabili na izobraževanje s področja varstva gozdov. Obravnavali smo probleme, povezane s prekomerno namnožitvijo lubadarja in Pravilnik o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spraviu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov. Najvažnejši povzetki slednjega so navedeni v drobnem tisku na odločbi, ki jo po Zakonu o upravnem postopku prejmejo lastniki gozda ob odkazilu drevja za posek ali v primeru potrebe po izvedbi sanitarne sečnje.

Drobni tisk na uradnih dokumentih po navadi ni najprivlačnejši za branje in ga radi "preskočimo", zato povzemam poudarke Pravilnika o izvajanju sečnje.

Pravilnik ima svoj izvor v Pravilniku o gozdnem redu iz leta 1986, temelji pa na 17. členu Zakona o gozdovih. V letu 1994 je bil pravilnik objavljen v uradnem listu št. 55, v letu 2004 je izšel Pravilnik o spremembah pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spraviu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov v Uradnem listu št. 95. Pravilnik je doživel ponovne spremembe v letu 2008 z objavo v Uradnem listu št. 110. Vsebinsko pravilnika smo za naše interno izobraževanje razdelili na štiri sklope.

Odkazilo

Za posek označujemo drevje, debelejše od 10 centimetrov. Drevje označimo v prsni višini z barvo, na koreninskem vratu pa z barvo in žigom. Pravilnik določa, da mora ostati oznaka vidna na panju tudi po poseku drevesa. Pri izvajanju sečnje torej ne ravnamo v skladu s pravilnikom, če panje v celoti pokrijemo z vejami in drugimi sečnimi ostanki.

Sečnja

Najprimernejši čas za izvedbo sečnje je izven vegetacijske dobe. Z zimsko sečnjo povzročimo najmanj poškodb na sestoji in drugi vegetaciji, sečnja je tudi manj moteča za prostoživeče živali. **Višina panja** po

Pri pregledu sečišč pogostokrat ne najdemo ustrezno narejenih vejnih kupov, saj so debeli konci vej vidni. Nepravilno zložene veje lahko omogočijo namnožitev podlubnikov

Sečišče je urejeno, če so obeljeni panji smreke, bora in bresta. Tudi beljenje borovih panjev nam še ni prišlo v navado, je pa res, da je bor na naših sečiščih bistveno manj zastopan kot smreka. Bresta skoraj ne sekamo, zato se tudi z neobeljenimi brestovimi panji ne soočamo. Pri pomladitvenih sečnjah morajo biti sečni ostanki zloženi tako, da ne ovirajo razvoja mladja. Pomembno je, da pri končnem poseku za umetno obnovo sečne ostanke zložimo v redi ali kupe, kar omogoča neovirano sadnjo.

Na urejenem sečišču poteka umetna obnova sestojja s saditvijo nemoteno

Pri ureditvi sečišča je zelo pomembno, da sočasno ustrezno saniramo gozdne prometnice ter da odstranimo sečne ostanke iz strug potokov in hudournikov. S pravnim pristopom zelo zmanjšamo nevarnost erozijskih pojavov.

Sečni ostanki in v ob vodotokih predstavljajo ob neurjih resno nevarnost za zamašitev mostov in cevni propustov

Urejenost sečišča je pogojena z odstranitvijo sečnih ostankov z mejnikov, iz kaluž in vodnih izvirov, s kmetijskih zemljišč in z zunanjih gozdnih robov. Prav tako morajo biti iz gozda odstranjeni vsi nelesni odpadki, ki so nastali pri delu v gozdu (ostanki goriva), ker onesnažujejo okolje in v gozd res ne sodijo.

V skrbi za naše gozdove lastnikom gozda določila Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spraviu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov niso neznana. Z doslednim izvajanjem določil pravilnika bomo lastniki in gozdarji v smislu varstva gozda naredili največ.

Vir: Ur. l. RS, št. 55/1994, 95/2004 in 110/2008

pravilniku ne sme presegati tretjine njegovega premera in jo merimo na zgornji strani pobočja. Panj je lahko tudi višji, če z njim varujemo pred poškodbami drugo drevje, npr. ob gozdni vlaki. Sečnjo moramo izvajati tako, da ne poškodujemo sosednjih dreves in pomladka, da ne poškodujemo gozdnih prometnic, obrežij vodotokov, ter da pred poškodbami varujemo infrastrukturne objekte. V gozdu ni dovoljeno puščati obviselih ali napol podrtih dreves, ki zaradi prostega dostopa v gozd ogrožajo obiskovalce.

Spravilo

Spravilo lesa obsega vlačenje in zlaganje gozdnih lesnih sortimentov. Spravilo moramo izvajati tako, da ne poškodujemo pomladka, ostalega stoječega drevja, gozdnih tal in gozdnih prometnic. Spravilo naj ne bi poslabšalo režima odtoka vode. Pravilnik določa, da moramo takoj po končanem spraviu sanirati vse poškodbe, ki so nastale ob izvleku in razvlačenju lesa. **Kje smemo vlačiti ali prevažati les?** Les lahko vlačimo ali prevažamo le **po gozdnih vlakih** in poteh. **Po gozdnih cestah** smemo vlačiti gozdne lesne sortimente samo zaradi sortiranja in zlaganja lesa. Če so na gozdni cesti nastale poškodbe, jih mora povzročitelj sanirati takoj po zaključku dela. Ko je les spravljen od panja, ga nekje zložimo za nadaljnji transport do mesta predelave ali do končnega uporabnika. **Zlaganje lesa** je po določenih pravilnika **dovoljeno** pod in nad cesto, vendar tako, da ne ogroža prometa in da je drevje zavarovano pred poškodbami. **Zlaganje lesa in puščanje sečnih ostankov ni dovoljeno** v strugah potokov in hudournikov, v jarkih, in pasiščih prostoživečih živali, v kalužah, ob vodnih izvirovih in na gozdnih prometnicah.

Ureditev sečišča

Odkazan, posekan les spravimo od panja in ga zložimo. Zelo pomembno je, kakšna je slika v gozdu po vseh teh delovnih opravilih. Ureditev sečišča podrobno določa pravilnik in delavec Zavoda za gozdove nalaga, da ureditev sečišč kontroliramo. Po pravilniku mora biti sečišče urejeno **takoj** po poseku drevja in spraviu, **najpozneje pa v dveh mesecih po začetku sečnje**, razen če z drugimi predpisi (Pravilnik o varstvu gozdov) ali z odločbo Zavoda za gozdove Slovenije ni določen krajši rok (C-odločba). **Kdaj je sečišče urejeno?** Poleg odkazanih dreves morajo biti posekana tudi drevesa, ki so bila pri sečnji in spraviu močneje poškodovana. Iz gozda morajo biti spravljeni vsi sortimenti. Pomembno je določilo, da morajo biti veje in vrhovi iglavcev razžagani in zloženi na kupe tako, da so debelejši konci vej obrnjeni v notranjost kupa in prekriti z drobnejšimi vejami.

Delavnica ZGS o izbiri drevja za posek v pomlajencih

Marijan Denša, univ. dipl. inž. gozd.,
vodja odseka za gojenje varstvo gozdov
Zavod za gozdove Slovenije, OE Nazarje

Foto: Marijan Denša

Gozdarji se izobražujejo

Skrb za lastno formalno in neformalno izobraževanje je na Zavodu za gozdove Slovenije stalno in povsod prisotna. Težko si je v današnjih časih predstavljati, da se zaposleni ne bi seznanjali z novostmi v stroki ali da ne bi obnavljali in izpopolnjevali svojega znanja. Kdor se ne uči, zakrni!

Odločitve v gozdu so dolgoročne narave

Izbira drevja za posek je osnovno gozdarjevo delo. Zato je nedvomno pomembno, da je opravljena strokovno. Zlasti so pomembne odločitve o načinu in količini poseka v sestojih, ki smo se jih odločili uvesti v obnovo. Odločitve v takih sestojih so dolgoročne, trajajo tudi stoletje! Velikokrat se v njih sprašujemo KAKO, KJE, KAJ, KDAJ, KOLIKO odkazati, da bomo vzgojili nov, mlad gozd, ki bo lastniku dajal kvaliteten les, hkrati pa bo v njem vrvela raznolikost življenja in bo varoval okolje. Da bi izmenjali naše znanje in izkušnje, smo na odseku za gojenje in varstvo gozdov pripravili delavnico, na kateri smo obravnavali tovrstno problematiko. Delavnica je ena izmed oblik izobraževanja, kjer udeleženci aktivno sodelujejo pri izvedbi in ovrednotenju rezultatov, včasih tudi pri pripravi. Če je to na terenu, v gozdu, toliko bolje, saj gozdarji tja tudi sodimo. Prva, vzorčna delavnica je potekala v okolici Šoštanja v gozdu, imenovanem Grajska planina. Najprej smo se delavnice udeležili vodje odsekov za gojenje in varstvo gozdov, da smo preverili prednosti in slabosti izbranega objekta in predvidenega poteka. Nato smo na osnovi ugotovitev pripravili delavnico za ostale strokovne delavce v območni enoti Nazarje. V spomladanskem času se bodo tovrstne delavnice odvijale v vseh območjih v Sloveniji.

O gozdu se največ naučimo v gozdu

V gozdu smo za delo izbrali zanimiv primer. Dozorel bukov debeljak na površini štirih hektarov, ki ga bo treba v naslednjih letih pomladiti. Del gozda se že rahlo pomlajuje, na delu pa je drevje še strnjeno. Bukvi so primešana posamezna drevesa smreke,

Na delavnici sta bila zelo aktivna vodja oddelka za gojenje in varstvo gozdov Zoran Grees in vodja službe za varstvo gozdov Marija Kolšek

bora, macesna, javorja, jesena, hrasta, brešta in drugih vrst. V takem gozdu so možne številne različice obnove. Udeleženci delavnice so delali v skupini treh ali štirih gozdarjev in izdelali načrt poteka obnove. Pri tem so morali upoštevati številne dejavnike: rastiščne in sestojne razmere, kvaliteto drevja, način pomlajevanja, pravilne razmere – določiti so npr. morali, kje bodo potekale nove vlake. Upoštevali so, da je obravnavani gozd priljubljeno rekreacijsko območje za okoliške prebivalce ... Skratka, gozd so – kot vedno – obravnavali celovito, tako v času kot v prostoru. Na osnovi zastavljenega načrta so na vnaprej pripravljenih ploskvah izvedli konkretno izbiro drevja za posek. Ploskve za odkazilo so bile postavljene na "kritičnih mestih odločitev". Drevje na ploskvah je bilo oštevilčeno in tako smo dobili neposredno primerjavo odkazila med skupinami. Za vsako drevo smo vedeli, katera skupina ga je določila za posek oz. koliko skupin se je odločilo zanj.

Izmenjava znanja in izkušenj je pomemben element izobraževanja

Za gozdarje, ki na terenu delujejo predvsem samostojno, je že izmenjava znanja znotraj skupine pomembna in dobrodošla! Ponovno so se srečali z mnenji, znanjem in izkušnjami kolegov, ko je potekal drugi del delavnice. V drugem delu delavnice so skupine predstavile svoje delo ostalim udeležencem. Primerjali so načrtovani potek pomlajevanja in izvedbo odkazila. Pri tem so prišle do izraza različne oblike in vsebine znanja: osebne izkušnje, primeri dobre prakse in tudi teoretično znanje. Taka študija primerov je v naravi, kjer so edina stalnica spremembe, za vse udeležence zelo zanimiva oblika izobraževanja, ki pripomore k še boljšemu delu vseh skupaj in vsakega posebej.

Nesreče pri delu v gozdu

Letos visok davek na neprevidnost in neznanje

Spec. Jurij Beguš, univ. dipl. inž. gozd.
Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota, oddelek za gozdno tehniko

Zavod za gozdove Slovenije žal ugotavlja, da se je v letošnjem letu pri delu v gozdu (sečnja in spravilo lesa) smrtno ponesrečilo že deset lastnikov gozdov, samo v zadnjih dveh tednih dva. Zato opozarjamo vse, ki sami izvajajo dela v svojem gozdu, naj bodo pri tem skrajno previdni. Delo v gozdu je eno najbolj nevarnih opravil, ki zahtevajo določena znanja in izkušnost. Posebno moramo biti pazljivi v zimskem času, saj so razmere takrat še posebej nevarne zaradi snega na drevju in deblih, spolzkega in poledenelega terena, zmrzjenega lesa in oteženega gibanja izvajalca del. Veliko je tudi polomljenega in obviseloga drevja.

Pri tem moramo posebej izpostaviti sečnjo drevja, ki je najbolj zahtevno in najbolj nevarno opravilo pri pridobivanju lesa. Izkušnje in natančnejše analize nesreč so pokazale, da se jih večina zgodi zaradi podcenjevanja nevarnosti pri gozdnem delu, neuporabe osebne varstvene opreme za delo, nepoznavanja tehnik dela, zastarelih ali slabo vzdrževanih delovnih naprav (motorna žaga, traktor) in slabe psihofizične pripravljenosti tistih, ki dela izvajajo (starost). Analize zadnjih let so pokazale, da je le 8 % tistih, ki so se smrtno ponesrečili, uporabljalo osebno varovalno opremo.

Zavod za gozdove svetuje, da naj se sečnje in spravila lotijo le tisti, ki so za take razmere usposobljeni in primerno opremljeni. Če pa se dela lotite sami, so za varno in učinkovitejšo delo nujno potrebni znanje, brezhibna oprema, orodje za delo in dodatna oprema. Dela se izvajajo le v lepem vremenu in v ugodnih vremenskih razmerah. Pri delu je obvezna uporaba osebne varovalne opreme: zaščitna čelada, zaščitne rokavice, ustrezná obutev, zaščitna protivrezna hlače ter dobro viden delovni jopič. Del nikoli ne izvajamo sami, pri tem pa moramo paziti na primerno varnost

Nadaljevanje na str. 8

tistih, ki delajo skupaj z nami (ustrezna varnostna razdalja, njihova primerna opremljenost). Sečnja in spravilo lesa naj potekata usklajeno. V nevarnih situacijah, ki so v zimskih razmerah zaradi polomljenega in obvislega drevja pogoste, uporabljamo, kjer je le mogoče, traktor z vitlom ali vsaj žični nateg in škripec. Že vnaprej razmislimo, kako bomo ukrepali v primeru nesreče. Pri sebi moramo imeti torbico za prvo pomoč in mobilni telefon.

Na spletni strani www.zgs.gov.si je možno dobiti ustrezna navodila v obliki zloženek in druge literature, ki so na voljo tudi na organizacijskih enotah Zavoda za gozdove Slovenije.

Preden se odpravite na delo v gozd, realno ocenite, ali ste za izvajanje sečnje in spravila lesa dovolj usposobljeni in opremljeni ali pa bi bilo bolje, da delo namesto vas opravi za to opremljen in izurjen izvajalec.

Informacije o izvajalcih del v gozdovih lahko lastniki gozdov dobijo na organizacijskih enotah ZGS. Pri tem priporočamo, da se lastniki med sabo povežejo in poiščejo izvajalce združeni. Še posebej pomembno je, da pridobijo ponudbe več izvajalcev ter na podlagi tega izberejo najugodnejšega in najbolj usposobljenega.

Ekскурzija Društva lastnikov gozdov Mislinjske doline

Vinko Lenart

Foto: Vinko Lenart

Ko поблиže spoznamo pomen in delovanje društva, ugotovljamo, da opravlja svoje poslanstvo v Mestni občini Slovenj Gradec in Občini Mislinja. Glede na število članov, ki že presega število 120, nam pove, da je društvo dobilo vso podporo pri večini kmetov oziroma gozdnih posestnikov. V programu za leto 2010 sta poleg izobraževanja – pridobivanja nacionalne poklicne kvalifikacije – tudi licitacija vrednejših lesnih sortimentov ter ekskurzija, ki je bila načrtovana v Belo krajino. Namen ekskurzije je bil, da поблиže spoznamo te kraje in delovanje društva Kolpa in Lahinje, kateremu predseduje

gospod Rajko Štefanič, ter način gospodarjenja z gozdovi na tem območju. V programu ekskurzije je bil zajet tudi ogled Krajinskega parka ob Lahinji in Kolpi – Klepčev mlin.

V teh krajih ni mogoče preživeti dneva brez pokušnje belokranjskih kulinaričnih dobrot in metliške črnine. Naj omenim nekaj jedi, ki pa so še kar znane po svetu: belokranjska pogača, ajdova potica ter pečeno jagnje iz krušne peči. Udeleženci ekskurzije smo podoživljali prijetne zgodovinske in turistične trenutke ob skupini prijaznih ljudi. Domačina, gospa Ana in njen mož, ki sta vodila ogled Krajinskega parka ob Lahinji in Kolpi, sta opisovala podrobnosti nastanka Klepčevega mlina in žage, ki še vedno delujeta na vodni pogon. Zelo zanimive so najdbe kamnitega orodja izpred več tisoč let in cekin kralja Matjaža, ki spi pod Peco

Občudovanja vredni kolesi – prenosnika, ki nevidno moč vode izražata pri delovanju še delujočega Klepčevega mlina in žage v Lahinji v Beli krajini

na Koroškem. Ne moremo mimo omembe njihove bele narodne noše in bele breze, s katerima se povezuje ime krajine. Dan je minil hitro in že se je bilo treba posloviti od prijateljev. Moramo priznati, da smo se domov vračali z dobrimi občutki ter v veselem razpoloženju ob pesmi in humorju, bogatejši za nekaj kulturnih novosti, ki so v Beli krajini specifične.

Ivan in Marjan zelo skrbno opazujeta in se spominjata časov, ko so še pri nas delovali mlini na vodni pogon

Pogovori so kar nehote stekli v nadaljnjo aktivnost, to je priprava 5. licitacije vrednejših lesnih sortimentov, ki je zelo odmevna v Sloveniji in širše. Moram poudariti, da pri pripravi licitacije sodeluje kar veliko članov, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. Ob izteku leta se iskreno zahvaljujemo vsem članicam in članom za uspešno realiziran program. Ob novem letu pa želimo vsem veliko družinske sreče, miru in uspeha.

Skupinska slika udeležencev ekskurzije pri vhodu Zupančičevega hrama, kjer je bila nekoč kmetija pesnika Otona Zupančiča

Kongres žagarjev jugovzhodne Evrope

Bojan Pogorevc, univ. dipl. inž. les.

Foto: Drvni cluster s severozapadne Hrvatske

Sončnega 28. oktobra sva se s Silvom Pritrznikom, direktorjem Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, udeležila prvega Kongresa žagarjev jugovzhodne Evrope v Slavonskem Brodu na Hrvaškem. Po triindvajsetih letih je takšen dogodek vsekakor zanimiv in navdušujoč. Na njem je sodelovalo več kot 300 predstavnikov žagarske industrije iz Srbije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Hrvaške in Slovenije, dobavitelji tehnologije iz Nemčije, Avstrije, Italije in Francije ter sektorski strokovnjaki iz Evropske unije. Kongres je potekal v sproščenem ozračju panelnih razprav z zelo dobrim strokovnim moderiranjem predstavnikov lesarskega grozda Hrvaške, moderatorka jutranjega dela pa je s svojim poznavanjem stroke in z odličnim glasom (pevskimi nastopi) dogodku pridala nepozaben pečat.

Tema kongresa "Slabe naložbe v tehnologijo in pomanjkanje surovine: ali

Balkanu in jim zato ni logično, da žage s takšnimi primerjalnimi prednostmi propadajo. Razdrobljenost interesov in potrebo po lobiju, ki bi pomagal tej gospodarski panogi, je v prihodnje možno rešiti s strokovnim povezovanjem in združevanjem ob uporabi znanja evropskih združenj in strokovnih skupnosti.

Sprejeti so bili naslednji sklepi:

- manjkajo razvojne strategije;
- ni integracije z evropskimi združenji;
- na trgu deluje preveč žag z različnimi in razdrobljenimi interesi;
- trenutno se uporablja komaj 60 % predelovalnih kapacitet, trg proste surovine pa je vsako leto manjši;
- opazno je pomanjkanje ažurnih tržnih in tehnoloških informacij;
- ne obstaja *brand* regionalnega lesa na svetovnem trgu;
- uporabljajo se zastarele in neučinkovite tehnologije;
- usmeritev v izdelke z višjo in visoko dodano vrednostjo je nujna;
- lesno biomaso je treba bolje izkoristiti, vendar se ne sme pretiravati z izgradnjo velikih energetskega objektov za vsako ceno, saj ni dovolj surovine na razpolago;

- ni ugodne naložbene klime, ki bi spodbujala vlaganja v ta sektor, saj nekateri na novo postavljeni obrati zaradi pomanjkanja surovin ne obratujejo.

Na območju jugovzhodne Evrope posluje več kot 2.500 žag različnih velikosti in tehnološke razvitosti predelave. Primarna predelava skupaj z gozdarstvom zaposluje več kot 13.000 ljudi in predela 7 milijonov m³ žagarske hlovovine. V državah Regije letno posekajo več kot 20 milijonov m³ lesa, zato je les lahko dobra osnova za razvoj regionalnega gospodarstva, kakor je bil tudi včasih. Predvidevanja EOS-a (Evropske organizacije žagarske industrije) in ETTF-a (Evropske federacije trgovcev z lesom) napovedujejo okrevanje po krizi, zato se bo proizvodnja žaganega mehkega lesa v Evropi do leta 2011 povečevala glede na leto poprej (102 mil. m³ leta 2008; 90,5 mil. leta 2009; 97,2 mil. leta 2010; 100,4 mil. leta 2011).

Filip de Jaeger, tajnik Evropske organizacije žagarske industrije (EOS) in Evropske konfederacije lesnopredelovalne industrije (CEI BOIS): Države Regije so dobrodošle v evropska strokovna združenja, na Kongresu pa je bil prepoznani

Razprave so bile multimedijsko podprte

Kongres se je odvijal v veliki in prijetni dvorani

lahko lokalne žage obstanejo?" se je izkazala za zelo aktualno, saj je velik del udeležencev v svojih predstavitvah in v panelnih razpravah poročal o zelo podobni problematiki, ki danes prevladuje pri primarni predelavi lesa. Razen mnogih pesimističnih izjav o tem, kako bi si mnogi želeli zapreti žage, vendar tega zaradi prevzetih kreditov ne morejo storiti, je bilo slišati tudi veliko afirmativnih stališč, ki se opirajo na boljši izkoristek lokalne surovine (propadlo je že 25 % žag na Hrvaškem, brez združevanja pa grozi izginotje tudi mnogim drugim). Tuji strokovnjaki poudarjajo prednost kakovostnih gozdnih virov na

- surovina je predraga in ni kvalitetno eksploatirana, zato gozdno bogastvo ni dovolj izkoriščeno;
- hrvaška s porabo 0,66 m³ hlovovine na prebivalca les premalo izkorišča, kar velja tudi za ostale države JV Evrope;
- slediti je treba zgledu Avstrije, ki od vsakega prodanega kubičnega metra lesa nameni 0,22 evra za izvajanje kampanje za promocijo uporabe lesa;
- izobraževanje strokovnih kadrov je nezadostno in potrebno je organizirati izobraževalne programe za uporabo novih numerično krmiljenih tehnologij;

velik potencial predelave lesa v tem delu Evrope kljub mnogim obstoječim težavam. Z združevanjem bi se okrepil položaj žagarjev in izboljšale bi se njihove priložnosti za vključevanje na globalni trg.

Peter Hörr, Institut – visoka šola za predelavo lesa Rosenheim (LHK): Naš inštitut bo v sodelovanju z Lesnim grozdom že naslednje leto sprožil izobraževalni program za usposabljanje novih regionalnih strokovnjakov za žagarstvo s praktičnim poukom v najboljših nemških žagah.

Maximilian Esterer, lastnik podjetja EWD iz Nemčije, glavni partner Kongresa: Opažamo velik potencial za nove naložbene projekte in prenos naj sodobnejših tehnologij, večina žag pa nima dovolj surovine, kar zavira investicije.

Christoph Kulterer, predsednik Avstrijskega združenja žag: Kongres je odprl mnoga pomembna vprašanja za ta sektor, o katerih se je razpravljalo na zelo odprt način. To pa je tudi garancija, da se bodo nakopičeni problemi lokalnih žag kmalu začeli reševati. Mi smo prenesli naše izkušnje in smo tudi v prihodnje zainteresirani za sodelovanje skozi različne projekte.

Zdravko Popović, prodekan, Gozdarska fakulteta v Beogradu: Z medsebojnim povezovanjem lahko ustvarimo najboljše možnosti za statistično spremljanje žagarske predelave lesa in za primerjavo z državami EU.

Ismet Mujanović, lastnik Krivaja Zavidovići: Resnica je, da kot veliko podjetje z več kot 2.000 zaposlenimi premalo vlagamo v tehnologije, obstoječo proizvodnjo pa si prizadevamo plasirati tudi na čezmorska tržišča, kot so ZDA.

Dalibor Hatić, Združenje za gozdarstvo pri hrvaškem združenju delodajalcev: Vse institucije morajo podpreti proizvajalce in jim pomagati pri proizvodnji izdelkov z visoko dodano vrednostjo, gozdarstvo pa mora biti v funkciji predelave lesa.

Zdravko Jelčić, predsednik Združenja lesne industrije pri hrvaški gospodarski zbornici: Našo dragoceno surovino moramo bolje izkoristiti, naš slavonski hrast pa je pravi svetovni *brand*.

Kongres je potekal pod pokroviteljstvom Božidarja Pankrečiča, podpredsednika vlade Republike Hrvaške, v organizaciji Hrvaškega lesarskega grozda (Drvni klaster, Hrvatska) in strokovne revije Drvo & Nameštaj ter v soorganizaciji Inštituta – visoke šole za predelavo lesa – Rosenheim (Lehrinstitut der Holzwirtschaft und Kunststofftechnik in Rosenheim e.V., LHK). "Priložnost zamujena ne vrne se nobena!" Rek, ki bo marsikomu v razmislek. Naslednji kongres bo oktobra 2011 ponovno v Slavonskem Brodu.

Ingver – Rhizoma zingiberis

Martina Cigler

Zima je in božič je pred vrati. Takrat smo ljudje radi v krogu družine na toplem, kjer si božični večer popestrimo tudi z božičnim pecivom. Po hišah diši po raznovrstnih začimbah. Med nami manj znana, a pri nekaterih že priljubljena rastlina, značilna za božič, je ingver, katerega korenike se sveže in suhe uporabljajo kot čaj, začimba k jedem ali dodatek sladlicam, uživamo pa lahko tudi kandiranega.

Izvor: Ingver je začimbna rastlina, ki raste v tropskem in subtropskem pasu.

Opis: Je večletna rastlina, ki zraste do 50 centimetrov visoko. Oblikuje do 20 centimetrov dolge korenike, ki jih uporabljajo v kulinariki in zdravstvu.

Uporaba: Ingver spada med začimbe, ki jih je človek spoznal med prvimi. Nekateri menijo, da je najstarejša kulturna rastlina sploh. Znani kitajski filozof Konfucij ga je zelo cenil in ga je vključil skoraj v vsako jed. V starem Rimu so ga uporabljali v lepotnih salonih. Najbolj priljubljen je v Angliji in ZDA, kjer iz njega delajo brezalkoholno ingverjevo pivo. Dodajajo ga sadnim solatam, kompotom, pečenim jabolkom, kolačem, kruhom in iz njega izdelujejo različne napitke, npr. čaj, pivo, vino in ingverjevo kavo. V zdravstvu ga uporabljajo največkrat proti prehladu. Kupite lahko tudi kandiranega ter ga z užitkom grizljate. Okus je rahlo pekoč, a pri kandiranem ne pride toliko do izraza.

Pri receptu za sirup pa se vam mogoče porodi ideja, kako presenetiti goste za novo leto.

Ingverjev sirup

Sestavine: 500 g ingverja
500 g sladkorja

Priprava: Ingver olupite in narežite na poljubno velike kose. Približno 20 minut ga kuhajte v 500 ml vode, nato dodajte sladkor in pokuhajte. V dveh naslednjih dneh ingver vsak dan pokuhajte še za 20 minut. Tretji dan kuhajte, dokler ni ingver že "steklen" in sirup gost. Sirup lahko v hladilniku stoji tudi do 6 mesecev. Odličen je sam, lahko pa ga pripravite kot čaj.

Strokovna ekskurzija Društva kmetijskih inženirjev in tehnikov Koroške

Milena J. Cigler

Foto: Tatjana Krejan Košan

Ker lani ekskurzije z DKIT Koroške ni bilo, smo vsi težko čakali, kam nas bo naša predsednica Tatjana Krejan Košan popeljala tokrat. In presenečenje je bilo popolno! Zjutraj nas je avtobus odpeljal naravnost v Prekmurje, natančno v Dobrovnik v bližini Lendave, kjer ima g. Gjerkeš bioplinarno. Menda ni v sorodu z ministrom ... V tej bioplinarni proizvajajo bioplin iz zelene biomase (silazna koruza v glavnini), organskih odpadkov in piščančjega gnoja. Koristijo tudi geotermalno toploto in (ne vem, ali že ali še bodo) sončno energijo. Kmetom se zelo splača tja dovažati silazno korožo, saj dobijo za eno tona silazne korože 30 evrov. Zveni malo, a so kmetje preračunali, da se jim vsekakor splača. Nabava materiala za geoplinarno je v razmerju 70 % rastlinske biomase in 30 % gnojevke ali piščančjega gnoja. Videli smo ogromne kupe skladiščenega materiala za predelavo bioplina, bele kupolaste šrambe bioplina, strojnico, motor, ki poganja vso zadevo in je predelan ladijski

Prekрасne orhideje

Bioplina Gjerkeš, deponija biomase

motor, ki ga je prej poganjalo dieselsko gorivo. Lastnik oz. direktor je povedal, da ima občina Dobrovnik napeljavne cevi za toplovod in tudi bližnji rastlinjak z orhidejami in tropski vrt delno ogrevajo s plinom (delno pa z geotermalno toploto). Bodočnost proizvodnje geoplina je tudi v pogonski sili za avtomobile. Povedal je, da v Braziliji 70 % avtomobilov poganja bioetanol, ki ga oni še ne proizvajajo, imajo pa to v načrtu. Pri tem gre za princip oz. postopek, podoben žganjekuhi. Električna, pridobljena s pomočjo bioplina, t. i. zelena električna, je cenovno zelo ugodna, saj jo za sedaj še subvencionira država. Za zaključek so člani društva, ki so tudi kmetje, ugotovili, da prekmurski živinorejci bije plat zvona, saj se bo kmetom bolj splačalo zeleno maso dovažati v geoplino.

Naslednja postaja je bil rastlinjak z orhidejami, sledil pa je tropski vrt, oba dokaj blizu geoplina. Rastlinjak z orhidejami se razprostira na 30.000 kvadratnih metrih površine. V 70 % ga ogreva geotermalna energija – topel vrelec iz zemlje. Ta voda je speljana po nešteti ceveh. V 30 % je ogrevana s plinom iz geoplina. Ogromno je steklene površine. Lastnik je bil na Nizozemskem in tam je spoznal skrivnosti gojenja orhidej. Orhideja raste v treh fazah: prva faza traja 6 mesecev pri 27 stopinjah Celzija in rastline rastejo pri 25 % zračni vlagi. Naslednja faza traja 2 meseca in je neke vrste prezimovanje, saj temperatura spustijo na 19 stopinj Celzija – imenuje se hlajenje. Tretja faza – fishing – traja 4 mesece in takrat rastline zacvetijo. Ker so te rože zelo drage, jih zaradi transporta nismo veliko kupovali, smo pa dobili v dar okrasni lonček ali substrat za gojenje orhidej ali brošuro o gojenju. Potem smo se podali še v tropski vrt, kjer v subtropskem ozračju rastejo tropske rastline vsega sveta. Videli smo tudi orhideje, kako rastejo v naravnem okolju. Navdušili so me kaktusi benjamini, veliki kot naši večji bezgovji grmi ali bananovci,

papaje (s sadeži) in avokado (brez sadežev), ki je ogromna rastlina. Občasno spustijo "dež" zaradi potrebne vlage.

Zadnja postaja naše ekskurzije je bila živinorejsko-vinogradniška kmetija Leber Vračko v Zg. Kungoti. Lastnika sta Alenka Leber in Ivan Vračko. Hčerki Barbara in Katja še študirata in živita doma. Imajo 20 hektarov travnikov, 7 hektarov pašnikov, pridelujejo 10 hektarov koruzne silaže in obdelujejo 4,5 hektarov vinogradov. Skupaj obdelujejo 41,5 hektarov kmetijskih zemljišč in 10 hektarov gozda, od tega imajo 20,5 hektarov v zakupu. Redijo 45 glav krav črno-bele pasme in 40 mladih telic. Mleko oddajajo sosednji kmetiji, ki se je usmerila v sirarstvo. Sire s te kmetije so nam tudi ponudili in bili so odlični. Zraven smo poskušali prvovrstna vina iz njihove proizvodnje. Posebej mi je bil všeč jagodni izbor.

Edino, kar dvomim, da je najbolje za zdravje živali, je odprt hlev tudi pozimi in vodno izplakovanje blata, zaradi česar živali nenehno hodijo ali se "drsajo" po vodi, ko gredo h krmilni mizi. Imela sem občutek, kot da so na rolerjih. Na kosilu, čeprav bi morala že prej omeniti, smo se ustavili v Turnišču na kmetiji Seči. Oni imajo turizem ob koncih tedna, sicer pa se ukvarjajo z živinorejo in vinarstvom. Redijo manj govedi, ker ne najemajo tuje delovne sile.

Kosilo je bilo vredno, pedinivali pa so vsi domači, tau sta mama in dva sijna, samo očo pa sneje se ne spomin, ka bi ju vidla. Važno pa je, ka je bilja na konci gijbanica, vej smo pa bili v Prekmorji, nej!

Čebele v adventu

Janez Bauer

Še zvečer so dežne kaplje, ob močni nevihti, škrebljale po oknu. Preko noči pa je vse potihnilo. Zjutraj smo ob pogledu skozi okno zagledali pokrajino, odeto v belo snežno prevleko. Snežilo je še cel dopoldan in veje dreves so se upogibale pod težko snežno odejo. Popoldne pa so se oblaki razkadili in prvi sončni žarki so obsijali zasneženo pokrajino. Sedaj pa lopate v roke in počistimo sneg okrog hiše. Nato pa naredimo še potko do čebelnjaka, da vidimo, kako so kaj naše ljubljenske. Res prava zimska pravljica se nam odpre ob pogledu na zasnežen čebelnjak in živo pobarvano pročelje. Okrog čebelnjaka je vse tiho in mirno.

Narava in čebele počivajo po napornem letu. Bliža se adventni čas.

Neka stara legenda pripoveduje, da so bile čebele takrat, ko so še živele z Adamom in Evo v rajskem vrtu, bele barve. Rjave so postale, ko so bili človekovi prastarši izgnani iz raja.

Na zemlji pa so lahko ohranile nekaj privilegijev. Čebela je lahko izločala vosek, ki je bil deviški pridelek in simbol Kristusovega telesa. Zaradi tega tudi prižigamo voščene sveče pri cerkvenih obredih. V preteklih časih so pripisovali čebelam in medu velik pomen. V starogrški religiji je bila čebela simbol duše, njena modrost in nesmrtnost. Zaradi medu in žela velja čebela za Kristusov emblem. Na eni strani sta milina in usmiljenje, na drugi strani Kristus sodnik izvaja pravico.

Po verovanju naj bi med nastal iz jutranje rose in rdečila zarje kot darilo bogov, ki ga razlijejo po cvetju, kjer ga potem nabirajo čebele. Zaradi prijetnega okusa je med priljubljena jed, ki jo uživajo bogovi in pokojniki. Zato je obvezna jed za zadušnice. Z medom premažejo pogačo in prelijejo obredno jed, ki jo ob obredu pri čaščenju pokojnika zaužijejo vsi prisotni nad grobom. To so poznali že Grki in drugi starejši narodi, ki so prinašali med v žrtvene namene. Obstajajo dokazi, da sta se pri svetem krstu uporabljala med in mleko. To ponekod uporabljajo še danes.

Čebelam je bila dana ta čast, da nabirajo med in da z večnim brenčanjem, ki naj ne bi bilo nič drugega kot petje nebeških hvalnic, častijo boga. To brenčanje naj bi bilo posebej glasno na božični večer opolnoči, ko naj bi čebele v panjih brenčale stoti psalm v čast novorojenega Kristusa. Zato na Sveti večer stopimo do čebelnjaka, zahvalimo se čebelicam za vse in jih poprosimo še za vnaprej.

Mogoče, če bomo čisto tiho, bomo slišali tudi njihovo brenčanje božjih misli.

Čebela ne pogine, ampak umira, ker za cerkveno svečo vosek nabira.

Svetovni dan boja proti aidsu 2010

Branka Božank, univ. dipl. soc. del.,
Oddelek za promocijo zdravja, varstvo in
zdravstveno vzgojo

Bolj kot katera koli bolezen je okužba z virusom človeške imunske pomanjkljivosti (Human Immunodeficiency Virus ali HIV), ki lahko vodi v sindrom pridobljene imunske pomanjkljivosti (Acquired immune deficiency syndrome ali AIDS), bolezen, ki jo definirajo prepričanja ljudi. Nekateri verjamejo, da lahko za njo zbolijo samo istospolno usmerjeni ali intravenozni uporabniki drog, spet drugi verjamejo, da predstavlja spolni odnos z devico nekakšno

sodelovanja z Inštitutom za varovanje zdravja RS, s petimi nevladnimi organizacijami in s Fakulteto za družbene vede. Kampanja se je začela 30. 11. 2009 in bo trajala do konca leta 2010.

Svetovna kampanja

Letošnja svetovna kampanja še vedno poteka pod geslom petletnega programa "Držimo obljubo. Ustavimo aids.", ki se je začela v letu 2005 in se bo zaključila leta 2010. Mednarodna tema Svetovnega dneva boja proti aidsu v letu 2010 ostaja enaka kot v lanskem letu in se glasi: "Univerzalna dostopnost in človekove pravice." Še vedno se s HIV vsako leto na novo okuži na milijone ljudi. V slabo in srednje razvitih državah je manj kot polovica teh ljudi deležna protivirusne terapije, veliko premalo ljudem pa je

umrlo. Letos, do vključno 22. novembra, je bilo prijavljenih 30 primerov novih diagnoz okužbe s HIV, 11 manj kot v enakem obdobju lani in 18 okužb manj kot v celotnem letu 2009. Moški, ki imajo spolne odnose z moškimi, nosijo največje breme okužb s HIV.

Glede regije bivanja ob diagnozi je bilo v letu 2009 na Koroškem 2,75 diagnosticiranih primerov okužbe s HIV na 100.000 prebivalcev. Testiranje na okužbo z virusom HIV je na Koroškem možno na transfuzijskem oddelku Splošne bolnišnice Slovenj Gradec vsak ponedeljek, sredo ali petek med 8. in 12. uro. Zaželeno je, da se jih predhodno pokliče na 88 23 482. Posameznik se lahko testira na podlagi napotnice osebnega zdravnika ali specialista (npr. dermatovenerologa) in je brezplačno, testiranje pa je možno tudi samoplačniško – v tem primeru mogoče tudi za anonimno testiranje.

Aktivnosti ob svetovnem dnevu aidsa na Koroškem

Tudi v letošnjem letu so s sodelovanjem Zavoda za zdravstveno varstvo Ravne na koroških osnovnih in srednjih šolah potekale različne delavnice, okrogle mize, predavanja, naravoslovni dan za 8. in 9. razrede osnovne šole, nekatere šole pa so postavile stojnice.

Viri:

1. Inštitut za varovanje zdravja RS.
2. <http://www.avert.org/world-aids-day.htm>
3. www.un.org

Zastrupitev z rodenticidi pri psih

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.,
VP Slovenj Gradec

Foto: Polonca Jakob Krejan

Z imenom rodenticidi označujemo sredstva za zatiranje glodavcev. Pripravki za zatiranje delujejo neselektivno in so zato zelo nevarni tudi za ostale živali ter človeka. Učinkujejo tako, da povečajo prepustnost krvnih žil in povzročijo krvavenje, saj zavirajo vezavo oz. pripravo K-vitamina, ki je pomemben pri strjevanju krvi. Simptomi zastrupitve se lahko pokažejo več dni po zaužitju sredstva, najpogostejši prvi znaki so: zaspanost, potrnost pri živalih, oteženo dihanje, kašelj, izgubljen apetit. Sekundarni znaki zastrupitve so notranje krvavitve, ki jim sledijo zunanje (rana se ne celi več, krvava slina in urin, tudi blato,

zdravilo, tretji verjamejo, da je bolje, če ne poznajo svojega lastnega statusa glede okužbe s HIV. Veliko različnih ljudi širom po svetu verjame različnim stvarjem o tem smrtonosnem virusu, veliko premalo pa jih pozna dejstva. **Da bi vsaj enkrat letno intenzivno seznanjali ljudi s to problematiko in zmanjševali predsodke, povezane z njo, smo tudi letos 1. decembra obeležili svetovni dan boja proti aidsu, ki ga kot takega poznamo od leta 1988.** Ob tej priložnosti si pripenjamo rdečo pentljo, ki predstavlja mednarodni simbol, da se ljudje zavedamo resničnosti aidsa med nami. Pentlja ponazarja zaskrbljenost glede HIV in aidsa ter nas opominja, da sta potrebna podpora in sodelovanje slehernika.

Letošnja kampanja v Sloveniji

V letošnjem letu se nadaljuje dvoletna kampanja, ki jo je v okviru strategije preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV v letih 2010–2015 v Sloveniji pripravilo Ministrstvo za zdravje v sodelovanju s Komisijo za aids. Komunikacijska kampanja "Prenašaj sporočilo, ne virusa" je plod

omogočen dostop do ustreznih zdravstvenih storitev.

Svetovni dan boja proti aidsu vsem nam daje priložnost – posameznikom, skupnostim in političnim vodjem –, da ukrepamo in zagotovimo spoštovanje človekovih pravic ter poskrbimo, da bomo dosegli globalno zastavljene cilje na področju preventive, zdravljenja in nege.

Statistični podatki

Po podatkih Združenih narodov trenutno živi na svetu okoli 33 milijonov s HIV okuženih ljudi, vsak dan se jih okuži še približno 6.800, vsakodnevno pa jih zaradi razvitega aidsa in z njim povezanih infekcij umre približno 5.700. Po ocenah naj bi se v letu 2009 s HIV na novo okužilo približno 2,6 milijona ljudi. S protivirusnimi zdravili se zdravi okoli 5 milijonov ljudi. Slovenija ni nobena izjema – od leta 2000 do 22. novembra 2010 je bilo prepoznanih 323 primerov novih diagnoz okužbe s HIV, medtem ko je umrlo 28 bolnikov z aidsom. V letu 2008 se je pri nas na novo okužilo 48 oseb (kar je 11 več kot v letu 2007), za aidsom je zbolelo 11 oseb, 5 bolnikov je

Foto: Polonca Jakob Krejan

blede sluznice). Zastrupitev se potrdi s preiskavo krvi (hematološko, biokemijsko), koagulacijskimi testi in rentgenom (kri v prsni votlini in osrčniku).

V preteklosti so kot rodenticide uporabljali anorganske spojine kot npr. talijev sulfat, aluminijev fosfid, barijev karbonat itd. Danes se največkrat uporabljajo spojine, kot so: fluoroocetna kislina in njeni derivati, cink fosfid, piriminil, antikoagulantni krvi, norbormid itd.

Zastrupitev s strupom za podgane in miši je najpogostejša vrsta zastrupitve psov pri nas. Nastopi v primerih, ko pes po nesreči zaužije vabo za podgane oziroma zastrupljenega glodavca. Vabe so na voljo v obliki barvnih tablet, ki so privlačne za otroke, pse in mačke. Pri nastavljanju vab je pomembno, da jih damo v papirnate ali plastične škatle in da smo pazljivi, ko shranjujemo preostanke strupa.

Strupi za podgane in miši (rodenticidi) so pripravljene tako, da imajo precej dolgo delovanje, zato je zelo pomembno, da čim prej ukrepamo, če posumimo na zastrupitev, in psa nemudoma peljemo k veterinarju. V primeru, ko vidimo, da je pes zaužil zastrupljeno vabo, lahko izzovemo bruhanje in s tem strup izločimo iz želodca. Psu nato damo aktivno oglje, ki nase veže preostanek strupa. Za nadaljnji potek zdravljenja pomaga, če lastnik prinese v ambulanto embalažo (vrečko) z ostanki strupa. Tako je namreč lažje ugotoviti, za katero aktivno snov gre, in s tem določiti dolžino terapije.

V primerih, ko je od zastrupitve minilo že dalj časa (pojavi se že opisani simptomi), pa je prognoza slabša, kajti strup je že začel delovanje organov. Psu vbrizgamo vitamin K ter s tem nadomestimo izgubo, ki je nastala zaradi zastrupitve. Ob krvavitvah in hudi anemiji žival običajno potrebuje tudi tekočinsko terapijo (transfuzijo krvi ali plazme). Med zdravljenjem mora pes čim bolj mirovati, saj bi lahko ob aktivnosti prišlo do dodatne izgube krvi zaradi pokanja kapilar. Zdravljenje traja od 3 do 5 tednov. V tem času dobiva žival aplikacije vitamina K. Če terapije ne izvajamo dovolj dolgo, se lahko krvavenje ponovi.

4. Miklavžev koncert na Kapli

Mateja Rihter

Foto: Mateja Rihter

V soboto, 4. decembra, je Kaplo razveseljeval 4. Miklavžev koncert z ljudskimi pevci in godci. Sicer sv. Miklavž nosi svoje darove na predvečer svojega praznika, a ker smo na Kapli tako pridni, nas je obiskal že v soboto in nas razveselil z glasbo, ki so nam jo podarili naši gostje. Povabilu so se prijazno odzvali:

- ženski pevski zbor Lipa s Sv. Duha na Ostrem vrhu,
- Marjana z dvema Janezoma in Tomaž,
- kmetice Mislinjske doline – ljudske pevke

- Bršljanke,
- Folklorna skupina Luka Kramolc iz Šentanela in
- Ljudske pevke s Kaple.

"Kar so sončni žarki za rože, so nasmehi za ljudi," pravi misel. Gostje na Miklavževem večeru pa so poleg nasmehov podarjali še lepe ljudske pesmi in tudi ples, za kar se jim je Kulturno društvo Kapla, ki ga uspešno vodi predsednik Matjaž Poglajen, zahvalilo z Miklavževim darilom. Tradicionalno srečanje je na Kaplo pritegnilo mnogo obiskovalcev, ki so napolnili večnamenski prostor OŠ Kapla. Pred koncertom in po njem je potekal tudi bazar – prodaja izdelkov, ki so jih učenci OŠ Kapla sami naredili s pomočjo učiteljic in staršev v okviru EKO šole. Prireditev sta povezovali Anita in Mateja Rihter.

Ljudske pevke s Kaple

Za posebno presenečenje je poskrbela ga. Brigita Jehart, ki je o Kapli napisala pesem:

*Ko Bršljanke nocoj smo se na Kaplo pripeljale,
od ganjenosti vse v momentu smo obstale.*

*Še sanjale nismo, da tak' lep je vaš kraj,
ne vem, če bi sploh še domov šle nazaj.*

*Že od daleč pozdravlja cerkev svete Katarine,
smo v srcih občut'le kar malo skomine.*

*V Sloveniji najlepši ste hribovski kraj,
že priznanje ste dobili, je pri vas res pravi raj.*

*Pa vašim ljudskim pevkam se plaket je že
nabralo, tud' dramska skupina nima jih malo.*

*Vas vodi, usmerja prijazni župan,
saj Tone Kovše po vsej Koroški je poznan.*

*Nov dušni pastir pa nad vami bedi,
za vas vsak dan moli, vam nebesa želi.*

*Še enkrat čestitke, od Bršljanek vseh pozdrav,
želimo, da kraj Kapla bi tak lep še ostal.*

*Naj družijo vas pesem, naj lep vam bo vsak dan,
pa vzem'te si kaj časa, pa prid'te vi še k nam.*

**Končali smo z voščili, naj bo advent lep, prazniki blagoslovljeni in novo leto srečno,
ter z željo, da se vidimo na Miklavževem večeru 2011.**

Čudovite umetnine izpod njihovih rok

Silvo Jaš

Foto: Silvo Jaš

Čeprav je bila razstava čudovitih klekljarskih izdelkov nekaterih članic Društva invalidov v avli Tuša Mislinja že pred časom, pa po svoji bogati vsebini niti najmanj ne izgublja v svojem pomenu in smislu. Dvanajst mislinjskih klekljaric nadvse uspešno deluje že dobra tri leta. V tem času so se tako rekoč tesno združile ter povezale, da je kar odveč bojazen, da bi se kdaj razšle. Preveliko skupnih želja, poti in smelih načrtov jih namreč povezuje. Njihova mentorica je Majda Areh - Novak iz Slovenj Gradca, prve korake pri združenju in samem klekljanju pa je naredila Pavla Stvarnik, ki je zbrala žene in dekleta, ki so imele željo in smisel za to umetnost. Mentorica Majda jim je priskrbela vso potrebno opremo in počasi, korak za korakom, z veliko mero vztrajnosti in potrpežljivosti so prišle že do izdelane svetovno znane idrijske čipke. To pa ni tako zanemarljivo, vsaj za tako kratko obdobje ne.

Prav sleherni ponedeljek v tednu se srečujejo v pisarni Društva invalidov in med pristrčnim klepetom in ustvarjalnostjo iz njih kar vrejo nove misli in ideje. Ja, že tudi nekaj odmevnih razstav je bilo in to od Srednje ekonomske šole v Mariboru do Koroške razstave klekljaric v Slovenj Gradcu, v Vuhredu in še bi lahko naštevati. Gostovale pa so tudi v tujini. Med klekljaricami ima zagotovo svoje mesto, vlogo in pomen tudi Mira Černjak,

kajti s prizvokom hudomušnosti in šaljivosti nedvomno vzdržuje moralo in samo ustvarjalnost. In s takšnim, zanjo značilnim nagovorom je skupaj z ženskim pevskim zborom Mislinja pospremila otvoritev razstave. Zatorej naj izpod njihovih spretnih prstov z natančnostjo, tudi izdelave "ribič", kar pomeni, da znaš klekljati, še vrsto let prihajajo prečudovite mojstrovine.

Spomenik v razkošju pohorskih gozdov

Marjan Križaj

Foto: Marjan Križaj

Občinska organizacija Združenja borcev za vrednote NOB Mislinja skrbno bdi nad spomeniki in obeležji, ki ohranjajo spomin na veličastna leta naše zgodovine. Takrat ko je sovražnik stegnil roke po naši zemlji, Slovenci namreč nismo sprejeli usode, kakršno so nam namenili okupatorji. Ob letošnji 65-letnici zmage nad fašizmom in 66. obletnici prihoda XIV. divizije na Štajersko smo v Mislinjskem jarku pod Roglo odkrili spominsko obeležje Partizanske tehnike Sova. Ta tehnika XIV. divizije je na istem mestu delovala od ustanovitve avgusta 1944 do osvoboditve 15. maja 1945.

Pobudo profesorja Jožeta Potočnika, da si kraj, kjer se je v skruti uti tiskala partizanska beseda, zasluži spominsko znamenje, sva z Andrejem Borovnikom zanesenjaško uresničevala dolgih osemnajst mesecev. S pomočjo Ivana Lekšeta smo odkrili pravi kraj in ob ustreznem gradivu se je porajalo

Spomenik vas pričakuje

obeležje, ki ga je veselje pogledati. Ob dnevu državnosti in prazniku Občine Mislinja se je otvoritve udeležilo veliko občanov in gostov. Delegacije ZB iz Kočevja, ki se je pripeljala kar z avtobusom, smo bili še posebej veseli. Besedam slavnostnega govornika župana Mestne občine Slovenj Gradec in poslanca državnega zbora Matjaža Zanoškarja so domoljubne misli dolili še Viktor Robnik, takratni župan Občine Mislinja, podžupan

Mestne občine Velenje in poslanec državnega zbora Bojan Kontič in profesor Jože Potočnik. Partizanske pesmi so donele iz grl Okteta Dolič in instrumentov Babnikove godbe. Prijetno razpoloženje pa sta v Kajuhove pesmi odeli še recitatorki Natalija Križaj in Teja Ratnik Križaj. Vabila, da si obeležje v razkošju pohorskih gozdov le oglejte, niste slišali, zato sem vam ga, dragi bralci Viharnika, zapisal.

Požar uničil dom družini Lesjak iz Podpece

Rozalija Proje

Foto: Rozalija Proje

12. novembra 2010, nekaj pred 2. uro ponoči, se je zaradi pregretja dimnika vnelo ostrejšje stanovanjske hiše na kmetiji Najbrž v Podpeci. Ogenj je zajel streho in se razširil na celotno prvo etažo, kjer je mirno spala štiričlanska družina Lesjak. Neznano pokanje, ki je zvenelo podobno, kot bi zunaj besnel močan vihar s točo, je prebudilo mamo Leo. Takoj je prebudila svojega moža Saša, ki je po napornem

Čiščenje pogorišča

delovnem dnevu na Žagi v Otiškem Vrhu, komaj dojel, da se dogaja nekaj hudega. Iz toplih postelj in lepih sanj sta zdramila še sina in hčerko. Njihov cilj je bil samo umakniti se iz hiše. Ognjeni zubli so že segali na hodnik, po katerem so se umaknili v spodnjo etažo, kjer so morali zbuditi še ženinega brata. V nekaj korakih so bili pri sosedih, ki so pod streho takoj sprejeli prestrašena otroka ter poklicali gasilce, sami pa so skromno oblečeni in obuti v mrzli novembrski noči lahko le opazovali, kako ogenj požira njihovo osebno premoženje. Gasilci iz cele Mežiške doline so v rekordno kratkem času, ki je za Lesjakove pomenil celo večnost, prihiteli na kraj požara. Hiše ni bilo moč rešiti, obvarovali so zgolj hleve, v katerih je enajst glav goveje živine in nekaj prašičev, ter novo postavljeno strojno lopo z drvarnico. Sorodniki, prijatelji, sosedje, komunalni delavci Občine Črna na Koroškem in gospa županja so po pogasitvi požara iz spodnjih prostorov odnašali še uporabne stvari. Zidovi hiše, ki jih ni uničil požar, so bili popolnoma premočeni, stene in plošča prve etaže popolnoma razpokane in

prepojene z vodo tako, da objekta ne bi imelo nobenega smisla obnavljati, potrebno ga je bilo zrušiti. Na Najbrževem je gorelo že leta 1959. Takrat je Lein dedek Erich postavil novo hišo, izdelal za lastne potrebe le spodnjo etažo, zgornja etaža in mansarda sta ostali v golem stanju. Pred dobrimi petimi leti je kmetijsko gospodarstvo izročil svoji vnukinji. Sašo in Lea sta pomenila za kmetijo novo srce, nove moči in nove ideje. V prvi etaži hiše sta si izdelala svoj dom, opremljen z vsem potrebnim za življenje v modernem času.

Obnovila sta hleve, nabavila nove delovne stroje, ona je celo pustila službo in poprijela za vsakodnevno delo na kmetiji, ki obsega deset hektarov obdelovalnih površin, ki pa so v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS.

V eni sami uri je zgorelo vse, kar je mlada družina imela v hiši – dom z vso opremo, oblačila, obutev, šolske potrebščine in igrače. Ostali so le še spomini, ki jih pogosto preglasijo spomini na najbolj temno noč njihovega življenja. Privoščili bi si le še kakšno minutko spanja, pa bi tudi oni lahko ostali zgolj naš spomin.

V neizmerno podporo sta jim sosedja Zdenka in Filip Mokina. V svoji hiški jim nudita vse potrebno. Lesjakovim je bilo ponujeno stanovanje v dolini, vendar zaradi živine in dela pri postavitvi novega doma niso želeli tja. Želijo ostati doma. Njihova želja po novem domu se že uresničuje. Vsak dan pozno v noč pojejo kladiva, žage in drugi stroji; sorodniki, sosedje, prijatelji neutrudno postavljajo leseno hiško, proizvod podjetja Smreka iz Gornjega Grada, z imenom Menina. Obrtniki in podjetniki ne gledajo na vremensko neposlušnost, tudi ne na roke plačila. Skupna želja vseh je, da bi Lesjakovi lahko v lastnem domu prespali že na božični večer ali vsaj na silvestrovo. Lesjakovi se na tem mestu zahvaljujejo vsem, ki so jim kakor koli pomagali v trenutkih, ko so izgubili dom. Srčno želijo, da take vrste pomoči ne bi nikoli nihče potreboval. Vsakodnevno ponavljajo, da niti v sanjah ne bi verjeli, da je okrog njih toliko dobrih ljudi.

Stanovanjska hiša Menina je zgrajena po najnovejših spoznanjih sodobne arhitekture z uporabo izključno naravnih materialov in

Prej vzorčna hiša Smreke iz Gornjega Grada bo postala dom družine Lesjak

vmesnih izolacijskih plasti. S tem se ohranja neposreden stik z naravo tudi v notranjosti objekta. Osnovni sestavni material masivne lesene hiše Menina je smrekov les, ki nastopa v celotni nosilni konstrukciji objekta, prav tako pa prevladuje tudi v notranjih in zunanjih oblogah ter v stavbnomizarskih izdelkih. Sestavljena je iz pritličja in podstrešja. V pritličju so poleg dnevnega bivalnega prostora s kuhinjo in jedilnico še predprostor, odprto stopnišče, sanitarije in shramba, ki je lahko tudi kurilnica, če objekt ni podkleten. V podstrešju so spalnica, otroška soba, kopalnica in manjši predprostor. Na čelni steni objekta je po celotni dolžini tudi balkon.

Florisne dimenzije objekta znašajo 6 x 8 m, dodatno izzidek v jedilnici 3,15 x 0,90 m. Osnovna nosilna konstrukcija zunanjih sten v pritličju so masivna bruna debeline 90 mm, na vogalih spojena z vogalno križno vezjo. Nosilne zunanje stene v nadstropju so sestavljene iz skeletne konstrukcije in lesene zunanje obloge iz navpičnih desk in letvic. Lesena stropna konstrukcija nad pritličjem je iz masivnega in lepljenega lesa in je vidna v dnevnem prostoru, v funkcionalnih prostorih je strop raven. Strešno konstrukcijo sestavlja klasična dvokapnica z naklonom 45° in trikotna frčada za osvetlitev podstrešnih sob.

Za izolacijo sten, stropov in strehe v hiši smo uporabili kameno volno v različnih debelinskih slojih.

Notranje obdelave stropov, sten in tal v objektu so prikazane v lesu, keramiki, kamnu, mavčno-kartonskih pleskanih ploščah. Streha je pokrita z betonsko kritino v opečnati barvi z detajlnimi zaključki iz bakrenih obrob in z bakrenimi žlebovi.

Ob prihajajočih božičnih praznikih želijo vsem ljudem miren in topel dom.

Leto 2011, ki že trka na vrata in srca, bo gotovo prineslo tudi težke trenutke. Takrat naj nihče ne pozabi na njihovo spoznanje, da obstaja tudi sreča. Nahaja se v drobnih stvarih, toplih ljudeh, žarečih očeh in v stisnjenih dlaneh.

Pestro dogajanje v Domu starostnikov v Slovenj Gradcu

Nataša Konečnik Vidmar, dipl. soc.

V začetku oktobra so v Domu starostnikov Slovenj Gradec praznovali drugo obletnico obstoja, in to zelo živahno.

Ob tej priložnosti so v četrtek, 30. septembra, poslušali predavanje dr. Marjane Predikake o prehrani in sladkorni bolezni, župnik gospod Franc Rataj pa je daroval sveto mašo. Prireditve so popestrili tudi s kulturnim programom, ki je potekal v petek, 1. oktobra, na dan starejših, ko je potekala glavna slovesnost. V ta namen so pripravili zanimive razstave: razstavo slik arhitekta Lojzeta Kralja, razstavo risanih slik stanovalk in stanovalcev, razstavo fotografij študentke likovne akademije Kaje Brezočnik, razstavo fotografij Toma Jeseničnika, razstavo fotografij aktivnosti v drugem letu delovanja, na prireditvenem prostoru pa so pripravili razstavo lepljenih slik in razstavo ročnih del stanovalk in stanovalcev delovne terapije. Program so popestrili tudi nagovor direktorja Koroškega doma starostnikov gospoda Srečka Mlačnika in bivšega varuha človekovih pravic in sorodnika stanovalke doma gospoda Matjaža Hanžka ter župana MO Slovenj Gradec in poslanca v državnem zboru gospoda Matjaža Zanoškarja. Kulturni program so dopolnili še pevski zbor stanovalcev doma starostnikov Slovenj Gradec, stanovalka Marija Kraker na klavirju, koroški pisatelj in pesnik Matjaž Pikalo in Koroški oktet. Program je povezovala gospa Janja Širnik. Po kulturnem programu je sledil zabavni del druženja z Marjano Mlinar in Robertom Vidaličem.

Dom je ugleden in cenjen in v koroški regiji velja za dober dom. Razmišljajo tudi že o širitvi, kar načrtujejo za obdobje 2011/2012. Stanovalec omogoča kvalitetno bivanje v tretjem življenjskem obdobju, čutijo se topli medčloveški odnosi, prijateljstvo, solidarnost in zaupanje. Postal je prepoznavna hiša v mestnem okolju. Razdeljen je štiri bivalne enote, in sicer v modro, srebrno, zeleno in oranžno, v katerih utripajo srca stanovalk in stanovalcev. Med njimi vladajo izredno topli medsebojni odnosi. Izrazili so željo, da bi se klicali po imenih ali priimkih, ne pa da

Stanovalec je spregovoril Matjaž Hanžek

bi se naslavljali z gospodi in gospemi, saj so pogosto iz iste generacije, pa tudi večja bližina in iskrenost je tako med njimi. Stanovalci, ki so že daljši čas v domu, pomagajo novim, da se lažje vključijo v novo sredino, saj marsikoga stiska pri srcu, ko pride v novo okolje. Pogosto jim je pri tem v pomoč tudi humor. Opazijo tudi, če je kdo vesel ali žalosten in z njim delijo radost ali bolečino. Počutijo se kot skupina, kar tudi pokažejo. Spoštujejo različnost in so strpni do drugih. Celoten dom deluje kot velika družina. Ne bojijo se bližine in se radi družijo. Zelo držijo skupaj in ustvarjajo močne vezi.

Delo zaposlenih v domu poteka skrbno načrtovano. Za deljenje zajtrka in kosila poskrbijo gospodinje, za večerjo pa kuharice. Stanovalci so postreženi s hrano tako, kot bi bili doma za lepo pogrnjeno mizo. Stanovalec zagotavljajo celostno in kvalitetno zdravstveno obravnavo, saj z njimi živijo 24 ur na dan, zato jim morajo znati prisluhniti. Zelo cenjeno v domu je prostovoljno delo, za kar sem se odločila tudi sama.

V domu imajo tudi klavir, ki jim ga je ob kulturnem prazniku letos podaril Lions klub Koroške. Klavir je polepšal življenje stanovalcem, posebno pa eni od stanovalk, ki rada zaigra nanj; na nek način ji je ponovno osmisli življenje. Imajo tudi lepo opremljeno knjižnico, za katero skrbi prostovoljka, javna delavka iz Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec. V knjižnici pa se stanovalci ne družijo le zaradi branja knjig, ampak se tudi iskreno posvečajo drug drugemu, se pogovorijo, potolažijo in si zaupajo. Organizirali so tudi računalniški tečaj, kar so stanovalci kar težko sprejeli, saj je bil svet računalništva zanje nekaj čisto novega. Tri stanovalk so se tudi naučile

brskati po medmrežju, za kar so prejele naziv "samostojna raziskovalka po internetu", na kar so tudi izjemno ponosne. V domu so ponosni tudi na osemnajstčlanski pevski zbor, saj seje dobro voljo na raznih praznovanjih, med delom na delovni terapiji in pri verskih obredih. Večinoma prepevajo slovenske narodne in ljudske pesmi, pogosto pa se naučijo tudi pesmi, ki jih predlagajo člani sami in potem izbrusijo to melodijo. Letos se je pevski zbor skupaj s pevci iz Doma starostnikov Črneče že drugič udeležil 17. pevske revije, ki je bila v Ljubljani. Izdajajo tudi časopis Besede, cikel Po meri stanovalcev in Senior, v katerem stanovalk in stanovalci s svojimi prispevki prispevajo k zagotavljanju čim boljših pogojev stanovalcev za življenje in bivanje, za zaposlene pa dobre pogoje za opravljanje njihovih odgovornih in humanitarnih nalog.

Za boljše medgeneracijsko sodelovanje mladih in starejših so sodelovali pri projektu Z roko v roki, ki je pod pokroviteljstvom Ministrstva za šolstvo in šport ter Evropskega socialnega sklada v duhu medgeneracijskega sožitja združil dva vrtca, štiri osnovne šole, dve gimnaziji ter tri domove starostnikov iz koroške regije.

Za varno starost vseh generacij pa moramo skrbeti vsi. Zaradi vse daljše življenjske dobe in nizke stopnje rodnosti se prebivalstvo vse bolj stara, zato se tudi razmerje med upokojenci in delovno aktivnim prebivalstvom iz leta v leto slabša. Slovenski pokojninski sistem je bil vedno namenjen zagotavljanju varne in kakovostne starosti. Varna starost za vse generacije je odgovornost celotne družbe in države. Starejše prebivalce, ki želijo ostati aktivni, država spodbuja, tistim, ki želijo uživati pokoj, pa skuša zagotoviti varno in prijetno obdobje po koncu delovne aktivnosti. Sedanji pokojninski sistem pa ni več prilagojen vse večjemu

Koroški poet Matjaž Pikalo

deležu starejših, ki se razmeroma zgodaj upokojujejo. Naloga vlade pa je, da zagotovi nov sistem, v katerem bodo finančna bremena med generacijami porazdeljena bolj enakomerno in ki bo tudi mlajšim generacijam čez vrsto let zagotovil dostojno pokojnino. Ključni ukrepi predlagane pokojninske reforme zagotavljajo prilagoditev pokojninskega sistema na postopen in neboleč način. Prej ko bo reforma sprejeta, bolj postopno bo uveljavljena ter manj jo bo vsak izmed nas občutil. Dejstvo pa je tudi to, da gospodarska in finančna kriza dodatno vplivata na povečanje javnega dolga in slabši položaj pokojninske blagajne zaradi večje brezposelnosti.

In za premislek o moji in vaši starosti Dalajlamove besede: Živi svojo mladost tako, da jo boš v starosti z veseljem še enkrat podoživljal.

V četrtek, 25. novembra, je v Domu starostnikov Slovenj Gradec potekal zabavni program z ženskim pevskim zborom Jelka iz Slovenj Gradca in etno skupino Zimski kosci z Leš. Ženski pevski zbor Jelka deluje že 34 let, zadnjih 16 let ga vodi Marija Gorenjak. Nastopajo na številnih prireditvah, med drugim tudi v Šentvidu pri Stični na reviji pevskih zborov in v različnih domovih za starostnike. Njihov najpomembnejši nastop je bil leta 2000, ko so pevke nastopile na koncertu na Dunaju. Etno skupina Zimski kosci z Leš, ki jo sestavlja pet članov, je igrala stare koroške pesmi,

Etno skupina Zimski kosci so nastopili pred stanovalci Doma starostnikov Slovenj Gradec

kot instrument pa uporablja tudi grablje. Namen nastopa obeh skupin je bil, da razvedrijo in polepšajo popoldne stanovalkam in stanovalcem doma, kar jim je tudi uspelo.

V Domu starostnikov Slovenj Gradec so praznovali

Nataša Konečnik Vidmar in Jože Potočnik

V četrtek, 2. decembra 2010, na predvečer rojstva največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna, je bil v Domu starostnikov Slovenj Gradec velik praznik. V prireditvenem prostoru se je zbralo poleg stanovalcev doma tudi veliko gostov, ki so navdušeno spremljali pester in zanimiv program pod geslom Vedno je čas za nov začetek. Osrednja misel večera je bila posvečena Lojzetu Kralju, univ. dipl. arh., slikarju, donatorju in dobrotniku ter prostovoljcu Doma starostnikov. Arhitekt Kralj je že 12 let kot prostovoljec povezan s Koroškim domom starostnikov v Črnečah, sedaj pa še z domom v Slovenj Gradcu. "Nedvomno lahko rečemo, da gre za človeka velikega srca in duše. Stanovalcem in delavcem je poklonil 55 podobocvetočih bilk botaničnega sveta in barvno paletu cvetja. Razstavljene slike so v Modri enoti doma in so v našo hišo prinesle lepoto umetnosti, ki razveseljuje naša srca in našemu okolju daje nov občutek svežine ustvarjanja," je med drugim dejal gospod Alfonz Naberšnik, ki je govoril v imenu Sveta Koroškega doma starostnikov v Črnečah.

Od desne: predsednik Sveta Koroškega doma starostnikov v Črnečah in podžupan občine Dravograd Alfonz Naberšnik, arhitekt, slikar in prostovoljec Doma starostnikov Lojze Kralj s soprogo dr. Dito Kralj in dr. Milena Lasbacher (foto: arhiv KDS, PE Slovenj Gradec)

Direktor Koroškega doma starostnikov Srečko Mlačnik se je z občutenimi besedami zahvalil arhitektu za bogato zbirko umetniških slik, nato pa sta podpisala donatorsko pogodbo. Milena Zlatar, univ. dipl. um. zgod., je v prijaznem nagovoru predstavila risbe šopkov, ki so izdelani s filigransko natančnostjo z barvnimi svinčniki. Gospa Zlatar je med drugim opozorila še na druge Kraljeve razstave, kot so *Moje rože cveto v razstavišču prim. dr. Strnada v avli Splošne bolnišnice (2000)*, *Šivane slike in rože moje cvetoče v galeriji Štiblc v Mežici (2004)*, *Rože pomladi v čajnici Ars v Slovenj Gradcu (2006)* in druge. Arhitekt Kraj je znan tudi po vezenih slikah (gobelinih), ki so izdelane po predlogah umetniških del priznanih slovenskih slikarjev.

Lep in prijazen kulturni večer so obogatili Maria Kaker za klavirjem, dravograjski oktet Kograd IGEM in znani Milan Kamnik. Skupaj so zapeli šopek nežnih, lepih pesmi. Program je povezovala Janja Širnik.

Podžupan občine Dravograd je poudaril, da ima Marjana Kamnik, ki vodi dom in skrbi za prijazno in kvalitetno življenje stanovalcev v domu, široko srčno kulturo in je predana svojemu poklicu.

Začetek adventa 2010

Leopold Korat

Že petnajst let v naši župniji sv. Urha začnemo adventni čas, to je čas priprave na božični praznik, s pesmijo. Letos so med nas na prvo adventno nedeljo (štiri svečke, štiri adventne nedelje) prišli pevci MPZ F. K. Meško s Sel, ki bodo naslednje leto praznovali 45-letnico. S pesmijo med sveto mašo in "mini koncertom" po njej so med nas prinesli vzdušje adventnih dni. Sama beseda advent pomeni čas pričakovanja, čas priprave na božične praznike. Kot se pripravljamo na pomembne obiske, tako se kristjani pripravljamo na največji obisk v zgodovini človeštva, na prihod Jezusa Kristusa na svet. Tako se vsako leto 25. decembra spominjamo tiste prve svete noči, ko je Božjega sina v majhnem judovskem mestecu Betlehemu rodila Marija. Že davno pred tem dogodkom pa so naši predniki v teh mrzlih dneh praznovali in težko čakali na prihod sonca, ki jim je prineslo novo življenje. Za kristjane

Moški pevski zbor Franca Ksaverja Meška v cerkvi sv. Urha v Podgorju

je to novo sonce Kristus. V temo in mrzli svet je prinesel sonce, dobroto, ljubezen, odpuščanje in vse lepo. Zato so tudi danes mrzli dnevi adventa dnevi, ko kristjani pričakujemo "sonce". In višek tega upanja je božič. Takrat so vsa srca dobra in blaga. V teh dneh, ko smo dobili v branje zanimiv in lep roman izpod peresa R. Mlinarja o duhovniku in pisatelju Mešku, smo še

posebno veseli teh pevcev in vesel in ponosen nanje bi bil blagi gospod Meško. Saj vemo, da je, čeprav je bil po rodu Prlek, imel resnično rad koroško zemljo in njene ljudi. Adventni čas bo hitro minil in praznovali bomo božične praznike. Vsem, ki boste prebrali ta zapis, želim vesele božične praznike in blagoslovljeno leto 2011!

Razstava malih živali v Slovenj Gradcu

Vačy

V Kulturnem domu Stari trg pri Slovenj Gradcu je Društvo gojiteljev malih živali Koroške v dneh med 3. in 5. decembrom organiziralo društveno razstavo malih živali. Razstavili smo preko 400 malih živali – kunce, vodno in okrasno perutnino, golobe in ostale ptice. Vse živali so pregledali in ocenili sodniki ocenjevalci. Da so živali koroških rejcev res na visokem kvalitetnem nivoju, pričča veliko podeljenih nazivov prvakov posameznih pasem ali

Kunec pasme hotot

Vačy, tajnik društva, Igor Čegovnik, predsednik Golobarske zveze Slovenije, in Ivo Barbič, predsednik DGMŽ (foto: DGMŽ)

kolekcij. Prvič je potekalo tudi ocenjevanje posebne nove pasme golobov golobarja Igorja Čegovnika. Golobi so zadostili strogim kriterijem sodnikov ocenjevalcev pod vodstvom sodnika Jožeta Plohla in prejeli naziv **koroški galebčki**.

V dneh razstave je močno snežilo in organizatorje je med pripravo skrbelo, ali jim bo uspelo vse pripraviti tako, kot so

načrtovali. S požrtvovalnostjo posameznih članov kot celotnega razstavnega odbora je razstava vendarle odlično uspela. Otrokom, ki še najbolj pogrešajo pristen stik z naravo, je bilo na območju Slovenj Gradca in okolice razdeljenih preko 900 brezplačnih vstopnic za ogled živali. Društvo se vsem, ki so sodelovali pri organizaciji razstave, najlepše zahvaljuje, posebej še Mestni občini Slovenj Gradec.

Strokovna ekskurzija FS Gozdar

Luka Kropivnik

V soboto, 13. novembra, smo se člani FS Gozdar odpravili na strokovno ekskurzijo v Prekmurje. Z avtobusom smo se podali čez Sleme do Šoštanja, kjer nas je čakala jutranja kava. Po jutranjem obredu smo se odpravili do našega glavnega cilja Murske Sobote, kjer smo imeli dogovorjen ogled šunkarne mesarstva Kodila. V njihovi degustacijski galeriji smo spoznali določene prekmurske gurmanske presežke, kot so meso iz *tunke*, različne paštete, prekmurska šunka itd. Zaradi manjše zamude smo morali kar pohiteti, saj smo bili zmenjeni za ogled muzeja starega kmečkega orodja in motorne tehnike Goričko v vasi Adrijanci. Muzej se nahaja v neposredni bližini turistične kmetije Falaut, s katere je bil doma tudi naš vodič po muzeju. Predvsem moški del skupine se je večinoma zadrževal pri traktorjih in avtomobilih, zelo zanimiva pa je bila tudi predhodnica današnje stružnice. Nekateri niso mogli iti mimo, ne da bi se dokazali v svojih ročnih spretnostih, še posebej Uroš in Vili.

Po ogledu muzeja je sledilo kosilo na turistični kmetiji Falaut. Glede na to, da smo bili v srcu Prekmurja, na Goričkem, so nam pripravili odličan bograč ter *perce*. Po obilnem kosilu smo se vsi leni odpravili nazaj na avtobus in nadaljevali pot proti

Uroš in Vili – kdo je bolj spreten?

Dobrovniku mimo Moravskih Toplic in Bogojine. Ko smo prispeli do podjetja Ocean Orchids, smo vsi polni pričakovanja zakorakali v stekleno stavbo, polno lepih barv in pravega oceana orhidej. Predstavili so nam postopek dela in tehnologijo, ki pripomore k dobremu uspevanju orhidej. Po krajšem uvodu smo odšli v pravi tropski vrt, kjer smo spoznali različne rastline v

njihovi naravni velikosti. Videli smo poper, vaniljo, banane itd. Seveda nismo mogli mimo pregrešno dragih loncev za orhideje. Na poti smo se ustavili tudi v Bogojini pri Plečnikovi cerkvi, ki je izredno zanimiva zaradi svojega videza – simbolizira pest z dvignjenim kazalcem proti nebu. Skoraj za konec smo se odpravili proti turistični kmetiji Puhan v vinsko klet. Poizkusili smo pet vrst različnih vin, od suhih do polsuhih. V sami kleti nas je po vsaki kapljici, kot se za folklorno skupino spodobi, spremljala glasba. Vendar smo po zadnjem kozarčku traminca odkrili tudi Uroševo pesniško žilico, odigral nam je prvi stavek svoje simfonije z naslovom Titanik. Ker nas je čas že priganjal, smo se mimo prekmurskih gričev odpravili še do Vinotoča pri Goranu, kjer smo večerjali in se ob glasbi harmonike še dolgo v noč odlično zabavali. Ta izlet mi bo v spominu ostal kot moj prvi izlet s FS Gozdar.

Pred mesarstvom Kodila

Vodstvo gasilske zveze Mislinjske doline na obisku na Idrijskem

Franc Areh

Franc: Franc Areh

Zadnjo soboto v mesecu oktobru smo se gasilci naše zveze, v katero spadata Mestna občina Slovenj Gradec in Občina Mislinja, odpravili na strokovno ekskurzijo na Idrijsko in Cerkljansko. Pot nas je vodila preko Ljubljane, Rakeka tja do Idrije, kjer nas je pričakala prijazna vodička. Pogledali smo si rudniške muzejske eksponate, ki so bili za nas zelo zanimivi, saj smo jih videli prvič. V nadaljevanju smo si ogledali mesto z zelo lepo urejenim jedrom in znamenitostmi. Preden smo obiskali

tamkajšnje gasilce v Idriji, smo si ogledali dobro ohranjeni grad nad samim mestom. Pri gasilcih smo največ pozornosti posvetili njihovemu lepo urejenemu domu in njihovi opremlitvi. Izmenjali smo si gasilske izkušnje in poklepetali o tem in onem in že

nas je priganjal čas, tako da smo se morali posloviti. Čakal nas je ogled bolnišnice Franja v Cerknem. Po ogledu kulturnega spomenika smo se polni lepih vtisov našega gasilskega dne podali nazaj proti Koroški.

Gasilska v Idriji

Vaja gasilcev Starega trga in Raduš

Franc Areh

Franc: Franc Areh

Prostovoljni društvi Stari trg in Raduše že več let ob mesecu požarne varnosti pripravljata skupno gasilsko vajo. To leto je domače društvo vajo pripravilo na kmetiji Vahter, katere lastnik je Mirko Razgoršek. Kmetija leži na hribu blizu gradu, od koder je lep razgled po Mislinjski dolini. Zaselku pravimo Grajska vas in leži v kraju Stari trg. Zagorelo naj bi na gospodarskem posloplju

in ker se je požar močno razširil, je lastnik na pomoč poklical gasilce, ki so se zelo hitro odzvali. Takšne vaje so zelo koristne, saj se iz njih gasilci veliko naučijo pa tudi krajanom dajo vedeti, da živijo bolj varno.

Vajo so si ogledali župan Mestne občine Slovenj Gradec in poslanec v državnem zboru Matjaž Zanoškar, požarni inšpektor Vinko Repotočnik, sektorski poveljnik Marjan Hodnik, predsednik Gasilske zveze Mislinjske doline Franc Areh ter vodstvo obeh gasilskih društev in številni krajanjani.

Zbrani gasilci na vaji

Na obisku pri kolegih v Starem trgu ob Kolpi

Franc Areh

Franc: Franc Areh

Gasilci iz Starega trga pri Slovenj Gradcu smo se odločili, da obiščemo svoje gasilske tovariše ob Kolpi. Iz Starega trga nas je pot vodila preko Ljubljane do Kočevja, kjer so nas sprejeli gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Kočevje. Ob predstavitvi njihovega društva in ogledu gasilske tehnike nas je pot vodila naprej proti kraju Brod na Kolpi. Ogledali smo si Lukčevo domačijo s kostelskim krošnjarjem. Odpravili smo se tudi na ogled gradu Kostel ter prisluhnili pripovedovanju zgodovinskih zgodb. V kraju Vas smo si ogledali mojstra, ki iz gline izdeluje različne uporabne predmete. Od tu smo se odpeljali proti kanjonu reke Kolpe do kraja Laze, kjer smo si ogledali stare domačije in cerkvico. Nadalje nas je pot vodila ob kristalno čisti reki med strmimi bregovi in ob lepotah narave proti našemu cilju v Stari trg ob Kolpi. Po toplem sprejemu, ki smo ga doživeli pri gasilcih, smo si ogledali kraj sam. Kaj kmalu smo se morali posloviti, saj nas je v vasi Pregrad čakal še ogled muzeja, kjer smo si pasli oči nad bogato etnološko razstavo.

Kar prehitro je minilo naše potepanje po dolini in morali smo se posloviti od naših gasilcev in našega dobrega vodiča Igorja Volfa, ki nam je podaril lep nepozaben dan v poljanski dolini ob Kolpi.

Gasilska

Grad Kostel

Naši bogati gozdovi

Hubert Dolinšek, univ. dipl. inž. gozd.

Foto: Gorazd Mlinšek, Ida Robnik

Ob zaključku leta se radi oziramo nazaj na prehojeno pot, na uspehe in dosežke, pa tudi na stranpoti. S tem razmišljanjem želim povedati, kaj se je dogajalo z našimi gozdovi. Tako kot mnoge stvari so tudi naši gozdovi plod obdobj, ki jim niso bila vsa naklonjena. Pred stoletji so bili gozdovi last posvetne gosposke in cerkve. Služili so predvsem lovu za posvetno in cerkveno gospodo.

Po zemljiški odvezi 1848. leta so gozdovi v veliki meri prešli v kmečko last. Takrat je bila precejšnja potreba po denarju, zato so kmetje veliko sekali v pridobljenih gozdovih. Tudi veleposestniki so v tem obdobju sekali in nastajali so goloseki. Ekonomska kriza v začetku tridesetih let prejšnjega stoletja je terjala svoj davek, ki so ga ponovno plačali gozdovi. Takrat so se boljše ohranili gozdovi tistih kmetov, ki so imeli svoje žage in so z žaganim lesom bolje zaslužili ter zato manj sekali. Pred drugo svetovno vojno je bilo življenje na kmetijah težko, zato so bili primorani sekati v svojih gozdovih. Mnogi so les na

panju prodali lesnim trgovcem. Sklepali so pogodbe za posek do tako imenovane sedme cole oz. do 18 centimetrov prsnega premera. Mnogi pa so sekali drevje, debelejšje od pete cole oz. 13 centimetrov prsnega premera. Kmetje so dobili denar za preživetje, bogateli pa so lesni trgovci. Po drugi svetovni vojni je obnovo domovine ponovno v veliki meri plačal gozd. Sečnje so presegle več kot trikratni prirastek.

Šele po 1952. letu so se razmere normalizirale. Sečnje so se prilagodile prirastku. Z zakonom so bili prepovedani goloseki. Za naše gozdove je tedaj nastopilo zlato obdobje. Z zakonom je bila prav tako predpisana izdelava desetletnih gozdnogospodarskih načrtov. Šolani gozdarski kadri so izvajali strokovno gospodarjenje na podlagi gozdnogospodarskih načrtov v vseh gozdovih ne glede na lastništvo. Uvedena je bila biološka amortizacija. Z zakonom je bilo določeno, da se mora deset odstotkov prodajne vrednosti posekanega in prodanega lesa vlagati v gozdove. Vlagali smo v gojenje gozdov in izgradnjo gozdnih prometnic in v vseh gozdovih je bilo uvedeno sonaravno gospodarjenje, ki so ga uspešno izvajali gozdarski strokovnjaki. Sečnje so preteklega pol stoletja znašale le štiri petine prirastka, zato se je lesna zaloga več kot podvojila in se v tem času dvignila s 100 m³/ha na okoli 300 m³/ha.

Vse povedano pa je prispevalo k današnjim bogatim in negovanim gozdnim sestojem, na katere smo vsi ponosni. Slovensko gozdarstvo je v evropskem in svetovnem vrhu. V preteklih letih so nas obiskovali gozdarski strokovnjaki iz evropskih dežel in še drugi, ki so se tu učili in občudovali naše

bogate in strokovno vzorno gospodarjene gozdove.

Mnogi mislijo, da je to, kar imamo danes, nastalo samo od sebe. Pa ni tako. Zasluge za naše bogate in negovane gozdove imajo pretekle generacije gozdarjev – od gozdnih delavcev in inženirjev do vrhunskih znanstvenikov in profesorjev, ki so znali povezati teorijo s prakso. Tudi večina kmetov gozdnih posestnikov je v preteklosti skrbno ravnala s svojimi gozdovi.

Ponosni smo, da smo skupaj prispevali k razvoju teh bogatih gozdov. Prepričan sem in pričakujem, da bodo sedanji in bodoči gozdarji ohranili in še izboljšali naše gozdno bogastvo.

„Hrana je kot partner/ica – vzeti si moraš čas in se ji posvetiti.“

Peter Lenče - Škrubi

Marta Krejan

„Takšne gostilne in takšne gostilničarje bi morali zakonsko zaščititi. Če hočemo, da bo Slovenija res turistično prepoznavna, potem takšno kulinariko in gostoljubnost namreč nujno potrebujemo. Prijetno je, ne le zaradi okusnih in pristnih koroških jedi, temveč tudi zaradi Škrubijeve jezičnosti.“
Uroš Mencinger, Večer, Kulinarika, 7. februar 2002

Z Marinko sva se vračali domov s plezanja v Raduhi. Navada je, da se po plezanju nekje

ustavimo in spijemo kako pijačo, pa je Marinka predlagala, da parkirava pred Škrubijevo domačijo, ki stoji ob cesti, ki vodi iz Črne proti Raduhi

(in še kam). Peščici gostov v gostilni je stregel možakar, ki je ves čas *pokal* neke vice. Taisti gospod je s pijačo postregel tudi nama, potem pa je prinesel, ne da bi naročili, še sladoled, prelit z nečim temnim in posut z zdrobljenimi bučnimi semeni. Kateri vic je povedal poleg, si žal nisem zapomnila. Tista temna tekočina pa je bila bučno olje. Navdušena nad okusom te nenavadne kombinacije vključno s postrežbo in okolico oz. ambientom samim, sem si Škrubija brez težav "shranila na trdi disk". Vedno znova je presenetil s čim, kadar sem se ustavila v njegovi gostilni. Sladoled enake vrste, le da je bila dodana še naribana

Predstavljamo vam

gorgonzola, sem nesla v usta z rahlo zadržanostjo, ki pa je izginila po prvi žlički te še bolj nenavadne kombinacije okusov.

Kljub številnim dobrim kulinaricnim ocenam in edinstvenosti Peter Lenče, Škrubi, nima ravno veliko gostov, razlog pa je predvsem oddaljenost od takih in drugačnih urbanih središč. Pa tudi to, da vse naredi čisto sam – od kuhanja do strežbe in pomivanja posode – ni ravno njemu v plus, je pa obiskovalcem. Kakor je razbrati iz zgornjega citata: Škrubi je edinstven (in včasih muhast – sem spoznala).

Povabil me je v kuhinjo, kjer je imel pripravljeno testo za slavne *klocove nudle*, in se lotil njihove izdelave: počasi, skrbno jih je pripravil in potem vsakega posebej pregledal in odpravil vse pomanjkljivosti.

Kako se je pravzaprav začelo?

Začelo se je 11. 3. 1953, ko sem se tukaj, pri Škrubiju, rodil. Babica je imela na tej domačiji žago, trgovino z lesom, splošno trgovino, furmane in konje – poslovna ženska. Mama je bila gospodinja, oče pa zdravnik v Slovenj Gradcu in Črni. Oče je bil Sokličev zdravnik, tako da sem se kot otrok veliko zadrževal v muzeju. Od nekdaj rad brskam po starih stvarih, raznih zapisih, in ogromno starih receptov imam. Potem pa smo se zaradi očetovega dela preselili v Ljubljano, kjer sem preživel vso svojo mladost. Tam se je rodila še sestra, ki je sledila očetovim poklicnim korakom in ostala v prestolnici. Sam sem se po gimnaziji vpisal na fakulteto. Študiral sem pravo ... Dve leti sem vztrajal, potem pa opustil vse skupaj. Po vojski sem se vrnil na Koroško. Vsakič ko pomislim na Ljubljano, se spomnim pesmi Dirty old town. Pa to ne pomeni kaj slabega, je pač neke vrste nostalgija ... Saj veš, kot za kakega dobrega znanca, ko ga srečamo po dolgem času, radi rečemo: Ej, stari ... Ali pa še kaj *hujšega*. Sicer pa precej pogosto hodim tja, saj imam tam sorodnike, veliko prijateljev in tudi službene poti me vodijo tja, če temu tako rečem. Vsekakor pa povsem drži, da kjer koli si, povsod neseš sebe s sabo, kakor je pravil moj oče.

Sladka vsebina nudlov ...

Pravo? Nekaj povsem drugačnega, kot to, s čimer se tako strastno ukvarjate ... Zakaj niste dokončali študija?

Delo pravnika mi ni ravno pisano na kožo. Je pa prav *fajn špilat hipija*, dokler ti nekdo streže *od spred in od zad* ... Kot je meni oča. Seveda sem se moral postaviti na lastne noge, bolj kot vse drugo pa mi je dišalo kuhanje. Mami sem vedno gledal v lonce in ji pomagal pri kuhanju, kasneje pa sem začel svoje znanje še izpopolnjevati. Večkrat sem bil na kuharskem tečaju pri sestri Vendelini, na Škotskem sem leta 1996 opravil tečaj lepega vedenja do gostov (The Scottish agricultural college), pri ženi Mitje Sajeta Huiqin Wang sem se učil kitajske kuhinje ... Kitajce spoštujem predvsem zaradi njihovega odnosa do hrane in zaradi tega, ker ne skrivajo receptov. Nekaj novega sem se naučil od Tibetancev, ki so bili spomladi tukaj; rad pa bi enkrat prisostvoval kuhanju v njihovem samostanu. Tudi pri kuharskem mojstru Andreju Goljatu sem izpopolnjeval svoje znanje. Pa v Burmi, kjer sem bil službeno tri mesece, sem se tudi naučil par stvari.

Službeno? V zvezi s kuho?

Petnajst let sem bil zaposlen v mežiškem rudniku v oddelku za avtomatsko obdelavo podatkov. Takrat smo potovali v Burmo in seveda sem bivanje tam izkoristil tudi za spoznavanje novih okusov in jedi in seveda ljudi. Rad grem v tujino, ne privlačijo pa me

DRAGE OBČANKE IN OBČANI!

BLIŽA SE NAJLEPŠI ČAS V LETU. ČAS, KO SE SPOMINJAMO PRETEKLOSTI IN PRIČAKUJEMO PRIHODNOST. ČAS, KO SE ŽELJA PO SREČI, ZDRAVJU IN USPEHU SELI IZ SRCA V SRCE. NAJ SE VSEM URESNIČIJO SANJE, UDEJANJILJO ŽELJE IN IZPOLNIJO PRIČAKOVANJA.

SREČNO 2011!

Županja Občine Črna na Koroškem
 mag. Romana Lesjak
 s sodelavci

Naj Vam prihajajoče leto nakloni veliko lepega!
Želim Vam, da bi v tem nemirnem času znali in zmogli razumeti ta svet, uresničiti svoje sanje in najti prave priložnosti.

Franc Šilak,
župan občine Mislinja,
s sodelavci

Škrubi v svoji kuhinji pripravlja nenavadne dobrote

organizirani izleti in potovanja, ko iščeš vtičnico, da napolniš baterijo mobilnega telefona, ampak dejansko življenje med domačini. Že v naši majhni deželi je tako: kadar pridejo k meni na obisk na primer prijatelji iz Ljubljane, jih rad popeljem naokrog po kmetih, da vidijo, kako se živi v teh hribih in dolinah, in takrat se sami pokažejo v drugačni luči, bolj iskreni. Res pa tega ne morem narediti, kadar jih pride veliko naenkrat; sicer pa se to tako ali tako redko zgodi.

Kdaj ste potem prevzeli tole gostilno oz. hišo, ki je tudi kulturna dediščina? Še vedno je krita s skodlami, vidim.

Hišo, ki je bila zgrajena v 19. stoletju, je leta 1964 zasul zemeljski plaz. Do takrat jo je imelo v najemu PD Mežica. Zaradi posledic plazu jo je bilo treba popolnoma prenoviti, kar je uspelo moji mami, ki jo je potem dala v najem zasebnikom, od leta 1992 pa je v mojih rokah. Žago, ki sem jo prej omenil in je stala nasproti hiše preko ceste, je plaz popolnoma uničil.

Kako je z gosti?

Ker sem za vse sam, kuham v glavnem le po naročilu. Včasih me kdo pokliče in vpraša, če kuham tudi samo za dva ... Seveda, zakaj pa ne. Sploh če že zase pripravim kaj bolj zahtevnega, rade volje tega naredim malo več. Včasih se tukaj zbere večja družina, tudi tujci so kar pogosti gostje, in takrat moram pač malo improvizirati; enkrat je tukaj nepričakovano praznovalo novo leto nekaj čez ducat ljudi, pa sem pripravil hladni bife in kako malenkost pogrel, pa je šlo. Redko pride toliko ljudi, da bi potreboval pomoč, če pa se že najavijo, takrat pa zares ne zmorem sam.

Občasno pa kuhate tudi drugje, kajne?

V hotelu Union v Ljubljani strežejo moje klocove nudlne, včasih pa tudi kuhati pomagam. Ker sem vajen mraza (tako pravi šef kuhinje), na Unionovi slaničkovi pojedini že nekaj let kuham tudi rižoto, paello, čeprav nisem ravno navdušen nad tistimi trdimi lupinami z različnimi antenami. Je pa zabavno. Perutnine tudi ne maram ravno, veš, preveč opravka sem imel z njo, ko sem bil majhen. Niti nad ženskami, če imajo kurjo kožo, nisem najbolj navdušen ... Čeprav je pa to odvisno od razloga. (smeh)

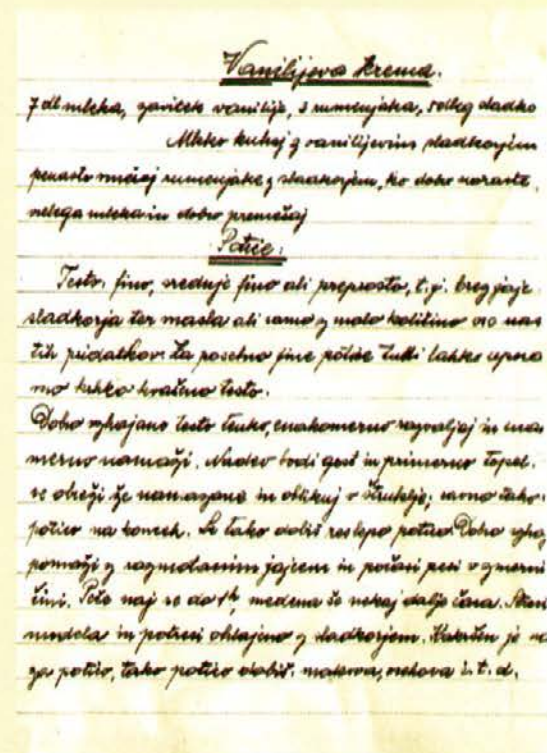
Znani ste po nenavadnih jedeh oz. kombinacijah. Po čem vse so si gostje že oblikovali prste?

Tile nudlne vseh vrst so zelo popularni, pa naj so glavna jed ali sladica – pri čemer gre seveda za različne nadeve in posipe. Ravno danes preizkušam, kakšna bo klobasa, ki se kuha osem ur v masti pri sedemdesetih stopinjah. Boš poskusila? (Seveda sem jo, a ne samo poskusila ...) Kuham po starih babičinih receptih, po novih, po tistih iz tujih dežel, vedno pa nekaj dodam, spremenim, kombiniram in poskušam izboljšati. Sladolec z bučnim oljem imajo ljudje kar radi, tudi kosi banan, zaviti v slanino in popečeni, jim gredo v slast. Sveže zelje z orehi si že zadnjič jedla, kajne?! Solate se da pripraviti na nešteto načinov – tista z malinami je tudi zelo dobra. Svinjska pečenka z nadevom iz suhih sliv in marelic je zadnje čase tudi popularna ... Prave okuse in količine je treba zmešati skupaj, pa tudi priprava je pomembna.

Petru sem – ne glede na to, kako kratek je tale zapis – delala družbo skoraj ves dan. Ves čas me je hranil, spravljal v smeh, kuhal, vmes stregel gostom, ki so se tisti dan ustavili pri njem, pokazal mi je nekaj nenavadnih spominkov s svojih potovanj, najbolj pa je (upravičeno) ponosen na množico raznih kuharskih knjig in zapisov, ki jih hrani v treh sobah, toliko jih je. Eni navdušijo že zaradi same starosti in pisave. O teh zapisih oz. receptih zdajle ne bom pisala, s Petrom sva se namreč dogovorila, da jih bo predstavil v

Viharniku. Moram pa omeniti enega, ki se najde med množico papirjev in knjig na podstrešju Škrubijeve bajte, in sicer mačji toč, ki se začne z naštevanjem sestavin: "Razrezano mačje meso, kos špeha in kos pancete, 2 čebuli [...]" Hja, ne glede na občutek v želodcu, ko to preberemo, če smo iskreni, gre samo za predsodek. Ali ne?

No, brez skrbi, Peter vas ne bo nahranil z ničemer, česar ne bi želeli jesti. Tudi zato se je za kosilo ali večerjo pri njem treba naročiti po telefonu: poveste, kaj želite, koliko in kdaj, in verjemite, nikakor ne boste razočarani!

Info:

Pri Škrubiju, Peter Lenče
Podpeca 65, 2393 Črna na Koroškem

»V novem letu nosite nasmeh v svojih očeh, občutek topline skrivajte v dlaneh, ljubezen v srcu naj vedno vam bije in bodite sonce, ki za prijatelje sijel!«

Želimo Vam prijetne božične praznike in srečno 2011, polno miru, zdravja, optimizma in lepih dogodkov. Naj bo uspešno!

Županja Občine Dravograd Marijana Cigala
s sodelavci

OBČINA RAVNE NA KOROŠKEM

Skupaj tlakujemo razvoj in boljšo prihodnost.

Vsem občankam in občanom, občinskemu svetu in drugim sodelavcem se iskreno zahvaljujem za plodno sodelovanje v letu 2010.

V novo leto stopamo z optimizmom in s prepričanjem, da bomo uresničili zastavljene cilje v dobro naših občanov, Raven, Mežiške doline in Koroške.

Župan
mag. Tomaž Rožen

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČO V LETU 2011!

Na obisku na kmetiji Rožej

Martina Cigler

Na tem mestu je kmetija že okoli 150 let. Predniki so se ukvarjali predvsem z gozdarstvom. Eden izmed lastnikov je bil tudi sodnik. Od njega je kmetijo odkupil gospodarjev oče Matevž Rožej, zdajšnji gospodar Rajko Kralj pa je kmetijo prevzel, ko je zbolel njegov oče. Leta 1982 je na kmetijo pripeljal mlado kmečko dekle Dragico, ki je izhajala s kmetije pri Čičmanu na Brinjevi gori. Gospodinja Dragica je v zakon pripeljala hčer Avrelijo, v skupnem zakonu pa so se jima rodile Klavdija, Valerija in Natalija, ki so se šolale v Ljubljani. Klavdija in Valerija sta šolanje že končali, Natalija, ki je najmlajša, pa še študira agronomijo, smer kmetijstvo – hortikultura. Najstarejša hči Avrelija je danes direktorica Mercator centra na Ravnah na Koroškem in je srečno poročena na veliki kmetiji na Stražiščah pri Obretanu nad Ravnami. Z možem Petrom imata tri sinove: Petra, Matica in Urbana. Klavdija, ki živi v Trzinu, ima hčerkico Judito. Vsi vnučki radi hodijo na domačo kmetijo na počitnice, kjer se v čudoviti okolici dobro počutijo in se sprostitjo, starejša Avrelijina sinova pa že pomagata pri lažjih kmečkih opravilih. Kmetija ima 30 hektarov z gozdom vred. Imajo 9 odraslih krav dojlj, 3 teličke in 6 do 8 bikov pitancev. Teleta tudi kupujejo, nekaj pa imajo domačih. V najemu imajo nekaj površin, na katerih se poleti pasejo krave dojlje, bike pa vzrejajo le hlevsko v boksih brez priveza. Bike vzrejajo do klavne teže 500 do 600 kilogramov. Imajo še pašniški sadovnjak s starimi sortami sadja; jablane, hruške in češplje, ki pa jih bodo morali škropiti proti češpljevi muhi, da bodo spet obrodile. Vso krmo pridelajo doma. Od poljščin sadijo krompir in kolobarijo s koruzo na 2 do 3 leta, le sena morajo še nekaj dokupiti. Že pet let so v programu sonaravnega kmetovanja SKOP. Moti jih, ker ni dovoljeno goveda klati doma, ampak ga morajo dati v klavnico, kar je povezano z velikimi stroški. Gospodar Rajko hodi še v službo v ravensko železarno, Dragica pa je kljub težkemu delu na kmetiji hodila v službo v Tekstilno tovarno Otiški vrh do njenega stečaja, obenem pa je skrbela še za štiri majhne otroke, kar je občudovanja vredno. Na kmetiji živi še gospodarjeva mama Marija, ki šteje dobrih 83 let in še

Pred domačo hišo

vedno gre peš z Brdinj na Ravne in nazaj vsaj dvakrat na teden. Katera od hčera bo prevzela kmetijo, se še ne ve, glede slabih obetov v kmetijstvu v prihodnosti se bojijo, da je nihče ne bo hotel prevzeti, mi pa upamo, da bosta vlada in Ministrstvo za kmetijstvo le prisluhnila tudi kmetom in upoštevala njihova mnenja, saj bodo le tako lahko ohranili kmečko tradicijo za bodoče rodove. Kot zanimivost naj dodam, da je gospodinja Dragica prava umetnica: zbira razne materiale iz narave in jih uporabi za izdelavo prelepih aranžmajev.

Hčere so prave lepoticke

"Sopek zvončkov zate ..."

Nov hlev je pod streho

Advent ...

Spoštovane občanke, cenjeni občani
Mestne občine Slovenj Gradec!

Dovolite, da Vam ob izteku napornega, a uspešnega leta 2010 iskreno čestitam in se Vam v imenu občinskega sveta, uprave in v svojem imenu iskreno zahvalim za sodelovanje, podporo, strpnost in razumevanje ter Vam ob prihajajočih božičnih praznikih zaželim lepo in mirno praznovanje, v novem letu 2011 pa obilo sreče, zdravja, uspehov ter medsebojnega razumevanja, sodelovanja in spodbud.

S spoštovanjem
Matjaž Zanoškar, župan

*Naj Vas naši izdelki
razveseljujejo tudi
v prihodnjem letu.*

LESNA TIP Otiški Vrh d.d.
LESNA Žaga Otiški Vrh d.o.o.
Prijazni do narave in okolja

**VESEL BOŽIČ
IN SREČNO
NOVO LETO 2011**

izdelano iz lesa

www.lesna-tip.si
info@lesna-tip.si

Izlet po Črni gori in raft na Tari

Luka Zajec, predsednik Koroškega gozdarskega društva

Letošnji jesenski izlet Koroškega gozdarskega društva (KGD) bo zagotovo ostal v lepem spominu številnim članom društva in bo predstavljal nekakšno merilo izletov KGD v prihodnje. Konec septembra smo se člani KGD odpravili na izlet po deželah nekdanje skupne države in podoživeli marsikatero izkušnjo ter obudili številne spomine, ki nas vežejo na nekdanjo Jugoslavijo.

Kljub naporni prvi noči potovanja smo se prebudili v čudovito jutro nad Medžugorjem na poti do Dubrovnika, do katerega smo morali menjati kar tri države. Biser Jadrana in mesto pod zaščito Unescove svetovne kulturne dediščine – Dubrovnik – smo mnogi začeli raziskovati iz ptičje perspektive, srednjeveškega obrambnega zidu, s katerega se pogledi razprostirajo na morsko tihoto na eni strani in idilični srednjeveški center nekdanjega mogočnega trgovskega mesta na drugi strani. Nekdanj samostojna mestna država Dubrovniška republika je bila svetovna trgovska velesila in nenehna tekunica Beneški republiki vse do začetka 19. stoletja. Bogato in vihravo zgodovino Dubrovnika je čutiti na vsakem koraku, še danes pa ostaja stičišče svetovnih kultur s številnimi turisti od blizu in daleč, ki se radi

Ob Črnem jezeru v Durmitorju

izgubljajo v številnih ozkih ulicah in trgih tega mogočnega mesta, ki ga tudi zadnja vojna vihra ni obšla. Po hitrem okrepčilu in opravljenih obmejnih formalnostih smo nadaljevali pot do Črne gore – proti cilju našega potovanja. Kar nismo se mogli načuditi, kakšne spremembe v lastniški strukturi zemlje je bila deležna Črna gora zaradi želje po hitrem zaslužku nekaterih državnikov. Del polotoka, ki je nekdanj predstavljal steber vojaške moči in zatočišče številnim podmornicam jugoslovanske armade, je odkupil zvezdnik F1 Michael Schumacher, del pa zvezdnica teniških igrišč, ena od sester Williams, da o ruskih nakupih celotnih hotelskih kompleksov in apartmajskih naselij niti ne izgubljam besed. Pot smo nadaljevali mimo nekdanj najprestižnejšega otoka Sv. Stefan, na katerega nekoč Jugoslovani nismo smeli stopiti. Za dobo 99 let so ga sedaj najeli Singapurci. Nadaljevali smo po vratalomni in dih jemajoči gorski cesti, ki povezuje obmorsko mesto Budva in nekdanjo prestolnico Črne gore Cetinje. Ob vodenem ogledu po muzeju kralja Nikolaja smo se prepričali o izjemno bogati zgodovini kraljeve družine in kulturne zapuščine. Kulturni repertoar smo nadaljevali z ogledom cetinjskega pravoslavne samostana in mavzoleja največjega črnogorskega pesnika, filozofa in misleca, Petra II. Petroviča Njegoša, ki stoji na drugi najvišji gori Črne gore, na vrhu Lovčena, do katerega se je potrebno povzpeli po številnih stopnicah, speljanih skozi predor. Razgled z vrha gore sega vse do Jadranskega morja in Skadrskega jezera. Zaradi vonja po scvrlih zavorah avtobusa že na poti navzgor smo se skoraj vsi (razen najpogumnejših) odpravili v dolino peš po stari avstro-ogrski vojaški poti, ki je nas je vodila do Njegoševe rojstne vasi, Njegoši, kjer smo bili deležni izjemne pokušine

odličnega domačega pršuta, ovčjega sira in dobre kapljice. Mnogi smo vso pot do našega obmorskega prenočišča v Budvi kar mižali, saj so vrtoglavi razgledi na mesto daleč pod nami in cestne serpentine, vsekane v živo skalo, jemali sapo. Je pa osvežitev in sprostitvev v toplem Jadranskem morju poplačala vse prestane muke.

Naslednji dan smo si ogledali enega najlepših sestojev črnega bora na Balkanu in rezervat Crna Pod. Med vožnjo nam je g. Mitja Jandl, velik poznavalec vsega zanimivega, razlagal ozadja črnogorskega posla našega naslednjega postanka v lesnopredelovalnem obratu v Pljevlju, ki pa še čaka na dan, ko bodo zabrnili vsi najmodernejši stroji, kar jih omenjena industrija premore. Brez postanka v lokalni čevabdžinici pa tudi ni šlo, saj je naročanje čevapčičev v Črni gori prava mala umetnost. Nočitev v najvišje ležečem jugoslovanskem mestu Žabljak je postregla z nostalgičnimi občutki spanja v gorskem hotelu, ki je ujet v času iz zlatih osemdesetih let preteklega stoletja. Ampak naslednji dan je bil prava bitka z živci, dihi so zastajali nad prepadi, nad katerimi se je po za širino kolovoza široki cesti prebijal velik luksuzni avtobus, ki je moral marsikateri ovinek popravljati, saj se je nos avtobusa nevarno spogledoval z globino. Pravilo, da najboljše pride vedno na koncu, je tudi tokrat držalo. Trud in strah sta bila poplačana, saj smo se dolgo pripravljali, si z muko oblačili ozke neoprenske obleke, si na glavo poveznili čelade ... V roke smo prijeli vesla, se usedli v napihljiv čoln za rafting ter pognali po strugi ene najlepših evropskih rek. Številne brzice smo

Štajer-LES

Med dvema trenutkoma se nenadoma odpro vrata v nov čas, a sreča vendarle ni v tem času, temveč v nas.

Naj ob novem letu prijazni novi čas prinese vse, kar je staro zamudilo. Veliko osebne sreče in poslovnih uspehov, naše praznično je voščilo.

ŠTAJER LES, d. o. o.

premagovali kot za šalo, duh enotnosti pri veslanju je bil izjemen in z lahkoto smo vijugali po zamotanih vodnih poteh. Za osvežitev pa smo skakali z obrečnih vertikalnih brežin.

Kot se za odlični izlet spodobi, smo dan kronali z odlično večerjo izpod peke in *gavdo* do jutranjih ur, saj je naš dolgoletni član ravno tisti dan praznoval osebni jubilej. Čestitke, dragi Janez Skerlovnik, in še veliko zdravja in lepih potovanj ti želimo!

Na poti nazaj smo se ustavili še na sarajevskih čevapčičih in bosanski *kafi*, se sprehodili po znameniti Baščaršiji v centru Sarajeva ter se posladkali z odličnimi *slatkiši*.

... Mmm. In tako je tudi minil naš izlet v Črno goro, bilo je kratko – a sladko!

Hvala vsem, ki ste se udeležili izleta Koroškega gozdarskega društva ali ste pripomogli k njegovi realizaciji. Še posebna zahvala gre zlatemu sponzorju Gozdnemu gospodarstvu Slovenj Gradec in Zavodu za gozdove Slovenije. Iskrena hvala!

Naslednje poti: Na poti po Črni gori se je porodila ideja za naš naslednji izlet. To je turistično slabo poznana, ampak čudovita, cenovno ugodna in pristna **Albanija**. Zato si rezervirajte termin od **20.–25. 9. 2011** in pojdimo skupaj novim dogodivščinam naproti!

Na reki Tari

Drage članice in člani Koroškega gozdarskega društva ter bralke in bralci Viharnika!
Ob prihajajočih praznikih vam želimo srečen in miren božič, v novem letu pa obilo zdravja, sreče in osebnih uspehov!

Vaš kolektiv Koroškega gozdarskega društva:
Jure, Alja in Luka

Podelitev priznanj ZGS najbolj skrbnim lastnikom gozdov za leto 2010

Borut Debevc, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije

V sredo, 1. decembra 2010, je Zavod za gozdove Slovenije podelil priznanja najbolj skrbnim lastnikom gozdov Slovenije za leto 2010. Slavnostna podelitev, ki je že dvanajsta po vrsti, je bila na Turistični kmetiji Hudičevce pri Razdrtem. Namen priznanj je poudariti pomen skrbnega gospodarjenja z gozdom in širjenja dobrega zgleda lastnikov gozdov. Priznanja je prejelo 14 lastnikov gozdov iz vse Slovenije, po eden iz vsake območne enote ZGS.

Letošnji prejemniki priznanj so: Janez Rudolf (OE Tolmin), Štefan Klinar (OE Bled), Elizabeta Ortner Born (OE Kranj), Andreja Črničev (OE Ljubljana), Anton Pakiž (OE Postojna), Alojz Novak (OE Kočevje), Ignac Košak (OE Novo mesto), Franc Juršič (OE Brežice), Jože Bučer (OE Celje), Ivan Voler (OE Nazarje), Jožef Matija (OE Slovenj Gradec), Tone Ofentavšek (OE Maribor), Alojz Jakič (OE Murska Sobota) in Marijan Suša (OE Sežana).

Peti z leve stoji Jožef Matija

KOROŠKE
GRADNJE d.o.o.

Celjska cesta 7, 2380 Slovenj Gradec

**V prihajajočem letu 2011 vam želimo veliko zdravja,
sreče in uspehov!**

Kolektiv družbe Koroške gradnje, d. o. o.

Telefon: 02 88 39 040

Fax: 02 88 39 049

e-mail: kgradnje@kgradnje.si

**ZAVARUJTE
SVOJE PREMOZENJE
NA NOVO VREDNOST!**

2011

Srečno

ZM
ZAVAROVALNICA MARIBOR

OPA

PREMOŽENJSKO ZAVAROVANJE
Z OSEBNO IN PRAVNO ASISTENCO
NA NOVO VREDNOST

080 19 20 • www.ZavarovalnicaMaribor.si

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

TRGOVINA
LES

**SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA OSKRBO GOZDARSTVA**

SLOVENJ GRADEC

Cesta na Štibuh 1

telefon in faks: 02/88 21 620

RADLJE OB DRAVI (Dvorec)

Koroška cesta 68

telefon in faks: 02/88 71 423

Gratis, a ne zastonj!
Ob nakupu XP žage
prejmete zaščitne hlače
in rokavice brezplačno.

Ob nakupu motorne žage Husqvarna XP prejmete brezplačno dopasne zaščitne hlače Special Edition in delovne rokavice Husqvarna. Hlače na voljo v velikostih 48 - 60.

v vrednosti 81,- €

HUSQVARNA 576 XP® AutoTune™

Naša najbolj izpopolnjena profesionalna motorna žaga. X-Torq motor z višjim navorom preko širokega območja delovnih vrtiljav, ter nizko porabo goriva in nižje emisije. Air Injection podaljša intervale med čiščenji filtra. 73.5 cm³, 4.2 kW / 5.7 KM, 50 cm, 6.6 kg.

1.125,- €

+ zaščitne hlače
in rokavice

HUSQVARNA 357 XP®

Profi-model v srednjem razredu za vse vrste gozdarskih opravil. Velika moč, hitro pospeševanje ter kombinacija edinstvene ergonomije in nizkega nivoja treslajev. 56.5 cm³, 3.2 kW / 4.4 KM, 45 cm, 5.5 kg.

859,- €

+ zaščitne hlače
in rokavice

Želimo vam vesele praznike in da vam novo leto prinese obilo uspehov! Srečno!

Občani Slovenj Gradca ponosni na obnovljeni del mestnega jedra

Mirko Tovšak

Foto: Mirko Tovšak

Projekt obnove mestnega jedra Slovenj Gradca je skorajda že v celoti zaključen. Končana so vsa talna dela obnove – tlakovanje in ureditev Trga svobode, Glavnega trga, Parka herojev, Sokličevega trga in dela Gosposvetske ceste. Na ta način je najzanimivejši in zgodovinsko najbolj ohranjen del mesta dobil povsem novo podobo. Najlepša in najbolj domiselna je gotovo ureditev okolice cerkve svete Elizabete, Trga svobode in križišča z Glavnim trgom pri venetskem konju. Res je, da Mestno občino čaka še dokončna ureditev nekaterih pomembnih objektov, kot je stavba galerije in muzeja

Na uradni otvoritvi obnovljenega mestnega jedra je spregovoril na novo izvoljeni župan Matjaž Zanoškar

Mestni župnik Peter Leskovar se prav gotovo veseli nove ureditve okolice cerkve sv. Elizabete

ter rojstne hiše Huga Wolfa, vendar Slovenjgradčani verjamejo, da bo tudi ta del obnove v kratkem zaključen. Prav gotovo gre pri tem posebna zahvala Mestni občini Slovenj Gradec ter vodji projekta Draženu Topiču za zares lepo pridobitev v mestnem jedru. Tako bo mesto Slovenj Gradec prav gotovo pridobilo še na večjem ugledu kot mesto miru in mesto z bogato kulturno dediščino. Čeprav sta bila v času obnove gibanje in promet v mestu močno okrnjena, pa ob koncu del občanom prav gotovo ni žal za to, saj so sedaj bogato poplačani s polepšanim videzom mesta Slovenj Gradec.

Pred kratkim je bila uradna otvoritev obnovljenega mestnega jedra. Te prireditve se je poleg župana udeležilo tudi veliko število občanov, pri slovesnosti pa so sodelovali tudi mestni župnik, godba na pihala in številne pomembne osebnosti iz javnega in političnega življenja občine.

Elizabetin sejem v Slovenj Gradcu

Nataša Konečnik Vidmar

Foto: Nataša Konečnik Vidmar

V sredo, 17. novembra, je v mestnem jedru Slovenj Gradca potekal tradicionalni Elizabetin sejem. V Slovenj Gradcu je to zadnji tradicionalni sejem v letu (po

ter izdelke domačih in umetnostnih obrti. Tako ni manjkalo tekstilnega blaga, suhe robe, raznih tehničnih izdelkov, mazil in parfumov, vedno več pa je vsako leto tudi kvalitetnih ročnih izdelkov, pletenin ter domače gostinske ponudbe.

Tako kot lansko leto so tudi letošnji Elizabetin sejem popestrili razstava Kluba gojiteljev štajerskih kokoši Slovenije ter razstavljalci in prodajalci iz Združenja ekoloških pridelovalcev in predelovalcev

Deteljica. Elizabetin sejem je bil prva večja prireditev v novo urejenem mestnem jedru Slovenj Gradca, zato je bila to tudi priložnost, da se prenovljeni prostor uradno odpre. Slovesnost je potekala ob 11. uri na novem trgu pred cerkvijo Sv. Duha, v programu pa je sodeloval Pihalni orkester Slovenj Gradec.

Organizator sejmskih prireditev v Slovenj Gradcu je bil Javni zavod za turizem in šport SPOTUR Slovenj Gradec.

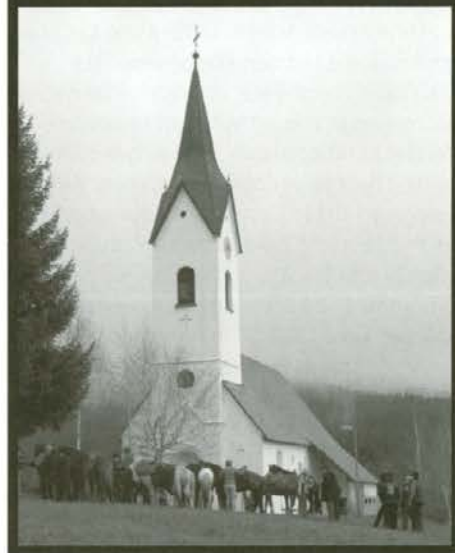
Na sejmu se je dalo kupiti marsikaj

Jožefovem 19. marca in Pankracijevem sejmu 12. maja) in tudi sejem z najdaljšo tradicijo, saj se prireja že od srednjega veka, ko je Slovenj Gradec leta 1251 dobil tržne pravice. Na sejmu so obiskovalci lahko kupovali različne izdelke široke potrošnje

Blagoslov konj – vabilo

Kot vsako leto ste tudi letos vabljeni na blagoslov konj na dan sv. Štefana, torej 26. 12. 2010, pred cerkev sv. Urha v Dovže. Maša bo ob 11. uri, po njej pa bo sledil blagoslov konj. Vabijo vas člani Konjerejskega društva Mislinjske doline.

Milena Tretjak Pevec

Nova streha na cerkvi sv. Roka

Dr. Ivan Lah

Foto: Ivan Lah

Na Selah pri Slovenj Gradcu je dobila farna cerkev sv. Roka letos (2010) novo streho. Kot že velikokrat v zadnjih 600 letih so tudi tokrat združili moči krajanj Sel in okoliških krajev ter skupaj z dušnimi pastirji obnovili dotrajano kritino svoje cerkve.

Prvotna mala lesena kapela je nekoč imela zvon z ulito letnico 1400 (tehtal je 160 kg). Od tod je Ksaver Meško sklepal, da je morala biti kapela zgrajena že pred letom 1400. Žal je avstrijska oblast med prvo svetovno vojno (1916) ta zvon zaplenila za vojne potrebe; zaplenila je tudi večjega (910 kg), ulitega leta 1696. Celo plačala je bron po 4 avstrijske krone za kilogram, kar je bilo tedaj nekako pol kilograma govejega mesa. Za dragocen starinski bronast zvon je takratna oblast torej plačala protivrednost borih dvajset kilogramov mesa.

Prvotna kapela je bila posvečena sv. Sebastijanu (Boštjanu). Okrog leta 1530 so v času turške nevarnosti leseno kapelo preuredili v zidano in ji dogradili obrambno obzidje. V letih 1642–1644 so dogradili sedežno dvorano (ladjo) in patronu sv. Sebastijanu dodali še sv. Roka. Takrat so dozidali zvonik in kor. Glavni lesen oltar s patronoma sv. Sebastijanom in sv. Rokom je iz let okrog 1725. Dandanes je menda že močno črvojedjen in potreben obnove. Cerkev je bila podružnica Kotelj vse do leta 1785, ko je napredovala v duhovnijo. Tedanji Selčani so vztrajno zahtevali lastnega duhovnika, zato so v ta namen pisali prošnjo cesarju na Dunaj. Cesar je prošnjo uslišal in nastala je najmanjša fara na Slovenskem. V letih 1788–89 so krajanj zgradili Faraf (od nemške besede 'das Pfarrhaus' = župnišče) in takrat je bil na Sele nastavljen prvi kurat Valentin Terboušek. Vendar kurat ni župnik, zato je bila cerkev še celo naslednje stoletje upravljana iz Kotelj. Šele leta 1891 je postal Jurij Kopriva prvi selanski župnik, uradno pa je postala župnija leta 1912.

Tabernakelj je bil leta 1873 prepeljan iz Solčave. Leta 1922/23 je bil v cerkvi postavljen dodaten križev pot (slovenski poleg starejšega nemškega). Leta 1924 je bil po cerkvi položen nov tlak, leto kasneje pa je bila cerkev znotraj poslikana.

Leta 1928 sta bila v zvonik obešena dva nova bronasta zvona. Na malem, ki je še danes tam, piše: "NABIRALI SO ZAME KAKOR

ZA VELIKEGA BRATA KS. MEŠKO, ŽPK., JOŽ. HOVNIK IN FR. KOTNIK C. KLJ., MARIJA BREZOVNIK ANŽICINJA".

Leta 1929 so bile v cerkvi postavljene nove klopi. Deset let zatem je mojster Plešnik na fasado cerkve naslikal fresko sv. Krištofa. Med drugo svetovno vojno je nemški okupator ponovno zaplenil veliki bronast zvon, ulit in obešen v zvonik leta 1928. Pri snemanju z zvonika jim je padel globoko na tla, se razbil (počil, odkrhnul) in takega so odpeljali.

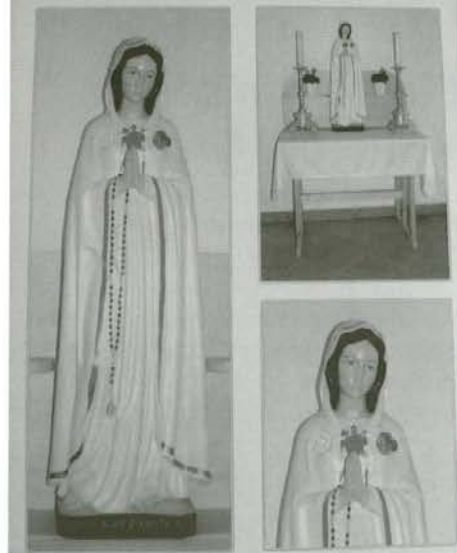
Obnavljanje cerkve se je nadaljevalo: leta 1954/55 je bila še za časa župnika Meška napeljana električna; pod vodstvom nekdanjega kaplana Igorja Glasenčnika in ob sodelovanju krajanov je bil leta 1986 obnovljen zvonik z novo streho in strelovodom; kasneje je bila preurejena zgradba Farafa, obnovljene so bile stopnice glavnega cerkvenega vhoda, postavljena nova glavna vrata in opravila so se druga manjša obnovitvena dela. Leta 2004 je mestna oblast postavila novo mrliško vežico, leta 2009 pa je bila preurejena stara mrliška vežica in preimenovana v Marijino kapelico s polnim imenom Marija roža skrivnostna. Kipec je prinesla iz Italije in darovala Repnikova Kristina. Kipec nosi italijansko ime MARIA ROSA MYSTICA. Prav tako je znotraj nekoliko preurejeno

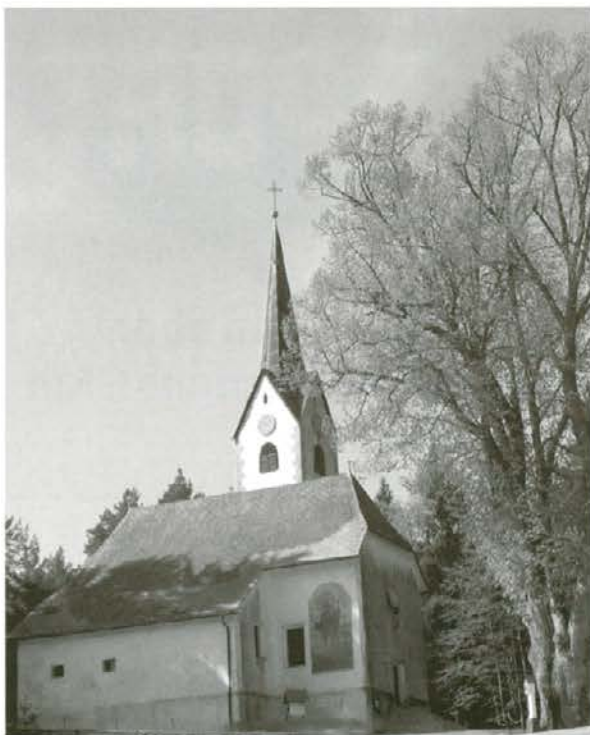

župnišče, Faraf, s postavitvijo sodobnega stranišča in drugega.

Cerkveni ključarji so zadnje čase že resno opozarjali, da bo nujno treba obnoviti cerkveno streho. Njihovim opozorilom je prisluhnil bogoslovec Jani Tušak, ki ga je bila ljubljanska nadškofija začasno poslala na delo v selansko župnijo. Z odobritvijo župnika Gabrijela Kneza kot soupravitelja župnije Sele so ustanovili gradbeni odbor, katerega jedro so sestavljali bogoslovci Jani Tušak in ključarja Marjan Hovnik, p. d. Kovač, in Marjan Hovnik, p. d. Verčkovnik. Pričeli so z zbiranjem denarja. V akcijo so se zavzeto vključili predsednik Vaške skupnosti Sele-Vrhe, mag. Peter Pungartnik in drugi domačini, med njimi Viktor Hovnik - Vržišnik, Marjana Hovnik, ključarjeva soproga, Pavel Šafar, novi ključar, Cvetka Ring - Klančnica in drugi.

MARIJA ROŽA SKRIVNOSTNA

Stara in nova streha

Starotrški župnik, soupravitelj Gabrijel Knez, je prispeval denar za nabavo materiala, kar je zneslo skoraj polovico stroškov obnove strehe; drugo večjo polovico so zbrali krajanji Sel in okolice. Strokovno delo je opravilo podjetje Svetina, s. p., kleparstvo Prevalje, za pomožna dela (postavljanje odrov, zlasti pa pospravljanje in čiščenje okolice cerkve) so priskočili na pomoč tudi že omenjeni in drugi krajanji. Brez nezgod je bilo delo

opravljeno kakovostno, pravočasno poplačano in končano v obojestransko zadovoljstvo.

Skrbni ključarji pa gledajo že naprej. Obnovo pričakujejo fasada cerkve, njen kor, lesen oltar, farovška kapelica in še kaj. Tako kot se je ime 'Faraf' (od nemškega Pfarrhaus) za župnišče udomačilo v kraju kot ime domačije, ki se piše z veliko začetnico, se je tudi ime kapelice tik ob njem prijelo ime 'Farovski križ'. Farovski zato, ker je za zgraditev te kapelice oz. križa leta 1863 Faraf poravnal stroške 40 avstrijskih kron. Gotovo so tudi takrat priskočili na pomoč domačini. Križ, namesto kapelice, pa naj bi se imenoval zato, ker so mu ob zgraditvi po nemško rekli 'schönes Kreuz', po slovensko lepi križ. Po zunanji prikupni obliki zares izstopa med selanskimi križi, ki so bolj robati. Ker je tudi sicer na Selah za verska znamenja ob poteh še dandanes udomačeno ime 'križ', bi bilo tudi kapelici pri Farafu prav reči Farovski križ, kot mu pravijo domačini (podobno kot Španželov križ, Gostenški križ, Apaški križ, Lisiški križ itd.).

Ključarji so že pričeli zbiranje prostovoljnih prispevkov za bodoče obnavljanje fasade cerkve, farovža in drugih prituklin.

Naposled bodi pojasnjeno še, zakaj v zapisu raje uporabljamo izraz krajanji in ne farani ali župljani.

Za god sv. Roka 16. avgusta velja na Selah namreč rek, da je ta dan praznik povsod okrog, do koder se čuje njegov zvon. Ta krog pa ponekod ne dosega vseh selških domačij, medtem ko se v drugih smereh čuje daleč tja čez meje drugih župnij: Male Vrhe, Raduše, Podgorje, Stari trg, Gmajno ... Se pravi, da ga slišijo krajanji in farani drugih župnij (zlasti Starega trga), ne slišijo pa ga vsi Selčani.

Ko so v prejšnjih stoletjih določali meje katastrskih občin, so občino Sele namreč potegnili vzdolž nekdanje štajersko-koroške meje: od Kozarnice pod Uršljo goro prek Spodnjega Dulerja do Koplenskega vrha. Od tam pa navzdol prek Prunarjevega izvira Brezovnice (danes Pikernice) do izvira v Sečnici (danes Selčnico) pri Pikerski bajti. Po Sečnici pa je šla meja navzgor do njenega izvira pod Lesnikom in naprej po grebenu Kozjega hrbita ter grebenu Plešivške kope nazaj do Kozarnice. Razgibanost tega zemljišča torej usmerja glas zvona bolj v dolino Selčnice, teže pa se prebije prek vrhov in vzpetin daleč tja do Koplenskega vrha. Tako je krajanov okrog sv. Roka, ki poslušajo njegov zvon in pomagajo pri obnavljanju cerkve, precej več kot zgolj faranov Sel. Zato se zdi beseda krajanji v tem smislu ustrenejša.

Kakor koli, letnica 2010 bo bržčas vpisana v cerkveno kroniko med druge pomembne letnice, kakršnih je veliko več, kot jih je bilo mogoče zajeti v kratek povzetek. Krajanji se lahko le zahvalimo za vloženo skrb in trud cerkvenim ključarjem, dušnim pastirjem in drugim že imenovanim in neimenovanim osebam, ki so s prostovoljnim delom ter prispevki pripomogle k obnovitvi cerkvene strehe.

Mariborski škof Maksimilijan Držečnik je na birmi leta 1949 označil cerkev sv. Roka kot biser med cerkvami njegove škofije. Najbrž pri tem ni imel v mislih samo hladnega zidovja, marveč blage duše in topla srca tod okrog živečih klenih ljudi. Današnji in bodoči rodovi moramo vsekakor dostojno zastopati dediščino naših prednikov – najmanj z denarnimi prispevki –, da bo cerkev sv. Roka res ostala biser, kot jo je v svojem času doživljal in presodil škof Držečnik.

RACE-KOGO, d. o. o., projekt kandidiranja za razvojna sredstva

Drago Pogorevc

RACE-KOGO bo podjetje, ki ga bomo ustanovili člani konzorcija, ki smo kandidirali na javnem razpisu za pridobitev sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj pod naslovom Razvojni centri slovenskega gospodarstva.

Petnajstega novembra smo člani konzorcija oddali prijavo na razpis v višini 6.010758,00 €, s katero kandidiramo za pridobitev razvojnih sredstev, s katerimi bomo v primeru uspešne kandidature v novoustanovljenem podjetju RACE-KOGO, d. o. o., izvajali razvojne dejavnosti za člane konzorcija.

RACE-KOGO (kar je skrajšano ime za Razvojni center koroškega gospodarstva) bo podjetje, ki bo dalo poudarek razvoju novih produktov in storitvam, potrebnim za izgradnjo poslovnih in stanovanjskih objektov iz lesa. Projekt predvideva razvoj križno spojenih sten iz lesa, razvoj oken in ostalega stavbnega pohištva, toplotne in zvočne izolacije ter integriranih sprejemnikov sončne energije. Pomembni vidiki bodo razvoj, obdelava in preizkušanje novih

materialov, npr. novi materiali za lesene elemente (na novo predelan in obdelan les), predelava in reciklaža odpadnih materialov (tekstil se predela in uporabi kot toplotna izolacija) in tudi raziskave na področju obdelave ter predelava ostalih materialov, kot so npr. kovine ter orodja za njihovo obdelavo.

Sestavni del projekta bodo tudi laboratorijske raziskave, preizkušanja in termomehanska obdelava materialov ter meritve, razvoj oz. dodelava orodij za obdelavo materialov, testna proizvodnja, razvoj novih materialov, analiza in možnosti trženja. Rezultati podjetja bodo torej prototipi (in z njimi povezan *know how*) ter tudi patenti. Ob novih materialih in posameznih elementih bodo vzpostavili nove tehnološke procese izdelave ter nove pristope pri trženju in komercializaciji le-teh.

Ustanovitelji podjetja RACE KOGO bodo: Gozdno gospodarstvo SG, d. d., Kopur, d. o. o., Duler, d. o. o., Gašper trženje, d. o. o., ERICO, d. o. o., Inštitut za OP Celje, Finars, d. o. o., Eutrip, d. o. o., EMSISO, d. o. o., Viptronik, d. o. o., Sistemska tehnika, d. o. o., VŠTP (Visoka šola za tehnologijo polimerov), Občina Ravne na Koroškem, Občina Dravograd, Mestna občina Slovenj Gradec, Občina Radlje ob Dravi, Občina Vuzenica in RRA KOROŠKA, Regionalna razvojna agencija za Koroško regijo, d. o. o.

Cilj ustanovitve konzorcija je pridobitev razvojnih sredstev in povečanje razvojne dejavnosti v koroški regiji, ki bo dala nove zaposlitve in dodano vrednost izdelkom iz lesa, ki je naš obnovljiv naravni material.

Redni letni zbor koroških planinskih vodnikov

Mirko Tovšak

Foto: Mirko Tovšak

Dosedanja predsednica Andreja Barl in novi predsednik OVO Jože Dobnik

Koroška je med planinci znana po tem, da je na samem vrhu lestvice po številu vodnikov glede na skupno število članov planinskih društev. Tako je v enajstih planinskih društvih in dveh klubih aktivnih nekaj nad osemdeset registriranih vodnikov, ki vsako leto pripravljajo in vodijo organizirane skupine planincev v domača in tuja pogorja. Brez planinskih vodnikov si danes sploh več ne znamo predstavljati skupinskega in organiziranega pohodništva v gore. Za svoje nesebično delo v planinskih društvih niso plačani, ob vsesplošnem pomanjkanju denarja se od časa do časa kakšno društvo spomni in jim nabavi prepotrebno planinsko opremo, ob večjem številu udeležencev na posameznih pohodih pa imajo poravnane le še stroške prevozov in nočitev. Sicer pa je njihovo delo povsem volontersko. Če želijo obdržati licenco planinskega vodnika, se

Predstavniki ustanoviteljev pri podpisu dokumentacije (foto: Marta Krejan)

Skupinski posnetek zbora vodnikov v Radljah

morajo redno izobraževati in obnavljati znanja, potrebna za varno hojo v gorah. Ta znanja pridobivajo na rednih tečajih usposabljanja, ki jih vodijo usposobljeni inštruktorji in predavatelji. Na Koroškem imamo registriranih kar petnajst takšnih posameznikov, ki so usposobljeni prenašati svoja znanja in izkušnje na različnih tečajih usposabljanja planinskih kadrov. V okviru MDO-ja deluje Območni vodniški odbor, ki ga je do sedaj uspešno vodila Andreja Barl iz PD Slovenj Gradec. Že nekaj let pa se v okviru Meddruštvenega odbora PZS za Koroško

vsakoletno srečujejo planinski vodniki skupaj z inštruktorji in predavatelji. Letošnje srečanje, ki so se ga udeležili domala vsi aktivni planinski vodniki in inštruktorji, je bilo v gostišču Zohar nad Radljami. V veselem prednovoletnem vzdušju so pregledali opravljeno delo, se seznanili z nekaterimi novostmi s področja planinstva in podelili priznanja vodnikom z najdaljšim vodniškim stažem. Tako so prejeli zahvalno listino vodniki, ki že dvajset let opravljajo to nesebično delo: Jožica Heber iz PD Dravograd, iz PD Slovenj Gradec pa Stane Plevnik, Jovo Đurić in

Daniel Goljat. Za petindvajset let vodniškega dela so trije koroški vodniki prejeli posebno zahvalno listino, ki je bila podeljena na zboru vodnikov v Dovjah. To so Bogomir Trop, Hubert Kovačič in Ivan Komprej – vsi trije člani PD Prevalje.

Na letošnjem zboru so izvolili tudi novega načelnika Območnega vodniškega odbora. To funkcijo bo odslej opravljal Jože Dobnik iz PD Bricnik Muta.

Velika plezalna stena na Ravnah

Marta Krejan, AK Ravne

Alpinistični klub Ravne je letos uspel pridobiti okoli osemdeset kvadratnih metrov dodatne plezalne površine, in to v telovadnici OŠ Prežihovega Voranca, kjer se je do sedaj na veliki plezalni steni kalilo že kar nekaj vrhunskih plezalcev in plezalk. Glede na precej večjo in kvalitetno plezalno površino ter zagnano mladež se mi zdi, da bo vrhunskih plezalcev in plezalk na Koroškem zdaj še več.

Steno je postavilo priznано podjetje CityWall, finančno pa so nam pomagali še Občina Ravne, Metal Ravne, d. o. o., Fundacija za šport RS, Elektrotim, d. o. o., Adriatic Slovenica, IKD – Franc Pušnik in VEP svetovanje – Andrej Špiler. Kot je pri

takih projektih običajno, ne gre, da bi naštevale vsa imena tistih, ki so pomagali, vsekakor pa moram omeniti načelnika AK Ravne, Domna Petka, ki je vso stvar vodil in vanjo vložil ogromno energije in časa. Stena bo kmalu dokončno opremljena, torej polna oprimkov, za kar skrbijo člani AK Ravne pod vodstvom inštruktorja športnega plezanja Braneta Vezonika. Trak bo uradno prerezan predvidoma 15. januarja 2011.

CityWall je steno postavil v enem tednu (foto: Brane Vezonik)

Kočnikovo mamó smo obiskali ob njenem stotem rojstnem dnevu

Marijan Križaj

Redke so priložnosti, ko lahko človeku izrazimo hvaležnost ob spoštljivo visokem jubileju, zato nanje res ne smemo pozabiti. Albini Kočnik je življenje 20. novembra odmerilo stoto jesen.

Okoli slavljenke se je zbrala delegacija Zveze borcev (foto: Živko Jeseničnik)

Z najlepšimi željami so slavljenko na privlačni kmetiji na Kozjaku presenetili izbranci Združenja borcev za vrednote NOB Doliča, Mislinje in Slovenj Gradca. Seveda jo je s skrbno izbranimi besedami osrečil tudi Franc Šilak, župan Občine Mislinja. Čeprav je Albina zadnja leta privezana na posteljo, je prisluhnila našim srčnim željam, da bi še lep čas ostala med nami. Pogled hvaležnosti je objemal darila in priznanji Občine Mislinja in Združenja borcev. Nismo je preveč utrujali, saj se je ta dan okrog nje zbiralo kar precej obrazov.

Pozornosti je bila zelo vesela družina njenega sina Mirka, ki z nesebično pomočjo bdi nad počutjem dobre mame in babice. Seveda se nismo upirali gostoljubnosti, v prijetnem klepetu pa smo jadrali med zgodbami iz življenja stoletne gospe.

Ko se je Albina, rojena v Italiji, znašla v naših zaselkih, je že znala prisluhnuti bitju srca. Utrip je postajal živahnejši, ko je spoznala Ernesta Kočnika. Brez oltarja seveda ni šlo, saj je bila

molitev Albini tudi zahvala za prijetne življenjske trenutke. Srečno poročena sta svoje želje uresničila z družinskim kotičkom, ki sta si ga ustvarila na Kozjaku. Temu koščku sveta je naša slavljenka ostala zvesta vse življenje. Na lepe trenutke so jo vselej spominjala rojstva otrok. Mračnejši so bili trenutki 2. svetovne vojne, a tudi o njih je rada pripovedovala. Kočnikova domačija je bila zatočišče partizanov, zanje je Albina zanje ves čas pekla kruh. Dogajanje, kako je borce presenečala mula, s katero so do "partizanske pekarnice" tvorili moko, je odela v vedro zgodbo. Borci so žival

privezali in moko ponesli v hišo. Pa so skozi okno uzrli mulo, ki se je pasla v detelji. Brž so jo ponovno privezali, a je bila kmalu spet na paši. Zato so privezano žival opazovali in ugotovili, da je mrha z gobčkom odvezala voz. Trmasto, kot se za mulo spodobi, je pač nagajala.

V svobodi se je Albina pridružila članom Zveze borcev Dolič in razodevala ponos na ljubezen do slovenske zemlje ob sleherni priložnosti. Zaradi

družabnosti je bila vselej dobrodošla na srečanjih in izletih upokojevcev, borcev in invalidov. Da ji niti v bridkih preizkušnjah ni zmanjkalo optimizma, so skrbeli njeni otroci, da Albina lažje previhari tegobe jeseni življenja, pa vendarle na najlepši način poskrbi njena snaha Jožica.

Ko smo vedrih lic zapuščali gostoljubno kmetijo, smo obljubili, da bomo Kočnikovo mamó ob njenem stoprtem rojstnem dnevu prav gotovo spet obiskali.

Predsednik Društva invalidov in župan Občine Mislinja sta Kočnikovi mami stisnila roko (foto: Društvo invalidov)

Biserna poroka Amalije in Martina Morija

Milena Cigler

Dne 23. 10. 2010 sta praznovala biserno poroko zakonca Amalija in Martin Mori. Na svojo ponovno poroko ob šestdesetletnici skupnega življenja sta povabila šest svojih otrok, trinajst vnukov in dva pravnuka ter številne nečakinje in nečake. Cerkevni obred je vodil prevaljski župnik Gabrijel Cizl, praznovanja pa se je udeležil tudi župan Matic Tasič.

Svoja zakonska leta sta z družino preživela na kmetiji Šibovnik v Kotu nad Prevaljami, na kateri sedaj gospodarja sin Silvo z ženo Zdenko. Na temeljih nesebične ljubezni sta vzdržala šestdeset hudih in lepih let. Martinova trdoživost, naprednost, zagnanost ter delavnost in Amalijina umirjenost, potrpežljivost, vendar v odločilnih trenutkih

odločnost, so ohranili to zvezo na osnovi medsebojnega spoštovanja in prijateljstva. Nečaki in nečakinje nikoli ne bodo pozabili lepih pisank, s katerimi sta jih razveselila vsako veliko noč. Otroci nikoli ne bodo pozabili njunih naukov in nasvetov za življenje, saj so vsi srečno prebrodili najstniška leta in se dobro znajdejo v življenju. Vnuki ne bodo pozabili njune dobrote in nežnosti, saj se radi vračajo s starši v njun dom. In tudi vsa soseska ju ceni, ker sta napredna, delovna kmeta, ki pa imata čut za bližnje in nista nikoli nikomur odklonila pomoči v stiskah in težavah. Draga Amalija in Martin, naj vaju Bog še naprej varuje, naj vama da zdrava in vesela leta v krogu svojih dragih in številnega sorodstva, ki sta ga vidva pomagala ohranjati kot skupnost.

Vajini otroci, vnuki, pravnuka, nečaki in nečakinje

Spominska plošča umetniku

Kristl Valtl

Foto: Kristl Valtl

Na pročelje stare pošte v Radljah ob Dravi so prvega oktobra namestili spominsko ploščo, ki priča, da je tu živel in delal širom Slovenije poznan koroški slikar. Na lepi kamniti plošči je napis: Akademski slikar Karel Pečko je imel v tej hiši prvi atelje. Tu svoje otroške sanje uresniči – biti slikar, samo slikar. Občina Radlje ob Dravi, 2010.

Pobudo za postavitve spominske plošče je dala občinska knjižnica Radlje. Med drugimi je zbranim spregovoril tudi slikar, ki je obudil spomine na čas

Tako so odkrili pomnik koroškemu slikarju v Radljah

začetkov, na čas medvojnega in povojnega življenja v teh krajih, povedal veliko zanimivosti iz dni svojega študija in kasnejšega uspešnega akademskega umetniškega ustvarjanja.

Nikjer naš, nikjer vaš, še slovenski likovno-kulturni prostor je zanj skoraj preozek. To pa je prva plošča, ki priča o trdem delu umetnika v njegovem porajanju, o prvih korakih v svet umetniške ustvarjalnosti.

Andrej Makuc izdal svojo tretjo knjigo

Antigonice ali Kljini oključki

Vančy

Foto: Vančy

V prostorih Mladinske knjige v Slovenj Gradcu je v sredo, 1. decembra, Andrej Makuc, ki ga Slovenjgradčani poznajo predvsem kot profesorja slovenščine, predstavil svojo tretjo knjigo. Nastala je v

kratkem času po izidu avtorjevega Šolniškega kruha. Knjiga Antigonice je izšla pri založbi Cerdonis. Oblikoval jo je Blaž Praprotnik, in sicer na način "razrezane grafike" akademskega slikarja B. Borčiča, ki pa z natančnejšim ogledom, predvsem pa seveda z branjem, deluje kot celota.

Zmenek s knjigo, še posebej pa z avtorjem, je vodila Karla Zajc Berzelak, srečanje pa je z izvirno glasbo popestrila glasbena skupina Matalaja. Pisatelj ima še ogromno idej, predvsem pa veliko delovno vnemo, zato smo lahko skoraj gotovi, da bodo Antigonice kmalu dobile družbo.

Andrej Makuc med pogovorom s Karlo Zajc Berzelak

Neža Maurer gostovala v Mladinski knjigi

Milena Cigler

Foto: Martina Cigler

Neža je prav gotovo slovenska "naj" pesnica. Kjer se pojavi, so dvorane in sobe polne. Topli aplavzi nagrajujejo njeno spontano in pristno liriko, ki prihaja v različnih življenjskih obdobjih z enako močjo. Kot da ji leta dodajajo patino zlahtnosti, kot da je v njenih srebrnih laseh ujet zvezdni prah njenih besed ...

V Slovenj Gradcu je bila že večkrat. Tokrat, da proslavi svojo okroglo obletnico – osemdeset let – in obletnico pisanja poezije, ki ji ne ve točne meje. Saj je bila še drobna deklica, ko ji je mati naročila, naj napiše voščilo za sorodnika, kamor so se odpravljali praznovat. In napisala je svoje prve stihe, za katere je mati rekla, da sicer niso kaj prida, a naj bo. Povedala nam jih je in smo se od srca nasmejali.

Prvih sedem let življenja je ostalo v spominu ob sončnem dedku, ki je dejal: Človeku, ki ne more več brati, ni vredno živeti! Za Nežo se je vse spremenilo, ko je bila stara enajst let in se je začela vojna. Takrat je odrasla. Na vojno in vse povezano z njo se navezujejo pesmi njenega tretjega cikla. Najbolj znana in priznana je zbirka pesmi Kadar ljubimo, iz

Nadaljevanje na str. 36

katere nam je prebrala naslednjo pesem:

*Potrgala sem prijateljstva
in jih povezala v šopek zate.
Zdaj jočem
zavoljo tebe, ki ne maraš šopka,
in zavoljo prijateljev.
Kaj bom brez njih?
Bela nit časa
teče na votku življenja.
Tavam ob njej kot slepa.
Kdo mi bo dal roko, če padem?
Potrgala sem svoja prijateljstva.*

Neža piše tudi ljubke otroške pesmi:

*Preštej
Ena muca, štiri račke,
Anica, preštej jim tačke!
Šteje, šteje, muca skoči,
splasijo se štiri račke,
hitro v vodo vse po vrsti,
kdo bi zdaj preštel jim tačke?*

Najbolj smo se smejali Nežinemu pripovedovanju, kako so jo vsi skušali odvrniti od pesnjenja. Za okolico in sorodnike je bilo to nekaj nesprejemljivega v tistem času, ampak jih poskuša nekako razumeti, bolj nenavadno pa je ravnanje profesorja na fakulteti (Neža je po poklicu novinarka), ki ji je gladko odsvetoval, da piše pesmi. Na srečo Neža tega ni mogla storiti in jih je pisala naprej. To je tako, kot bi ji rekli, naj neha živeti ali jesti in piti. Pesem, ki se me je najbolj dotaknila v tistem večeru, pa je Mamino pismo.

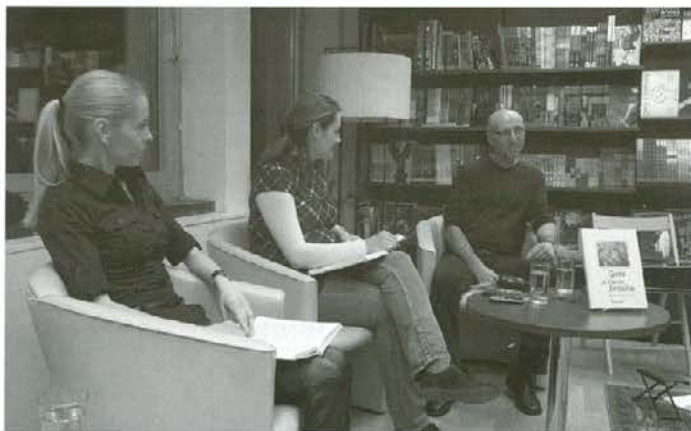
Tvoja pisma so dobra in preprosta
kot domača hiša.
Vsako potezo poznam
in vem že vnaprej.
Kaj prvi stavek pove
in kakšne želje prinaša naslednji.
Včasih pisma niti ne berem –
za luč na stojalo ga denem.
Tam sveti, dokler ne zaspim.
Zjutraj gre z mano na delo –
med avtomobili in sivimi stenami
v parole zvočnikov meša svoj glas:
»Ljuba hči! Grozdje zori,
pridi ga brat!«
Nasmehnem se rahlo
in dalje prebiram
popisane akte, zapisnike sej,
ko da so grozdi,
dišeči grozdi.

„Gora je kakor ženska“

Marta Krejan

Če ste hribolazec, ste morda v kateri od vpisnih knjig na kakem vrhu naleteli na podpis avtorja knjige s pomenljivim naslovom, zapisanim zgoraj. Notranjski Korošec se podpisuje avtor, njegovo ime pa je Milan Vošank. Brdinčan, sin kmeta, se je najprej zaljubil v umetnost, potem pa še v hribe. Vsak dan ga je vabila Uršlja gora, ki jo je opazoval z domačije, dokler se ni znašel v njenem pečevju. Pa ni bilo dovolj, srce ga je vlekle še višje in v še večje strmine. Srce pa ga je potegnilo tudi na Notranjsko, kjer zdaj živi in dela in ustvarja.

Milan Vošank poučuje likovni pouk v cerkniški osnovni šoli, slika v svojem ateljeju, v rokah rad drži kitaro ali orglice, hkrati pa že vse življenje v svojo beležnico zapisuje vtise in dogodke, ki spremljajo njegovo pot v gore, plezanje, smučanje, kolesarjenje, skratka

Zmenek s knjigo v Konzorciju. Odlomke je brala Vesna Telič Kovač, pogovor je vodila Mojca Volkar Trobevšek, Milan Vošank pa nam je razkril, kateri daje prednost – gori ali ženski (foto: Vladimir Habjan).

doživljanje narave in ljudi, predvsem žensk ... Alpinist je svoj knjižni prvenec Na poteh med gorami izdal pred šestnajstimi leti, letos pa je pri založbi Didakta izšla še obsežnejša knjiga Gora je kakor ženska.

Vladimir Habjan, urednik, je v spremni besedi zapisal: "Ne gre zgolj za avtorjevo popisovanje osebnih doživetij, pač pa za močno avtorefleksijo, pri čemer kot slikar vidi naravo in gore v barvah slikarske palete, kot glasbenik sliši mnoge subtilne glasove, doživlja gore kot pisatelj in pesnik in zna v besedah ali pesmih izraziti tisto, kar čuti intimno v sebi.

Da večer ni bil zgolj literarni, so poskrbeli Boris Kofol, Milan Vošank, Miha Pinterič in Špela Janša (foto: Jože Žnidaršič)

Odnos, ki ga ima Vošank do gora, je razviden iz naslova, pomenijo mu eno samo prihajanje, odhajanje in vračanje, brez njih mu ni živeti. V mnogih razglabljanjih med opisovanjem zanimivih in včasih skorajda neverjetnih zgodb se spominja svojih aktivnih plezalskih let, pri čemer so mnogi njegovih plezalski kolegi na gore že pozabili, sam pa se tja še vedno vrača. Pot pa mu ni bila postлана z rožicami, nasprotno, bil je

težak boj,
izklesale so ga
močne
preizkušnje.“

Prva predstavitev knjige je bila 8. oktobra v Kulturnem domu Cerknica. Predstavitev pravzaprav ni pravi izraz, bili smo namreč priča krasnemu

literarno-glasbenemu večeru. Ponovnega zmenka s knjigo smo se udeležili v ljubljanski Knjigarni Konzorcij, kjer so pogovor z avtorjem zopet popestrili glasbeniki. Čemu oz. komu daje Vošank prednost – ženski ali gori – lahko slutite, ko boste prebrali knjigo, morda pa ga boste imeli možnost vprašati, če bo tretje srečanje z njim in "Goro kot žensko" na Koroškem. Bil bi lepo, vendarle je notranjski Korošec ...

Pogovarjal sem se z Majdo Pajer

Marjan Križaj

V prostorih Knjižnice Ksaverja Meška v Mislinji je v petkovem večeru potekal literarni večer domače pesnice in pisateljice Majde Pajer. Simpatični knjižničarki Darja in Kristina skrbno pripravljata privlačne prireditve, zato se ljubitelji slovenske besede na njih radi zbirajo. Po uvodnih besedah in pozdravu Darje Hribernik sem kot vodja pogovora dobrodošlico vsem izrekel tudi sam. Prisotnim sem povedal, da bomo v tem večeru predstavil že četrto Majdino knjigo, ki jo je avtorica izdala v letošnjem juliju. Beseda o knjigi njenih

S pisateljico Majdo Pajer se je pogovarjal Marjan Križaj

pesmi *Ko se mrak oči dotakne*, romanu *Vonj črnega zlata* in kratkih resničnih zgodbah z naslovom *Kaj ima Rdeča kapica* v košarici je namreč stekla že v lanskem aprilu.

Majda je rada pisala, pa še dobro povrh, že v osnovni šoli. Ko ji je življenje odmerjalo sedemnajsto pomlad, je njeno pisanje zablestelo v rimah. Lep čas je pisala bolj zase in o tem, da bi pesmi objavila, še ni razmišljala. Preden je v *Viharniku* objavila svojo prvo pesem, pa je tuhtala še o psevdonimu. Njene pesmi pa tudi zgodbe so vedno našle prostor v *Viharniku*, *Vzajemnosti*, *Populistu* in *šoštanjki* reviji *List*. Avtorica je spoznala, da korajža le nekaj velja. Vendarle je prelila še precej črnila po papirju, preden je uresničila svojo željo po izidu prve knjige. S pomočjo spletne založbe *Katr* pa so leta 2008 izšle kar tri njene knjige. Seveda nekdo, v čigar mislih se poraja neusahljivi vir besed, ki se prepletajo v stavke bogate vsebine, ne skopari s svojimi zapisi. Majda Pajer nas je hitro osrečila s svojo duhovitostjo in spretnostjo življenja v raznotere vloge ter

veščo karakterizacijo oseb in nam podarila Magdalence. "Knjigo posvečam vsem tistim, ki se najdejo v njej," je zapisala in nas popeljala do branja. Ob pesmici na naslovni strani in receptu za peko magdalenc vprašanja Majdi ni bilo težko postaviti. Tako kot zna le ona, nam je pričarala zamisel o zgodbi samskega dekleta. Magdalena je edino ime, ki se pojavlja v knjigi. Majda jo je duhovito popeljala skozi vsakdanjo zgodbo, zato so tudi njeni odgovori navduševali obiskovalce. Še posebej zanimivo pa nam je pričarala pojasnilo, kako je lahko Magdalena ob razmišljanju na odzive ob spremembah pomislila na sito. Ali nas življenje res nenehno skuša skoraj na silo spraviti skozi drobne luknjice, je zanimalo tudi mene. Za privlačnost razgovora so ob simpatičnem mladeniču Roku Pajerju, ki nas je navdušil z zvoki svoje kitare,

poskrbela še dekleta in fantje pevske skupine *Reber iz Vinske Gore*. Da med njimi in našo mojstrico besed prijateljstvo ne tli zaman, smo vsi skupaj spoznali ob pojasnilu, da je avtorica besedila pesmi *Ljudski pevec, poetka iz naših Dovž*. Ja, Majda piše tudi tekste za pevce ljudskih pesmi in le kdo ob tej novici ne bi

zagrmel z rokami. Presenečen za zbrane ljubitelje trenutkov, ko so lahko dihali po slovensko, še ni bilo videti konca. Za še enega je poskrbela Majda Pajer, ki se je ob občudovanju materine ustvarjalnosti nalezla ljubezni do slovenskega jezika in pisanja. Dekle, ki je že v 4. razredu ob slovenskem dnevu knjige za svoj pisni sestavek prejelo najvišje priznanje, nas je tokrat očaralo z občutenim branjem odlomka iz *Magdalenc*.

Ob kraju prijetnega pogovora nam je simpatična sogovornica zaupala, da bo ob ljubezni do slovenske besede pisanju še dolgo ostala zvesta. Za navdih večera, ki je bogatil vse tiste, ki bdijo nad ljubeznijo do slovenske knjige, se je Majdi Pajer zahvalil Franc Šilak, župan Občine Mislinja. Balzam posebne sorte so zanj, ki tudi rad kaj napiše in je vprežen v voz slovenstva, pesmi in proza. Literarni večeri, na katerih svoja dela predstavljajo domači avtorji, pa so še toliko bogatejša doživetja. Nanje bo vselej rad prihajal.

Socialni izzivi

Zaposlitev – brezposelnost (drugi del)

Polonca Jakob Krejan

Mnogi zaposleni za svoje delo dobijo tako nizko plačilo, da lahko preživijo le z odrekani in so prikrajšani na številnih življenjskih področjih. V času gospodarske krize, ki je nastopila, je varnost zaposlitve vedno manjša, zaposleni se bojijo za svoja delovna mesta in prihodnost. Kako pa je z brezposelnimi?

Brezposelnost je po mnenju Cleaverja kreacija moderne industrijske družbe in ni naravni fenomen. Senjur pa pravi, da je brezposelnost eden izmed osrednjih makroekonomskih problemov in je merilo makroekonomske politike, katere cilji so visoka stopnja zaposlenosti, visoka raven proizvodnje (BDP) in visoke stopnje gospodarske rasti ter stabilnost cen.

Za brezposelno osebo se po novo sprejetem Zakonu o urejanju trga dela (ZUTD) šteje iskalec zaposlitve, ki je zmožen za delo, prijavljen na Zavodu RS za zaposlovanje (v nadaljevanju ZRSZ), aktivno išče zaposlitev in je pripravljen sprejeti ustrezno oziroma primerno zaposlitev, ki mu jo ponudi ZRSZ ali drug izvajalec storitve posredovanja zaposlitve, ter ni v delovnem razmerju, ni samozaposlen, ni poslovodna oseba v osebni družbi in enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo ter ZRSZ, ni kmet, ni upokojenec, nima statusa dijaka, vajenca, študenta ali udeleženca izobraževanja odraslih, mlajšega od 26 let. Za brezposelno osebo se po tem zakonu štejeta tudi tujec z državljanstvom države, ki ni članica Evropske unije ali evropskega gospodarskega prostora ali Švicarske konfederacije in ima osebno delovno dovoljenje z veljavnostjo treh let ali za nedoločen čas, in tujec z osebnim delovnim dovoljenjem, izdanim osebi z začasno zaščito (bolj podrobno opredelitev brezposelne osebe pa si lahko preberete v ZUTD).

Gledano malo širše je koroška regija ena izmed najstarejših slovenskih industrijskih regij. Tu prevladujejo predelovalne dejavnosti (proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov, proizvodnja iz gume in plastike, proizvodnja tekstilij), ki zaposlujejo preko 70 % vseh zaposlenih v tej regiji. V regiji je delovno aktivnih 27.818 prebivalcev, kar predstavlja 3,32 % vseh delovno aktivnih v državi. Število delovno aktivnih prebivalcev se je v letu 2009 zaradi recesije, ki je zajela svetovno gospodarstvo, tudi na Koroškem zmanjšalo. Največje težave regije pa so že dalj časa povezane s tekstilno in lesno industrijo. V zadnjih mesecih brezposelnost v koroški regiji narašča, kar nam kažejo tako stopnja registrirane brezposelnosti kot tudi podatki o številu brezposelnih oseb. Stopnja registrirane brezposelnosti je nad slovenskim povprečjem (12,1 %), brez dela je 13,7 %* aktivnega prebivalstva regije. V septembru 2010 je bilo na tem območju 4.424 registriranih brezposelnih oseb. Prevladujejo naslednje značilne skupine brezposelnih oseb: brezposelne ženske, dolgotrajno brezposelni, trajno presežni delavci in stečajniki, brezposelni, stari 50 let in več, in brezposelni invalidi ter brezposelne osebe

brez izobrazbe in brezposelne osebe s III. in IV. stopnjo strokovne izobrazbe (SUR5, 2010).

Kaj storiti v primeru brezposelnosti?

Prvi korak je prijava na ZRSZ. Na sprejemnem informativnem mestu se dobijo vse informacije o tem, kako se prijaviti in kaj se pri tem potrebuje, kako se pridobi denarno **nadomestilo**, kako se uredi **obvezno zdravstveno zavarovanje v času brezposelnosti**, katere so osnovne pravice in obveznosti brezposelnih oseb.

Informiranje je brezplačno in dostopno vsakomur, pri tem pa je zagotovljena anonimnost. ZRSZ ima tudi Centre za informiranje in poklicno svetovanje, v katerih poleg informacij o poklicih dobite tudi informacije o izobraževanju in usposabljanju, trgu dela in iskanju zaposlitve. Večino informacij se lahko pridobi tudi na spletni strani ZRSZ. Njihova najnovejša e-storitve pa je **e-svetovanje**.

V kolikor je oseba upravičena do denarnega nadomestila, ga bo prve tri mesece prejela 70 %, v nadaljnjih mesecih pa 60 % njene povprečne plače v zadnjem letu. Čas prejemanja denarnega nadomestila je od 3 do 24 mesecev in je odvisen od let zaposlenosti:

- 3 mesece, če so bili zaposleni 1–5 let,
- 6 mesecev, če so bili zaposleni 5–15 let,
- 9 mesecev, če so bili zaposleni 15–25 let,
- 12 mesecev, če so bili zaposleni več kot 25 let neprekinjeno,
- 24 mesecev, če so starejši od 55 let in so delali neprekinjeno 25 let.

Drugi korak je obisk svetovalca na centru za socialno delo, ki bo pojasnil možnosti za uveljavljanje denarne socialne pomoči.

Oseba je upravičena do denarne socialne pomoči v kolikor nima prihrankov oziroma premoženja, ki dosega ali presega višino 60 osnovnih zneskov minimalnega dohodka. Minimalen dohodek, od katerega je mogoče pridobiti denarno socialno pomoč, od 1. julija 2010 znaša:

- za samsko osebo in prvo odraslo osebo v družini: 229,52 EUR,
- za vsako naslednjo odraslo osebo v družini: 160,66 EUR,
- za otroka: 68,86 EUR,
- povišanje za enostarševsko družino: 68,86 EUR.

Samski osebi oziroma družini se lahko kot posebna oblika denarne socialne pomoči dodeli **izredna denarna socialna pomoč**, če se ugotovi, da se je samska oseba ali družina iz razlogov, na katere ni mogla ali ne more vplivati, znašla v položaju materialne ogroženosti oziroma če izkazuje izredne stroške, ki so vezani na preživetje, ki jih z lastnim dohodkom ali lastnim dohodkom družine ne more pokriti.

Tretji korak je uveljavljanje pravic iz Jamstvenega in preživninskega sklada. Pravico do izplačila iz jamstvenega sklada imajo delavci, ki jim je prenehalo delovno razmerje zaradi insolventnosti delodajalca ali so izgubili delo zaradi izbrisa iz sodnega registra brez likvidacije po zakonu o finančnem poslovanju, postopkih insolventnosti in prisilnem prenehanju. Upravičenci lahko prejmejo **denarna sredstva** v višini največ 4,5 minimalnih plač.

Opisane pravice brezposelnih so predvsem na nacionalnem nivoju, vendar podeljuje **denarno socialno pomoč** ogroženim tudi **občina**, zato je

potrebno v hudi stiski poiskati pomoč tudi tam. V Mestni občini Slovenj Gradec podeljujejo pomoč po Pravilniku o dodeljevanju občinskih denarnih socialnih pomoči v Mestni občini Slovenj Gradec. Namenjena je tistim posameznikom ali družinam, ki se zaradi trenutnega dogodka, nastalega brez njihove krivde (nenadna izguba zaposlitve, elementarne nesreče, nenadna bolezen ipd.) znajdejo v situaciji, ko potrebujejo pomoč za kritje nujnih življenjskih stroškov. Višina pomoči je omejena na dohodek posameznika ali družine, ki mora biti v zadnjih treh mesecih nižji od minimalne plače posameznika oziroma družine. Tako podeljujejo pomoč ogroženim tudi vse ostale koroške občine, vendar se pogoji o dodelitvi in višini razlikujejo od občine do občine.

In še epilog: nastala situacija ne povzroča le, da postanemo črnogledi, pesimistični, ampak nam jemlje tudi energijo, ki je nujno potrebna za aktivno reševanje našega stanja. Osredotočimo se raje na "jutri" in na to, kako bomo probleme čim prej rešili. Razmislimo o tem, kaj lahko storimo zase v kratkoročnem smislu in pokličimo prijatelje, znance, poizvedujmo in raziskujmo, kaj bi lahko bil naš naslednji korak.

- Viri:
- Cleaver, T. (2007). Understanding the world economy. New York: Routledge.
  - Senjur, M. (2001). Makroekonomija. Maribor: Založba MER-MER Evrocenter.
  - Zakon o urejanju trga dela (ZUTD), Ur. l. RS, št. 80/2010.
  - Pravilnik o dodeljevanju občinskih denarnih socialnih pomoči v Mestni občini Slovenj Gradec, Ur. l. RS, št. 29/2009.
  - Statistični urad RS, september 2010, stat-si, Statistični letopis, Prva statistična objava, Statistične informacije.

¹ Bruto domači proizvod.
* Podatki se nanašajo na september 2010.

Se vidimo v letu 2011

Upravni odbor Društva upokojenih koroških gozdarjev je na predpraznični seji optimistično in zadovoljno pripravil plan aktivnosti za prihodnje leto. Osrednji dogodek bo letno srečanje upokojenih gozdarjev, ki bo v Slovenj Gradcu v času državnega prvenstva gozdarjev Slovenije, ki ga v prihodnjem letu organizira Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec. Druženje pa ni omejeno samo na ta, en dogodek; v skrbi drug za drugega se povezujemo preko poverjenikov in se obiskujemo, posebno skrbno pa spremljamo ostarele in bolne in jim nudimo pomoč, če jo potrebujejo. Ne pozabimo niti na osebne jubileje, ki jih, predvsem "okrogle", posebej obeležimo. Ob zaključku leta bomo poverjeniki tudi letos obiskali vse člane in jim ob voščilu izročili darilo.

Upravni odbor želi vsem svojim članom, zaposlenim v Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec, d. d., in v njegovih povezanih družbah, zaposlenim v Zavodu za gozdove Slovenije, v Območni enoti Slovenj Gradec, ter vsem bralcem Viharnika lepe praznične dni ter obilo sreče, zdravja in zadovoljstva v novem letu 2011, članom pa še posebej: "Se vidimo na srečanju 2011!"

Predsednik upravnega odbora Jože Logar

UPRAVNI ODBOR DRUŠTVA UPKOJENIH KOROŠKIH GOZDARJEV; MED NJIMI DARJA HAIN IN IDA ROBNIK

EstEtika

Passion de Pressheren

Milena Cigler

V soboto, 4. 12., je v Kulturnem centru Ravne na Koroškem gostoval zanimiv duet: Andrej Rozman - Roza in Ciril Horjak - Dr. Horowitz. Predstavila sta "knjižico za 3 evre", humoristično obarvano knjigo o življenju in delu dr. Franceta Prešerna z ilustracijami uveljavljenega umetnika Cirila Horjaka, domačina z Raven, živečega v Ljubljani.

Pred Rozmanovo pripovedjo o tem, kako je napisal knjigo, je Ciril ob pripovedovanju tudi vizualno prikazal svoje dvomesečno delo z avtističnim dečkom, ki je na koncu "šolanja" pri njem ustvarjal samostojne slike oz. stripovske figure Mikija Miške in Racmana Jake. Povedal je marsikaj o avtističnih otrocih, kar pa zahteva posebno zgodbo, ki je danes nimam v planu, saj je poudarek na obletnici Prešernovega rojstva.

Passion ima podnaslov Zgodovinska akupressura in prikaže nekatera dejstva, ki jih je Rozman preštudiral po natančni proučitvi življenjepisa Prešerna. Jezik je narečje iz Vrbe, kar dodatno popestri zgodbo. Primer: Ko se Matija Čop po šestletni profesuri iz vrne Lvova, bere neko pismo: »Nd tem, kr tle pišejo, sm tko zlo obupan. De mi je še najbl zanimiv Jakob Zupan, od kerga poezija nima drugih kvalitet razen te, da je na srečo ni mogoče razumet. "In potem navaja poezijo Jakoba Zupana, od katere si k'r zmešan: »Lezli bolj neger sladost drug mili! Shup lade uzhitel!"

No, smešen za crknit je v tem smislu ves Passion, slike pa posrečene. Prešeren v mladosti, v polni moči in v "odhajanju" s podočniki. Koseski je predstavljen dokaj realno in to me je razveselilo. Ker v šoli so nam ga "zatajili", čeprav je tudi zanimiv, seveda pa po genialnosti Prešerna ne dosega.

<http://www.ravne.si/index.php?site=vsebine&nid=6165&kat=291&lang=1>

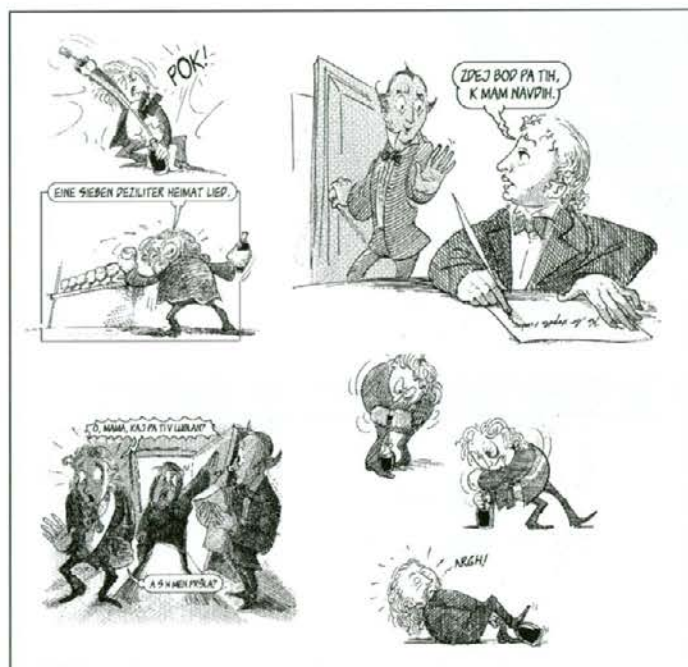

Naslovnica (ilustriral Ciril Horjak)

Prešeren prešerni

Marta Krejan, prof.

Odločila sem se, da bom tokratno EstEtiko posvetila Francetu Prešernu. Ni prvič in zadnjič tudi ne, saj si pesnik to vendarle zasluži. Skoraj neprekosljivi romantik je v tokratni številki Viharnika posredno predstavljen v besedilu Milene Cigler. Milena je bila na predstavitvi knjižice Passion de Pressheren, katere stvaritelja sta Andrej Rozman - Roza in Ciril Horjak - Dr. Horowitz. Slednji je knjižico opremil z duhovitimi ilustracijami, kako je z besedilom, pa je povedala že Milena. Tokrat ne bom pisarila in razglabljala, pogledjte si raje par sličic, ki jih je za knjižico narisal Dr. Horowitz.

Ciril Horjak – Dr. Horowitz

Rojen 1975 v Slovenj Gradcu.

Konča Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo, smer grafični oblikovalec.

Poroči se z Ravenčanko, naredi tri otroke.

Umetniške stripe zamenja z izobraževalnimi, s katerimi zasluži dovolj denarja, da so otroci siti in obuti ter da plača kredit za stanovanje v Ljubljani. Stripe vedno ustvarja skupaj z ljudmi, ki jim je strip namenjen.

Z izrednim veseljem ilustrira najbolj bran in po njegovem mnenju edini pravi časopis v državi: Večer.

O stripu kot gostujoči predavatelj govori na Filozofski fakulteti v Ljubljani, Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje ter Fakulteti za humanistične študije v Kopru.

RAČUNALNIŠKE DROBTINICE

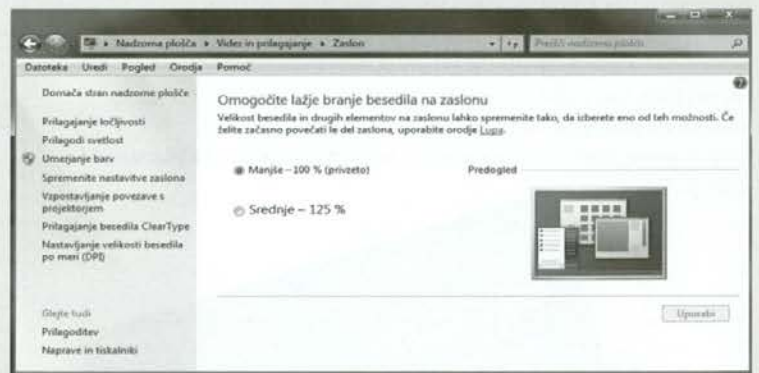
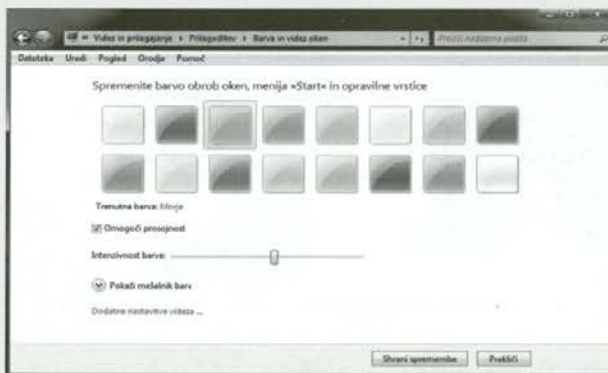
Windows 7 in prazniki

Zoran Laznik, MCSA

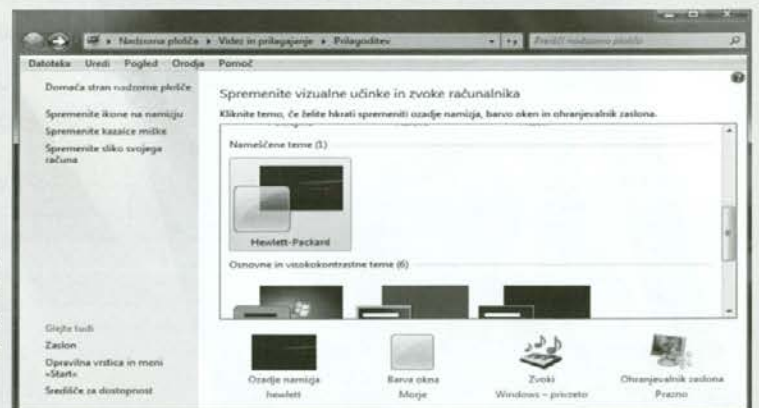
Za praznike zelo radi okrasimo mizo s prazničnim prtom in z različnimi dekoracijami, ki nam polejšajo praznično vzdušje. Danes preživimo veliko časa pred računalniškimi namizji, zato lahko tudi z Windows 7 pričaramo praznično vzdušje na našem namizju računalnika.

Ozadje namizja z Windows 7 lahko poleg ene same slike prikaže diaproyekcijo slik. V projekcijo lahko vključimo svoje slike ali jih prenesemo z medmrežja, jim dodamo kljukico, shranimo spremembe in že so vključene v našo projekcijo. Naredimo in shranimo lahko poljubno število diaproyekcij – za vsake praznike ali razpoloženje drugo.

Prav tako lahko spremenimo barvo obrobe okna, menija Start in opravilne vrstice. Z desno tipko miške kliknete Namizje in nato Prilagodi. Kliknite Barva okna, izberite barvo in določite intenzivnost barve. Kliknite Shrani spremembe.

Z vedno boljšimi zasloni in večjo resolucijo le-teh so črke postale za branje na zaslonih v originalni ločljivosti vedno manjše. Za lažje branje besedila na zaslonu si jih lahko povečamo. Z desno tipko miške kliknete Namizje in nato Prilagodi. Kliknite zaslon, izberite zeleno velikost in kliknite Uporabi.

Prav tako lahko po svojih željah spremenimo zvoke, ki jih slišimo ob dogodkih v računalniku, in ohranjevalnik zaslona. Posamezne spremenjene dele (slike, barve in zvoke) lahko shranite kot novo temo za poznejšo uporabo. Prav tako kot praznični prt za naslednje praznike.

Z desno tipko miške kliknete Namizje in nato Prilagodi. Spremenite ozadje namizja, barvo okna in zvoke. Spremembe bodo postale del nove "neshranjene teme". Kliknite možnost Shrani temo. Vnesite ime teme, nato pa izberite možnost Shrani. Tema bo shranjena v mapi Moje teme.

Muzikanti iz zadnje vrste

Marjan Čuješ

Foto: arhiv Marjan Čuješ

Pihalni orkestri so bili tudi nekoč glavni spremljevalci vsake vaške proslave ali občnega zbora. Zelo naporni so bili pogrebi, sploh ker smo znali le tri ali štiri žalostinke. Ko je našemu članu umrl oče, smo spremljali krsto dva kilometra daleč. Mi smo korakali na čelu, za nami župnik in ministrant, nato pa kočija s krsto in ostali. Kadar smo mi prenehali igrati se je oglašil župnik z molitvami in s psalmi. Ko smo se bližali pokopališču in bili že nekaj časa tiho, se je župnik Matej Močilnik za mojimi hrbtom pošalil: "Ali vam je že tudi vsega zmanjkalo?" Tistih par žalostink si je verjetno zapomnil za dolgo časa, medtem ko mi njegovih latinskih verzov tako ali tako nismo razumeli. Se pa spominjam pogreba, ki je mejil že na romantično. Ko je umrla mati danes zelo priznanega skladatelja Lojzeta Lebiča, smo pri odprtem grobu čakali prav nanj, da se poslovil od nje. Študiral je v Ljubljani, domov pa naj bi prišel z večernim vlakom, ki pa je imel zamudo. Sneg je naletaval, mi smo se pa stiskali ob cerkvenim zidu in pri svetlobi sveč občasno igrali. Učiteljica ga. Lebič me je poučevala v drugem razredu po koncu druge svetovne vojne, že v slovenskem jeziku, njen mož pa v petem. Na to ugledno družino imam same lepe spomine. Tudi na Lojzeta, ki je bil odlični nogometaš pri takratnem Korotanu. Na neki športni prireditvi smo igrali na stadionu neko dolgo češko skladbo. Ob podelitvi priznanj bi morali z igranjem prekiniti, ker pa tega nikoli nismo vadili, nas kapelnik ni mogel ustaviti. Nekaj časa je živčno skakal in mahal pred nami, dokler nismo počasi le utihnili vsi razen enega klarinetista. Ta pa ni odnehal in da ni cvilil sam, sem poprijel z basom še jaz, za menoj pa vsi ostali. Na jezo organizatorja smo skladbo zaigrali do konca in se šele nato skregali oziroma oz. nasmejali. Takrat smo bili res vredni tiste Brančurnikove pripombe v uvodu tega pisanja. Nastopov v dvorani na kakem občnem zboru krajanov smo se pa kar malo bali. Najprej smo pogledali, ali je v dvorani tudi nek občan, ki se je k razpravi javil vedno zadnji, in to pod točko razno. V roki je stiskal majhen listič s kopico vprašanj, z odgovori pa ni bil nikoli zadovoljen. Po njegovi zaslugi smo v našem kraju kot prvi na Koroškem dobili oglasne deske z osmrtnicami. "Farni zvon že zvoni, ne pove pa komu," je upravičeval svoj zahtevek po teh objavah. Čeprav se ni zavzemal zase, ampak za dobro vseh krajanov, smo se godbeniki na odru ob maratonskih razpravah v dvorani le dolgočasili. Pa ne vedno. Za mojimi hrbtom je igral na boben Fridi. Tako smo ga ljubkovalno klicali. Velik veseljak je bil in zmeraj pripravljen za šale. Pijača se ga sploh ni prijela. Če bi je naj bilo preveč, je mirno stopil kar s kozarcem v roki na prvi primeren kraj, si olajšal želodec in mirno pil naprej. Z vodo, ki se mu je pa na neki dolgi proslavi nabrala v mehuru, pa ni mogel opraviti tako na lahko. Sanitarije na odru so bile zaprte, prerivati se med muzikanti, odkorakati izven dvorane in se nato vrniti se mu pa ni dalo. Ko me je že tretjič dregnili s tolkalom med rebra in živčno spraševal, kaj naj stori, sem mu dejal: "Daj mi mir, če pa ne moreš zdržati, pa spusti vodo za boben, saj nas iz parterja dvorane tako nihče ne vidi, pa še kregajo se!" Prislunhnil sem živahni razpravi, nakar sem z grozo v očeh opazil lužo, ki se je nabirala pod mojimi stolom in se pripravljala, da steče po deskah v dvorano. S podplatom čevlja sem popeljal vodo po prašnem odru do mojega sosedja Jurca, ta pa jo je hladnokrvno vodil naprej do luknje v deski na tleh odra, kjer je verjetno ravno za ta namen izpadla grča in nas rešila zadrege. Ko sva z Jurcem opravila z vodo, sva se ozrla nazaj. Štefan s činelami v rokah je samo migal z brčicami in s težavo zadrževal smeh,

Koncert v Mozirju leta 1980; z Ivanom Gradiškom v sredini

Fridi se je pa škodoželjno režal, drgnil oba kazalca in kazal šlekpac, češ če sem mislil, da si ne upa. Tisti hip sem pomislil, kako bi bilo, če bi takrat na odru uprizarjali gledališko igro. Prišepetovalec pod odrom bi moral imeti dežnik, če bi hotel pomagati igralcem, ki so pozabili tekst. Ampak ob gledaliških predstavah so bile sanitarije za odrom odprte in te zgodbe ne bi bilo.

Takrat ko še nismo bili gospodje, tovariši pa nismo hoteli biti, smo se klicali samo po imenih. Tudi Avgust Jurc je bil za nas le Gustl, ki pa je imel to lastnost, da ga nisi mogel z ničemer presenetiti. Vedno se je znašel na svoj šaljivi način. Kot tisti kramar, ki je prodajal Jezuščke in je na vprašanje, kaj stori, če se mu kateri pri rezljanju ponesreči in ni podoben Jezusu, odrezal: "Takrat ga pa črno pobarvam in kot Luciferja prodam!" Nekoč smo igrali na mejnem prehodu na Holmcu. Pili smo tudi pijačo avstrijskih carinikov in vedrili pod nadstreškom. V steklenico, ki jo je neko postavljal pod kap, se je medtem natekla deževnica. Ponudil sem jo Jurcu, rekoč: "Gustl, ali boš malo šnopsa?" "Daj sem!" mi je vzel steklenico in napravil dva globoka požirka. Svetlo me je pogledal, pokimal in pohvalil: "Moj duš, je dober šnops," in podal steklenico sosedu. Tudi ta se vsebini ni odrekal, zato pa je odvrnil steklenico in namesto Jurca zaklel. Nikoli ne bom pozabil, kako je nas začuden gledal dirigent, ker radi basistov ni mogel začeti z dirigiranjem. Instrumente smo sicer držali na ustih, pihali pa od smeha, zato ker je Gustl svojemu sosedu dejal, naj poišče skladbo z naslovom Kramp zabuli, ki je pa med svojimi notami seveda ni našel, saj je šlo za Karambambuli, kot se je skladba res imenovala.

Pod predsednikom Vladom Petričem in s prihodom dirigenta Julijana Burdzija, Poljaka, je pričela rasti tudi kvaliteta našega orkestra, ki je vsa povojna leta samo životali. V kratkem času smo prišli do sodobnih uniform in boljših instrumentov. Novi dirigent si je veliko upal. V sedemdesetih letih in v tistem, za nekatere tako prekletem režimu smo igrali ne samo pri procesijah ob lepih nedeljah, ampak tudi na cerkvenem koru, ob pevcih, pa nas nihče ni ne zasljal in ne zaprl.

Pravi način dela z orkestrom pa smo spoznali, ko je prevaljsko godbo prevzel Ravenčan Ivan Gradišek. Zame, ki nimam glasbene šole, je bilo teoretično predavanje in spoznavanje različnih skladb, not in ritmov zelo zanimivo. Vedno pa tisti v zadnji vrsti le nismo bili pri stvari. Ko nas je dirigent nekoč presenetil z vprašanjem, kaj pomeni v notah napis poco, poco, piu mosso (umirjeno, počasi), se je Gustl odrezal: "Pok bi pil mošto," in učne ure je bilo radi splošnega smeha konec. Verjetno pa tudi radi žeje, ki je na naših vajah nikoli ni manjkalo. Z Ivanom Gradiškom je postalo tudi sodelovanje z ravnskim orkestrom zgledno, kar do tedaj ni bila praksa. K nam so prihajali po potrebi v pomoč tudi ravnški godbeniki.

Nekoč je Jurca podražil kolega na basu Slavko Ravnjak z Raven: "Gustl, včeraj sem pa poslušal, kako si basiral!"

"Kako pa?" je bil radoveden ta.

"Jurc, kurc, Jurc, kurc, se je slišalo."

"Aha? A samo to si slišal? A na koncu, ko zatribim kurba Ravnjak, tega pa nisi slišal?" se Jurc ni zmedel. Taka zbadanja so med nami pogosta in niso zlonamerna, saj se zavedamo, da smo le amaterji, ki v orkestru ne sodelujemo radi slave ali denarja, ampak zgolj radi vesele družbe in opisanih dogodivščin, kakršne si pa lahko bolj kot drugi privoščimo le muzikanti v zadnjih vrstah.

In zakaj sem največ vrstic namenil prijatelju Jurcu? Ker me je že v otroških letih na poučen način opomnil na spoštovanje starejših in ker mi je bil mnogokrat vzgled, kako se lahko trenutne težave v življenju rešujejo tudi na drugačen, bolj veder način. Njemu to uspeva, kar še vedno dokazuje pri najinem slehernem srečanju. Trideset let sva bila skupaj. Sprva pri pleh muziki nazadnje pa že pri pravem orkestru, ki se lahko meri tudi z drugimi v naši regiji. On je ostal zvest stari sredini, sam se pa bližam drugi tridesetletnici pri drugem orkestru, kar pa je že druga zgodba. To je le dokaz več, kako leta hitro teko. Kmalu bo novo leto 2011 in vsem bralcem Viharnika želim ob zdravju in sreči tudi veliko veselih srečanj z znanci in prijatelji, ki si to zaslužijo in ki so nam pripravljeni polepšati naše dni!

Prvo leto (1970) z novim dirigentom Julijanom Burdzijem, stoji skrajno levo

Igranje pred gostilno Krištan na Fari leta 1975

Menedžerka in kozel

Milena Cigler

Foto: Peter Gorenšek

Lanskega oktobra je prišel znanec Zdravko popraviti splošni vtis in videz naših žlebov, ker je iz njih veselo rasla plejada gozdnih sadik: od jerebrike, bora, smreke in breze in grozilo je, da bomo potom maha v žlebovih postali gozdni posestniki in seveda davčna uprava ne bo dolgo odlašala ...

Pride torej Zdravko. Sosed je na srečo posestnik velike *lojtre* in ko se privleče do vrha, ne ve, ali bi pulil ali grabil ali zajemal z lopatko, pa me, gospodarico, pokliče: "Imaš karkoli, s čimer bi obenem pulil sadike in odmetaval mah iz žlebov?"

Kar naenkrat se iz hleva zasliši predirljiv: "Meeeeeeeeeeeeeee!"

Torej: Zdravko na *lojtri* čaka, kakšno orodje mu bom prinesla, jaz pa letim v hlev in vidim, da se Pika prska. Kot s propelerjem maha z repom in se obupno dere! Tečem v kuhinjo in v zmedi vzamem zajemalko za juho in jo nesem Zdravku: "Zdravko, Pika se prska, kaj naj storim?"

"Kaj zdaj, hočeš čiste žlebe ali mladiče?" vpraša malo sarkastično.

"Oboje!"

"Kako oboje? Obojega ne moreš, odloči se!" "Glej, Zdravko, Mario Curie so vprašali, ko je bila še dekle, če hoče za rojstni dan v opero ali bi raje jezdila konja. In ona je odgovorila: 'Na konju bi jezdila v opero!' A tu ne gre tako?" "Ne, naj koza počaka, jaz sem pomemben oz. žlebovi. A hočeš, da ti na glavo teče dež, ko boš stopila iz hiše?!" Z vzdihom se vdam v usodo in drug dan peljem Piko in Lisko (naknadno se je še ona začela dreti) prijatelju Štefanu na pašnik. Ko je Pika zagledala kozla, je ubrala sprint, da je nismo dohajali, ko pa je bila z njim v ogradi, mu je ušla nazaj ven. "Čudne koze imaš ti," je menil Štefan. "Pusti ju tu cel teden, se bodo že zmenili," je še v smehu dodal. "Zmenila" se je Pika, Lisko sem morala pa čez mesec ponovno voziti po istih opravkih.

Glede na to, da vnukinja Dunja ne dovoli prodati kozic, imamo zdaj že štiri: Lisko, Piko, Belko in Sladko. Letošnjo jesen je nastal spet isti problem: kako jim zagotoviti kozla? O, sveti Frančišek Asiški, jaz ne bi rada vozila štirih koz v Mežico ali v Brezno, za druge kozle pa ne vem. Pa me je svetnik, zavetnik živali uslišal. Bilo pa je takole: sosed Oliver je na tomboli zadel kozla. Resnično, pravega *poka*, kot pravimo na Koroškem. Pa vprašam Matejo, ki je pribzela k nam, ali naj ga kupim ali ne,

Mateja po odločno: "Seveda! Ali boš s cliom vozila štiri koze h kozlom? Menda nisi tako ubrisana?"

Pa greva z Martino po kozla. Oliver naju pelje v hlev, ki je ves preurejen v zajčje oz. kunčje bivališče. Kozel, debel rumenko na povodcu za psa, je zajčje brikete.

"A je bil že kdaj zunaj?" previdno vprašam. "Ne, ker nimamo časa goniti ga ven, saj veš, da smo upokojenci!" je odrezal Oliver. Pogajamo se za ceno in ker se dobro izide za naju, ga peljeva k najinim kozam. Te grdo gledajo prišleka, zato ga priveževa posebej. "Ker se še ne prskajo, potem bo pa vse v redu," meni Mateja in midve jo seveda ubogava, saj je njen ati včasih imel koze in ona že ve, kako je s tem.

Drugo jutro pride vnukinja Dunja in koze peljeva na pašo. "Babi, a na paši bo skakal po kozah in jim dal seme?" vpraša otročaj. "Mogoče ja, mogoče ne! Bova videli!" Ko pride kozel na pašnik, se navdušeno vrže na svežo travico, ki je ni še nikoli videl, in tako je minil dan brez dajanja semena, kakor se je izrazila Dunja. V hlevu kozel pohlevno uživa dobrote, ki jih jaz pripravljam po recepturi iz Iva Franiča in vse je mirno in zadovoljno.

"Poskusi ga dati k Piki," svetuje Mateja, ko ji potožim, da je kozel premiren. Ampak Pika je topoumna, odkar so jo napikale ose, in se zaganja vanj iz višine ter buta z glavo v njegovo, da ga komaj rešim. Alpinistka Belka pa je tako ali tako takoj na ograji boksa in z zanimanjem opazuje trkanje z glavo.

"Pa ga daj k Liski in Sladki," reče Mateja, ki se ne more načuditi nenavadnemu obnašanju Pike. Liska in Sladka se poženeta ven iz boksa in vdreta h kuram, tako da nastane splošen direndaj. Kure se dvignejo na ograjo, petelin Koki pa se dere kot obseden.

"Veš, kaj, pustimo jih same, mogoče se bodo zmenili brez nas!" predlaga Mateja in greva v hišo, ne moreva pa spraviti iz hleva male Dunje.

"Jaz bom pazila nanje," nama obljubi, čez eno uro pa se pojavi na vratih jedilnice in slovesno oznani: "Uspelo je, privezala sem Piko in Lisko k jaslim in Rumenko jima je dal seme!"

"Kako bister otrok!" je vzkliknila Mateja, jaz pa sem od začudenja skoraj padla s stola.

NAGRADNA BOŽIČNO-NOVOLETNA

K R I Ž A N K A

	GLAVNO MESTO JORDANIJE	ŽENSKO IME	GRGIČ DUŠICA	LAH IVAN	SNEŽNA HIŠA ESKIMOV	GESLO	POLAGALEC TAPET
STROKOVNJAK ANGLEŠ. JEZIKA						▼	
VMESNA GLASBA							
ANTONIO VIVALDI				NASPROT. OD GRD DROBEN NOVEC			
NANUT ANTON			KULTUR. RASLINE RAZV. STOPNJA ŽIVALI				
	SAD VINSKE TRTE	LALO EDOUARD OZKE ODPRTI-NE			NERALIČ TOMISLAV		
ŠČUREK					OCVIRK ANTON		
STVARI					NATAŠA ROGELJA		
JE IZ BRONA					TEKOČ ZA PITI		
▶							TROPSKI SADEŽ
	ZASTAR. IZMENA	VRSTA MOKE	ERIKA AŠIČ	DEL ROKA-VICE	KORA-JŽEN DEL VOZA		
							GARDNER UNITED NATIONS
PREROD					VREDN. LISTIČ ŽENSKO IME		
OBSIJAN Z MOČNO SVETLOBO					GLAV. M. FILIPINOV ENOTA TLAKA		
SEGRE EMILIO			SIJATI ALIDA VALLI			ANICA ČEPIN	POLT
FENI-ČANSKA BOGINJA LJUBEZNI				OD SONCA OBRNJEN KRAJ			GRŠKA ČRKA
DANES ZJUTRAJ				AVTOR: ANA HUDE-RNIK	ČENČA		PTICA PEVKA

REŠITEV POŠLJITE NA NASLOV UREDNIŠTVA: UREDNIŠTVO VIHARNIK, VORANČEV TRG 1, 2380 SLOVENJ GRADEC
DO 20. JANUARJA 2011. IŽREBALI BOMO TRI NAGRADE.

Emi Šertel v slovo

13. februar 1938–23. november 2010

Življenjska pot Eme Šertel se je začela 13. februarja 1938. leta na Tertjakovi domačiji v Mali Mislinji. Njeni starši so se na to kmetijo preseli s posestva Čaško izpod Črnega vrha. Bila je četrta po vrsti izmed sedmih otrok. Kar hitro, pravzaprav že v svojih otroških letih, se je morala soočiti s širnim svetom. Očitno je to pri njej povzročilo dozorevanje v osebo, ki se je znala znajti in boriti zase. Iz vseh teh preizkušenj je ohranila le dobre plati tega sveta in jih prenašala tudi na nas, na bližnjo okolico. Zgodnja smrt očeta jo je še bolj utrdila v samostojnosti. Tudi smrt mame in dveh bratov je kasneje mirno prenesla.

Z življenjskim sopotnikom gozdarjem Andrejem sta si zaradi moževe službe v Črni na Koroškem tam ustvarila primerno bivalno okolje. Dve hčerki in prijetni sosedje so naredili njuno življenje še lepše. Topline in prijaznosti njene družine so bili deležni vsi. V želji po približanju njenim in moževim koreninam sta se odločila na Legnu pri Slovenj Gradcu zgraditi hišo.

Ko je bila hiša v Slovenj Gradcu že zgrajena, sta se le stežka odločila zapustiti Črno in seveda vse prijetne ljudi, ki so ju tam obkrožali. Domek na Legnu je dajal nove možnosti in priložnosti, nova znanstva. Emino veselje so povečale še vnukinje, ki so jo imele zelo rade. Po upokojitvi je smrt moža vplivala na njeno nadaljnje življenje. Čas pa počasi celi tudi take rane. Svoj nadaljnji moto življenja našla tudi v druženju z raznimi somišljeniki svoje generacije in z obiski Čaškega, kjer je imela svoj košček zemlje. V sožitju z neokrnjeno naravo je koristila njene sadove in njene darove. V družbi dobrega prijatelja in sorodnikov je uživala v odkrivanju skritih in manj skritih stezic Pohorja. Polni volje do življenja so ji v urejenem okolju mirno tekli dnevi.

Nenadni hudi boleznji je Emi z vso energijo in močjo ter s pomočjo medicine za kratek čas uspelo kljubovati, 23. novembra 2010 v popoldanskih urah pa je v slovenjgraški bolnišnici prenehalo biti njeno srce.

Ob tej priložnosti se ji še enkrat zahvaljujemo za vse, kar nam je dobrega storila. Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Počivaj v miru, draga Ema!

Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Hvaležni: Hčerka Ana in Tatjana z družino ter njen iskreni prijatelj Janko

Franc Gaberšek

31. julij 1926–16. november 2010

Turoben je bil tisti sobotni dan. Kot bi narava hotela deliti našo žalost ob slovesu od Mežnarjevega dedija Franca Gaberška, katerega srce je v torek zjutraj za vedno prenehalo biti. Spominjali se ga bomo po njegovi marljivosti, poštenju in mirnem značaju, predvsem pa po njegovem vedno vedrem nasmehu, ki je človeku segel do srca. Pred štirimi leti, ko je praznoval osemdeseti jubilej, je za Viharnik strnil svojo življenjsko zgodbo s preprostimi besedami, ki so se glasile: "Težki so bili tisti časi, ko je bilo treba trdo delati za preživetje, pa vendar lepi."

Tako je vdano prenašal življenjske udarce, a vseeno znal ceniti drobne trenutke, ki so ga neizmerno osrečevali. Franc se je rodil 31. julija 1926 v Šmartnem ob Paki v družini, kjer so že bili sestra in dva brata. Svoje zgodnje otroštvo je preživel pri dedku in babici na

Plešivcu nad Velenjem, nato pa se je preselil k materi v Podgorje, kjer je bil za pastirja. Pozneje je po kmetijah opravljal razna priložnostna dela.

Še kot mladeniča ga je zatekla druga svetovna vojna, po koncu katere je moral še na dosluženje vojaškega roka tja daleč od doma – ob romunsko mejo. Ko se je končno vrnil domov, je spoznal svojo Štefko in se oženil na Garbusovo domačijo na Legnu, kjer sta si s svojimi devetimi otroki ustvarila veliko družino. Na premajhni kmetiji pa ni mogel nasititi vseh lačnih ust, zato se je moral zaposliti. Sprva je delal v kamnolomu, nato pa vse do upokojitve kot gozdni delavec v pohorskih gozdovih. Poleg vsakodnevnih skrbi za preživetje ter trdega ročnega dela je moral okusiti pekel zaradi prerane izgube svoje žene Štefke in štirih otrok. Preostali otroci so odrasli, šli vsak zase in si ustvarili svoje domove. Ker na jesen svojega življenja ni hotel ostati sam, si je na Selah našel svojo novo življenjsko sopotnico Hedviko, s katero se je poročil in za svoja sprejel tudi njena sinova. Tako je dokazal, da je bil vedno pripravljen razdajati svojo veliko očetovsko ljubezen, ki je na njegovem družinskem drevesu obrodila bogate sadove. Ponosen je bil na vse svoje vnuke in pravnuke. Letos pa mu je bila dana čast, da je prvokrat postal prapradedeček.

V zadnjih mesecih, ko so mu pojenjale moči, si je še kako želel, da bi lahko tudi svojemu prapranuku pripovedoval zanimive zgodbe svojih doživetij pri partizanih in mu pokazal katero od svojih odlikovanj, ki si jih je bil priboril v težkih vojnih časih. Zagotovo je hrepenel, da bi svoje najmlajše lahko učil mojstrstva čebelarstva, ki ga je z velikim veseljem opravljal od devetega leta, a usoda je šla svojo pot. Zdravje se je začelo krhati, vedno hujša bolezen ga je premagovala in ga telesno prikovala na bolniško posteljo, kljub vsem bolečinam in trpljenju pa ni omajala njegove močne volje, da bi se lahko vrnil domov. Tja, kjer je čutil, da ga imajo radi ... Tja, kamor pa se nikoli več ni vrnil.

Zapustil je svoje najbližje v veri, da so občutili njegovo veliko hvaležnost, ko so mu v zadnjih najhujših dneh stali ob strani. Hvala Hedviki in Milanu za vso skrb in nego na njegovi poslednji poti.

Tako je dokončana in zapisana zgodba Mežnarjevega dedija, ki jo je bil za javnost ob svojem okroglem jubileju nič hudega sluteč začel sam pripovedovati.

Zapisala: Nevenka Knez

Jože Šolar

1923–2010

V mrzlih novembrskih dneh smo se za vedno poslovili od našega dragega Jožeta Šolarja, po domače Hribernikvega Pepija z Gmajne.

Rodil se je pred 87 leti na Hribernikovi domačiji v družini, kjer je bilo šest otrok. Osnovno šolo in mladost je preživel v domačem kraju. Leta 1944 je bil mobiliziran v nemško vojsko; odpeljali so ga daleč v Italijo. Ko je Italija kapitulirala, so ga angleški zavezniki osvobodili in poslali nazaj v domovino. Tu se je takoj priključil k partizanom, kjer je ostal do konca vojne. Po vojni je delal na raznih obratih Lesne Slovenj Gradec, pozneje pa je delal na LIP v Pamečah, in to vse do svoje upokojitve leta 1982. V Šentjanžu je spoznal svojo življenjsko sopotnico Marijo Kotnik, s katero sta se leta 1975 poročila. Marija je doma skrbela za gospodinjstvo in skupaj sta obdelovala majhno kmetijo.

Vseskozi mu je zdravje kar dobro služilo, pred nekaj leti pa je zbolel in večkrat je bil v bolnišnici. Zadnji dve leti pa je bil priklenjen na bolniško posteljo. V času hude bolezni je zanj lepo skrbela njegova žena in ga negovala. Zadnje dni svojega življenja je preživel v Domu starostnikov Črneče.

Bil je član Zveze združenj borcev za ohranjanje vrednot NOB Pameče-Troblje, član Društva upokojencev, ko pa je bil še v službi, je deloval tudi pri gasilcih. Če je imel čas, je rad priskočil na pomoč sosedom pri raznih delih.

V spomin

Jože Križan

7. avgust 1940–22. november 2009

*Srce je dalo vse,
kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo.
Odhajam praznih rok,
neznano kam,
a ve le Bog...*

Dne 22. novembra 2009 je minilo eno leto, odkar je ta svet zapustil moj bratranec Jože, mož, oče in dedek. V najlepših letih je klonilo njegovo telo pod težo življenjskih preizkušenj in izkušenj. Ostala je velika praznina.

Žalostni spomini na lansko jesen, ko smo izgubili poštenega, radodarnega in delovnega človeka, ki je izredno skrbel za svojo družino, za domači kraj in preproste domače ljudi, ki jih je tako ljubil, so še vedno živi in sveži.

Jožeta – Matičevega Pepija – se bomo v znak hvaležnosti, spoštovanja in ljubezni spominjali še naprej.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, prižigate sveče ter sodelujete pri svetih mašah.

Janez Križan

Je pri posredovanju informacij o zlatu pomembna etika?

Bernarda Dretnik, samostojna premoženjska svetovalka

K pisanju tega članka me je pravzaprav spodbudilo nekaj, česar ne določajo družbene norme, česar danes zelo primanjkuje in zaradi česar smo se pravzaprav znašli v trenutni nezavidljivi finančni situaciji. To je poslovna etika. Kot premoženjska svetovalka si svojega poklica dolgoročno ne znam predstavljati brez etičnih norm, ki se jih držim in jih zagovarjam. Svojim strankam vedno pojasnim vse stroške, jih opozorim na vse rizike pa tudi priložnosti in jim svetujem tako, kot bi želela, da drugi svetujejo meni. Zato me toliko bolj bodejo različna "svetovanja", ki so namenjena zgolj prodaji določenega produkta in hitremu zaslužku prodajalca, ne pa celostni obravnavi in dobrobiti stranke. Ko je finančna kriza s trga pospravila popoldanske prodajalce skladov, so jih takoj nadomestili samooklicani svetovalci oziroma popoldanski prodajalci gramskega zlata. S samim zlatom načeloma ni nič narobe razen tega, da kovnica, iz katere rumena kovnica prihaja, ni umeščena na Good Delivery listo pri London Bullion Market Association (<http://www.lbma.org.uk/delivery/goldlist>), ki je za evropske razmere referenca številka ena. Uvrščena je zgolj v drugo kategorijo Dubai Good Delivery liste, ki pa je neke vrste čakalnica prej omenjenega združenja. Ker je enačenje teh dveh list podobno enačenju jabolka s hruško, je zelo pomembno, da investitor razume razlike med eno in drugo "good delivery" listo, ker je lahko vprašljiva odkupna vrednost takega zlata na prostem trgu v primeru, da podjetje, ki ponuja tovrstno zlato, zaključi s svojim poslovanjem. Tega se ponudniki dobro zavedajo, zato ga tudi odkupujejo po precej višji ceni od uradnih ponudnikov zlata v Sloveniji in s tem poskušajo prekriti prej omenjeno pomanjkljivost. In ko smo že pri ceni ... Večini ni znano, da se cena za gram zlata niža glede na maso palice in da je zato pri najmanjših naložbenih ploščicah tudi do 50 % pribitka na borzno ceno. Zakaj bi torej nekdo za investicijo svetoval nakup najdražjih oblik naložbenih palic (1 g, 2,5 g, 5 g)? Seveda, zaradi neetičnosti ponudnika v luči lastnega zaslužka! Verjetno ste že slišali, da boste v primeru globalnega finančnega kolapsa takrat pač veliko lažje kupili kruh in mleko z gramsko naložbeno palico kot pa z naložbeno palico mase 31,10384 g (troy unča). A ta teza preprosto ne drži, kar nam lepo kaže trenutna situacija v Zimbabveju, kjer se spopadajo z najvišjo inflacijo v zgodovini človeštva in kjer je potrebno za hlebec kruha ali pločevinko fižola odškrniti le 0,1 g zlata, če se ju sploh dobi. Potem je pač vseeno, od katere naložbene palice ga odškrnete, kajne? Kakšen bi torej še lahko bil motiv za investicijo v gramske naložbene palice zlata? Recimo osebna finančna situacija, ki ne omogoča investicije večjega zneska. Potem bi bilo etično, da svetovallec predlaga mesečno investiranje v vzajemne sklade, ki so trenutno povsem brez razloga odrinjeni na stranski tir. V kolikor pa bi bila želja po plemenitih kovinah vseeno premočna in bi premagala razum, potem bi bilo dobro razmisliti o naložbi v srebro, kjer bi za podobno ceno dobili 40-kratno količino kovine, ki ima dolgoročno gledano tudi precej večji potencial rasti od zlata.

Naj vam torej ne bo vseeno za vaše premoženje in ne pustite se vleči za denarnico!

Obenem pa naj bo to vodilo v naslednjem letu, ki je pred nami.

Ne pozabite na majhne pozornosti, ki nas osrečujejo, ter ne sanjajte svojega življenja, temveč živite svoje sanje!

Sestanek uredniškega odbora Viharnika

Silvo Pritrznik

Viharnik je že 42 let vezni člen med vsemi uporabniki gozdov: lastniki, gozdni delavci, kmeti, lovci, okoljevarstveniki ... Je svojevrstna kronika življenja v tem prostoru in v njem so z besedo in sliko ohranjena življenja posameznikov in družbe, dogodki, ki tako ali drugače zaznamujejo naša življenja.

Odgovorna urednica Ida Robnik predaja urejanje Viharnika svoji naslednici Marti Krejan, zato je svoj zadnji sestanek uredniškega odbora organizirala v manj uradnem okolju, in sicer v prostorih Cross country kluba na Legnu. Članom uredniškega odbora so se pridružili pisci oz. gonilne sile stalnih rubrik, predstavnik tiskarne in oblikovalec.

Ozrli smo se na delo v iztekajočem se letu in se pogovorili o prihodnosti. Vsekakor se obetajo spremembe, saj je stvari potrebno izboljševati, nadgrajevati in prilagajati željam in potrebam bralcev. Določene spremembe smo že vpeljali, na primer podrubrike, ki naredijo revijo preglednejšo, nekatere pa se obetajo v bližajočem se letu. Predvsem se zelo trudimo, da bi revija bila v celoti barvna. Po uradnem delu, ob zaključku katerega smo Idu zaželeli aktivne in pestre dneve še naprej, Marti pa uspešno delo, smo uživali ob odlični zakuski, nekateri pa so izkoristili priliko, in so sedli še na konja.

Za odlično pojedino sta poskrbela člana Cross country kluba Marjan in Ivo (v sredini), in lonce pa sta jima prišla pokukat Janez in Ida.

Direktor Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec se je Idu zahvalil za 32-letno urejanje Viharnika

Brez njih bi bil Viharnik precej tanjši in skop: Igor Senekovič (oblikovanje), Davorin Petrovič (tisk), Martina Cigler (Kmetijstvo), Gorazd Mlinšek (Zavod za gozdove, OE Slovenj Gradec), Milena Cigler (Kultura jezik in izobraževanje), Jerneja Čoderl (Gozdarstvo), Marjan Čuješ (Prgišče zgodovine), Jože Potočnik (neutrudni zgodovinar in član UO), Janez Bauer (Čebelarstvo) in Martina Sušec Valentar (Veterina). Manjkajo še Danica Onuk (Kmetijstvo), Bernarda Dretnik (Šparovni kotiček) ter člani UO Milan Tretjak (Zavod za gozdove Slovenije, OE Slovenj Gradec), Brane Širnik (Lesna TIP) in Franc Jurač (vsem znan dolgoletni sodelavec).

Viharnik pa ne bi obstajal brez vas, spoštovani bralci in bralke ter neutrudni pisci besedil, ki na svoj način beležite zgodovino in ohranjate kulturno in naravno dediščino tako z lastno ustvarjalnostjo kot z osveščanjem o pomenu narave za ljudi.

Član kluba Vinko je Marti pokazal osnove jezdenja

Viharnik

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Voranečev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:

Ida Robnik

Uredniški odbor:

To številko je uredila Marta Krejan

Lektorica:

Marta Krejan, prof.

Naslovnica:

Gorazd Mlinšek

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d.o.o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za Informacije z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tj. tarifne številke 3).

Gozdni delavci, ki jih vodi ženska roka, Da

študijska knjižnica
DZ 05
VIHARNIK
2010

KOROŠKA OSREDNJA KNJIŽNICA

070.489(497.12 Slovenj Gradec)

3014251

COBISS o

Drago Urh pri strojni sečnji

Drago Urh in Darko Pušnik

Branko Črešnik pri podiranju duglazije

Borut Murko, Drago Urh, Ivan Knez, Branko Breznik,
Rajko Gracej in Branko Črešnik pri več kot zasluženem počitku

ZNANJE PODJETNOSTI IN USTVARJALNOSTI ZA USPEH

**Znanje je ključni dejavnik za razvoj ljudi, podjetij, organizacij, krajev, območij.
Pomena izobraževanja se zavedajo vsi uspešni posamezniki, podjetja in institucije.**

V Podjetniškem centru Slovenj Gradec v letošnjem letu izvajamo projekt ZNANJE PODJETNOSTI IN USTVARJALNOSTI ZA USPEH. Preko izvajanja delavnic in seminarjev želimo spodbuditi razvoj posameznikovih potencialov, podjetnost in ustvarjalnost, uspešno komunikacijo in dobre medsebojne odnose, usmerjanje fokusa v reševanje problemov, prevzemanje osebne in družbene odgovornosti, izboljševanje učinkovitosti in uspešnosti pri delu, pridobivanje zdrave samopodobe ter pozitivne naravnosti, razvijanje lastnih ciljev in vrednot, načinov načrtovanja in realizacije podjetniških priložnosti. Cilj je dvigniti nivo podjetniških znanj, zavedanja o pomenu in krepitvi podjetnosti in ustvarjalnosti ter lastne proaktivnosti za uresničitev lastnih razvojnih potencialov.

V okviru projekta, ki poteka od aprila 2010 dalje, se bo odvijalo vsaj 15 različnih brezplačnih seminarjev in delavnic s področja razvoja podjetnosti in ustvarjalnosti, ki so namenjeni občankam in občanom na območju, ki ga pokriva LAS Mislinjske in Dravske doline.

Teme delavnic so zanimive in po odzivih udeležencev že realiziranih vsebin sodeč, zelo aktualne: komunikacija in medsebojni odnosi, kako se razumeti z različnimi ljudmi, zdrava samopodoba, pozitivna naravnost in večja osebna produktivnost, razvijanje kreativnega mišljenja, kako do podjetnih idej, razvijanje veščin ustvarjalnosti in postavljanja ciljev, vizije, planiranja in strategij, instrumenti podpornega okolja za razvoj podjetništva, retorika, jezikovne spretnosti in javno nastopanje, samostojno vodenje poslovnih knjig – enostavno knjigovodstvo.

Do zaključka projekta se lahko vključite še v naslednje brezplačne seminarje in delavnice: Razvijanje možnih idej za lastno podjetje, kmetijo, kraj, Od ideje do realizacije – kako načrtujemo in realiziramo podjetniško zamisel, Instrumenti podpornega okolja, Timsko delo – skupaj lahko naredimo več, Planiranje časa – time management, Razvoj prodajnih in pogajalskih veščin, Davki in podjetniško poslovanje in Poslovni bonton. Projekt se bo zaključil v februarju 2011.

**VABIMO VAS, DA IZKORISTITE PRILožNOST ZA PRIDOBITEV NOVIH ZNANJ,
KI VAM BODO V POMOČ PRI VAŠEM DELU IN ŽIVLJENJU!**

Podrobnejši napovednik izvedb seminarjev in delavnic najdete na naši spletni strani: www.podjetniskicenter-sg.si. Prijave sprejemamo v Podjetniškem centru Slovenj Gradec v 3. nadstropju PTC KaTca, Ronkova 4 v Slovenj Gradcu, tel.: 02/ 88 42 927, e-pošta: info@podjetniskicenter-sg.si.

Projekt **Znanje podjetnosti in ustvarjalnosti za uspeh** je podprt v okviru LIN 2010. Izvedbo projekta sofinancira EU – Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje, program Leader, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter občine ustanoviteljice LAS Mislinjske in Dravske doline.